

CONTIENE I.R.

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Vončina

Post - kaj je to?

Ob začetku pisanja tega uvodnika sem se brž spomnil na pripovedovanje našega urednika Jurija, kako je kardinal Christoph Schönborn v Ogleju na začetku svojega predavanja najprej definirjal ključne pojme, da bi poslušalci vedeli, o čem bo govoril. Mi se na začetku posta sprašujemo o tem, kaj je to post, da bi lahko bolj zavestno in z veliko koristi stopili v to obdobje. Želimo zagristi v vabo, v smislu, da si želimo zares izkoristiti ta čas priprave na jeruzalemske dogodke, ki so samo jedro krščanske vere in oznanila. Postni čas je namreč priprava na srečanje s trpečim, na križu umrlim in vstalim Jezusom Kristusom. Slovenci smo lahko hvaležni našim prednikom, da naše poimenovanje tega obdobja že vsebuje eno zelo pomembno prakso – post namreč, saj se mnogi narodi okrog nas sklicujejo zlasti na štiridesetdnevno obdobje, izhajajoč iz latinskega "quadragesima" (it. Quaresima, šp. cuaresma, fr. careme, hr. korizma). Žal pa velja, da omenjena praksa, ki služi za osnovo poimenovanju obdobja priprave na velikonočne praznike, čedalje bolj izginja med samimi katoliškimi verniki, če pa se je vendarle poslužujejo, navadno ne gre več za klasično obliko posta, ampak je prej vse drugo, razen to, kar je vedno veljalo. V neki skupini katoliških vernikov so celo dejali, da oni delajo raje kaj drugega, kot da se čemu odpovedujejo. To je spet primer prizanašanja človeka samemu sebi, ko si zadeve malo po svoje razlaga, namesto da bi izkoristil tiste klasične predloge, ki se vsi očitno zdijo preživeti. Pogledimo torej na klasično definicijo, ki sem jo našel pri pred kratkim preminulem koptskem voditelju, papežu Šenuđi III. Navajam ga kot avtoriteto zato, ker je potomec in nositelj izročila nekdanjih egiptovskih menihov, za katere je bil post ne le spokojna praksa, temveč način življenja. Takole pravi: "Post je zdržnost od hrane za določen čas, kateremu sledi uživanje hrane, ki nima živalskih maščob". Pomeni, da gre za resno zadevo, ko v času, ko se postimo, zares postimo, čez dan ne uživamo drugega razen vode, po sončnem zahodu pa uživamo hrano brez živalskih maščob. Prav to smo nekdanj poznali tudi pri nas in ljudje so stvar jemali zelo resno, celo preveč, ko bi bil marsikdo od njih upravičen tudi do izostanka od posta, pa se vendarle naši predniki niso dali zmešati. Tudi za duhovnike je veljal post kot duhovna priprava na zakramente, zlasti na sveto mašo. Kakor pravi kardinal Ravasi, je: "Zdržnost od hrane zaradi bogoslužnih zahtev – smo torej daleč od sodobne prakse diet – konstantni fenomen v vseh religijah". Tako torej – gre za zelo važen podatek na tem, da mora praksa posta imeti svoj duhovni namen, sicer nima smisla. Za nas danes v postnem času velja seveda tudi spokojni namen, ki ga pozna Sveto pismo, vendar je še bolj važen drugi – s postom se želimo približati Bogu, želimo poglobiti naš odnos z njim. "Z zdržnostjo od jedi se namreč človek dvigne nad raven telesa in tudi nad materialno raven, kar je tista modrost, ki se skriva za postom", pravi Šenuđa III. "Človek namreč nima absolutne svobode, da si vzame tisto, na čemer se ustavi njegove oči in karkoli hoče ... Človek je že vse od začetka moral nadzorovati svoje telo. Drevo je lahko tudi dobro za jed in mikavno za oči, pa vendar se mu je treba odreči". Ko je enkrat urejena ta osnovna zadeva, smo sposobni imeti tudi boljše molitveno življenje, kakor imamo tudi "oči za druge", kar je, kot nam pove Ravasi, vidna posledica pravega posta. Ta je zadeva med vernikom in Bogom, drugih ne sme zanimati (Mt 6,17-18), ampak bodo zgolj uživali njegove dobre sadove.

/ str. 4

Podpora SSK kandidatom DS za senat in poslansko zbornico Slovenska skupnost in Demokratska stranka sta sklenili dogovor za deželne volitve

Slovenska skupnost, zbirna stranka Slovencev v Italiji, in Demokratska stranka-Partito Democratico v deželi Furlaniji Julijski krajini sta v torek, 12. februarja, sklenili politični dogovor, ki zadeva februarjske, predčasne politične volitve za italijanski parlament in volitve za obnovo deželnega sveta, ki bodo v aprilu. Sklenitev sporazuma končuje dolg postopek, ki obnavlja in dopolnjuje dogovor iz leta 2008. Volilni dogovor sloni na predpostavki, da sta obe stranki samostojni in vsaka si na enakovreden način prizadeva za pravice in koristi slovenske narodne skupnosti v deželi Furlaniji Julijski krajini. Njuni različni politični tradiciji pa sta osnova za boljše medsebojno delovanje, kar je v korist celotni deželni družbeni skupnosti. Iz tega sledi skupno prizadevanje za učinkovitejšo sodelovanje, ki se bo primarno udeleževalo preko izvoljenih predstavnikov obeh strank.

Dogovor med SSK in Demokratsko stranko vse-

buje tudi nekaj programskih točk, prva od katerih zadeva udeležanje pravic Slovencev v FJK preko izvajanja zaščitne zakonodaje, ki je zaobje-

sko narodno skupnost v FJK; skupna in usklajena skrb za primerno in učinkovito financiranje slovenskih organizacij; skupna podpora razvoju čezmejnega sodelovanja, še posebno na področju severnega Jadrana ter pri ovrednotenju pobud, kakršno predstavlja EZTS med občinami Gorica-Nova Gorica-Šempeter/Vrtojba. Zato stranka Slovenska skupnost podpira liste Demokratske stranke za senat in poslansko zbornico na predčasnih volitvah, ki bodo ta konec tedna, 24. in 25. februarja. SSK za deželne volitve aprila 2013 podpira predsedniško kandidatino Deboro Serracchiani, Demokratska stranka pa sklene volilno povezavo s SSK, na podlagi 4. odstavka člena 23 deželnega zakona 17/2007.

Stranko SSK čaka sedaj oblikovanje volilnih list za deželne volitve, na katerih se namerava letos predstaviti v vseh petih volilnih okrožjih dežele FJK. Glavni cilj stranke je seveda ponovitev in izboljšanje volilnega rezultata iz leta 2008, ko je SSK prejela 7008 oziroma 1,3% glasov in izvolila Igorja Gabrovca v deželni svet FJK.

Debora Serracchiani

Damijan Terpin

Pogovor

Dr. g. Jože Bajzek je spregovoril o svoji življenjski in strokovni izkušnji kot univerzitetni profesor družboslovja

3

Sveti oče Benedikt XVI.

Nekaj misli iz zadnjih posebno premišljenih nagovorov papeža, ki se pripravljajo na odstop

4

PODPRI
NOVI
GLAS

To lahko storiš tudi
s podporno naročnino,
ki znaša 100 evrov.

Grozljivi podatki ob vsesplošni krizi

Na Severnoprimeorskem skoraj 6000 brezposelnih

Konec januarja je stopnja brezposelnosti v severnoprimeorski regiji znašala 11 odstotkov, brez dela je bilo 5994 ljudi. Najvišja stopnja brezposelnosti je na območju ajdovskega urada za delo, kjer je brez dela 14,6 odstotka ljudi. Zaradi stečajev in izteka javnih del ter zaposlenosti za določen čas se je na zavodu za zaposlovanje samo januarja prijavi 600 iskalcev zaposlitve, je na nedavni novinarski konferenci, sicer namenjeni predstavitvi zagona operacije Podjetno v svet podjetništva 2013 - Goriška regija, v Novi Gorici pojasnila Lučila Hvala iz novogoriške območne enote zavoda za zaposlovanje. Po informacijah območne enote zavoda za zaposlovanje je na Severnoprimeorskem v

januarju prišlo do treh stečajev, poleg tega pa se je prijavilo tudi več presežnih delavcev in starejših, ki jim manjka le še krajša časovna doba do upokojitve. Po drugi strani pa je manjše povpraševanje delodajalcev po delavcih. Kljub temu se je v tem mesecu zaposlilo 300 oseb, kar je precej več kot v preteklih mesecih. Nekaj med njimi je tudi javnih del, ki so jih pomagale zagotoviti posamezne občine, kot tudi na račun nekaterih ukrepov za večje zaposlovanje predvsem mladih. Doslej jim je uspelo najti delo tudi za okrog 35 odstotkov vseh nekdanjih delavcev Primorja, je povedala Lučila Hvala in dodala: "To je sicer težko, saj je večina nekdanjih delavcev Primorja starejših,

veliko je tudi invalidnih oseb". Med najbolj iskanimi so še vedno delavci za preprosta dela v gradbeništvu in v predelovalni industriji, povprašuje se tudi po prodajalcih, kuharjih in natakarijih, na višjem strokovnem nivoju pa po zdravnikih in različnih inženirjih tehničnih strok. Po besedah Lučila Hvala z italijanske strani meje trenutno ni povpraševanja po slovenskih delavcih, saj imajo sami veliko stopnjo brezposelnosti. Kljub vsemu pa bodo italijanski delodajalci sodelovali na čezmejnem zaposlitvenem sejmju, ki ga 11. aprila pripravlja novogoriški urad za delo. "Mi sicer dobro sodelujemo z uradom za delo iz Gorice, pretiranega iskanja delavcev pa z njihove strani trenutno ni", je še dodala.

Ob podelitvi Bloudkove nagrade Čestitke SSO Juretu Kufersinu

Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka je čestital Juretu Kufersinu ob prejetju Bloudkove nagrade, pri tem pa mu je voščil, da bi še naprej lahko bil deležen sadov dolgoletnega dela pri vodenju ZSSDI, ki združuje vsa slovenska športna društva v deželi Furlaniji Julijskih krajin. Svet slovenskih organizacij ceni razvoj, ki ga je v teh letih imelo športno gibanje med Slovenci v deželi FJK. S športnim delovanjem in uspehi, ki so jih slovenska društva in posamezni športniki dosegli na krajevni, deželni, državnih in mednarodni

ravnih, so pomembno pripomogli k pozitivni podobi naše narodne skupnosti ter prispevali k dobremu imenu območja, na katerem živimo Slovenci. Predvsem pa je za SSO pomembno, da se mladi lahko udeležujejo v športnih panogah, kjer dejavnosti potekajo v slovenskem jeziku in s pozornostjo za narodno zavest. SSO soglaša z izjavami, ki jih je predsednik Kufersin izrekel ob prejetju nagrade, in sicer, da je Bloudkova nagrada tudi

priznanje vsem, ki so v teh letih skupaj z njim sodelovali v ZSSDI, da bi bila organizacija čim bolj uspešna, še najbolj pa pri nudenju upravnih in strokovnih pomoči včlanjenim športnim društvom.

Še ene sramotne številke za Italijo Na tisoče lažnih invalidov in revežev

Italijanska finančna policija je lani odkrila za 6,5 milijarde evrov oškodovanja državnih in evropskih financ. Ob tem so odkrili tudi več tisoč lažnih invalidov, revežev in javnih uslužbencev z dvojno zaposlitvijo, ki so italijanske javne finance skupaj oškodovali za skoraj 180 milijonov evrov. Lažni invalidi in reveži so državo oškodovali pri pridobivanju socialnih pomoči, brezplačnega ali cenejšega vrta, subvencionirane šolske prehrane in učbenikov ter pri pridobivanju stipendij. Zdravstveni sistem so oškodovali za dobrih 70 milijonov evrov, socialnega pa za prek 100 milijonov evrov. Največkrat so si pomagali s prijavljanjem nizkih dohodkov, v več sto primerih pa so se socialne pomoči in pokojnine stekale na bančne račune že dolgo mrtvih posameznikov. Za

radi 1,1 milijarde evrov oškodovanja evropskih finančnih sredstev so preiskovalci lani zasigli tudi za 350 milijonov evrov nepremičnin, premičnin in sredstev na bančnih računih 4800 posameznikov. V finančni policiji napovedujejo, da bodo porabo javnih sredstev zaradi hudih javnofinancijskih razmer v državi poostreno nadzorovali tudi letos. Na eni strani bodo poostreno nadzorovali prejemnike socialnih po-

moči, na drugi pa dejavnosti, ki so po njihovih dosedanjih izkušnjah najbolj izpostavljene goljufijam - subvencije za obnovljive vire energije, zdravstveni sistem in financiranje projektov iz evropskih sredstev. Odhajajoči tehnični premier in vodja sredinskih strank Mario Monti sicer Italijanom obljublja znižanje davčnih obremenitev, ki so eden od razlogov za davčne utaje in skrivanje dohodkov v državi. Tako obljublja znižanje obdavčitve prve nepremičnine, kar bi lahko, tako Monti, ob morebitnem vnovičnem prevzemu vlade uresničil že v prvem letu mandata. Skupaj obljublja za 2,5 milijarde evrov dodatnih olajšav za tiste z več otroki in tiste v najnižjih dohodkovnih razredih. Že leta 2014 pa bi lahko znižali dohodnino in obdavčitev podjetij, s čimer bi podjetja in družine prihranile prek 25 milijard evrov letno, še dodaja Monti, ki je sicer še pred kratkim dejal, da bo znižanje davkov težko uresničiljivo.

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec

Deželni zakon o 1. svetovni vojni lahko izboljšamo

Šesta stalna komisija Deželnega sveta je v četrtek, 14. februarja, odobrila zakonski osnutek št. 229 o zaščiti in ovrednotenju zgodovinsko-kulturne dediščine prve svetovne vojne in s tem vezanimi pobudami, ki bodo obeležile njeno stoletnico. Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je na zasedanju pristojne komisije predlagal in zagovarjal vrsto popravkov, med katerimi tudi potrebo po enakovrednem ovrednotenju in spoštovanju vseh vojaških in civilnih žrtev prve vojne, tako na avstro-ogrski kot na italijanski strani. Pri tem je Gabrovec posebej poudaril dejstvo, da se je velik del prebivalstva od Trsta do Trbiža takrat pričrpano in hrabro boril na strani habsburške monarhije. Povojno zgodovinopisje je to dejstvo zamolčalo ali vsaj razvrednotilo, kar pričrpano dejstvo, da na deželni območju, če izvzamemo redka vojaška pokopališča, skoraj ni spominskih obeležij na

avstro-ogrski vojske. "Prav tako je bilo zamolčano in dejansko neraziskovano vse, kar je utrpelo civilno prebivalstvo v zaledju fronte, saj so bile porušene cele

Foto IG

vasi, ženske, otroci in starci pa izseljeni; mnogi so zboleli, hirali in umrli daleč od domačih krajev. Po prvih ocenah je bilo tovrstnih civilnih žrtev vojne pri-

bližno sto petdeset tisoč", je še poudaril deželni svetnik Gabrovec, ki se je opredelil tudi za posebno kulturno in turistično ovrednotenje območja Grmade in vloge slovenskih vasi v zaledju. "Grmada je bila zadnja obrambna trdnjava za Avstrijo nadvse pomembnega Trsta in kot taka vojaško ni nikdar padla", je dejal Gabrovec. Komisija, v kateri ima seveda politično večino desnosredinska koalicija, ni sprejela Gabrovčevega popravka, ki bi v po zakonu predvidenem posvetovalnem organu zajamčil prisotnost predstavnika slovenske narodne skupnosti. "Če bo zakon prišel v obravnavo Deželnega sveta, kar ni zelo verjetno, bo treba besedilo še izpiliti in dopolniti, saj bo stoletnica prve svetovne vojne pomembna prilika za razvoj novih turističnih in gospodarskih pobud na naših tleh", je podčrtal deželni svetnik SSK Igor Gabrovec.

Naslednji ponedeljek na večeru DSI Dr. Kovačičeva (ZRC SAZU) o pritrkavanju

Društvo slovenskih izobražencev in Zveza cerkvenih pevskih zborov prirejata zanimiv in na tem področju edinstven dogodek. V ponedeljek, 25. februarja, ob 20. uri, bo namreč v Peterlinovi dvorani (ul. Donizetti 3) v Trstu predavala etnomuzikologinja dr. Mojca Kovačič z Glasbeno-narodopisnega inštituta Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU). Kot največja strokovnjakinja na tem področju bo predstavila manj poznane del slovenske narodne kulture, mojstrsko večino pritrkavanja na cerkvene zvonove. Pitrkavanju pravimo v naših

kraji "t'nkljanje" ali "kam'panje". Predavanje, ki bo namenjeno tako aktivnim pritrkovalcem kot širši publiki, ki se zanima za glasbo, slovensko kulturo, ljudsko in versko tradicijo, je gostja poimenovala *Glasba in kontekst v pritrkavanju*. Tako piše Kovačičeva za uvod: Pitrkavanje - glasbena igra na cerkvene zvonove - je zelo razširjena glasbena praksa v Sloveniji in priljubljena tako med mlajšimi kot starejšimi generacijami. V predavanju bo prikazano, na kakšne načine se pritrkava v različnih pokrajih v Sloveniji in v zamejstvu, kakšne so značilnosti pritrkovalskih viž in kako

je pritrkavanje umeščeno v širši kontekst slovenske ljudske ali cerkvene glasbe. V ponedeljek, 25. februarja, ob 20. uri bo na večeru Društva slovenskih izobražencev, ki se tokrat povezuje z ZCPZ, na Donizettijevi na voljo bera temeljne znanstvene študije na tem področju. Udeleženci bodo

spoznali knjigo *Pa se sliš... Pitrkavanje v slovenskem in evropskem prostoru* (ZRC SAZU, 2012) in zgoščenko *Pitrkavanje-Bell chiming* (ZRC SAZU, 2011). Toplo vabljeni s Tržaškega in Goriškega!

Povejmo na glas

Slovenija potrebuje sporazum vseh

Na tem mestu smo že večkrat izrazili pričanje, da je v časih krize najbolj koristno in tudi nujno uresničiti sporazum vseh političnih sil v tej ali oni državi. Edino na ta način se je mogoče učinkovito upreti posledicam krize in jih bistveno omiliti, če že ne odpraviti. Sicer splošno uveljavljeni kontrast med silami vladne koalicije in tistimi v opoziciji ni več ploden, saj gre v nenehnem medsebojnem boju preveč energij v izgubo, kar se še vedno dogaja v Italiji ter marsikje drugje, toliko bolj pa očitno v Sloveniji. Slovenija je tako rekoč čez noč znašla v velikih težavah, iz katerih ni videti lahkega izhoda. Vlada neustavljivo razpada, bančni sistem potrebuje izdatno podporo, za katero tuji izvedenci trdijo, da bo Slovenija slej ko prej morala zaprositi za pomoč iz Bruslja, nerešeni problemi s Hrvaško že spravlajo v nejevoljvo Evropo, še vedno grozi graditev uplinjevalnika v Tržaškem zalivu, bonitetna ocena se znižuje in slednjič ni mogoče reči, da se ne bodo obnovili ulični protesti, ki se po novem delijo v dvoje skoraj nasprotnih smeri, kar že predstavlja določeno nevarnost. In v tej situaciji se politiki dogovarjajo o projektih, se pravi tehnični vladi, iščejo kandidata za začasno vlado, ki naj bi pripravila vse za predčasne volitve, vse pa poteka neurejeno in brez pravega dogovora, da ne govorimo o tem, kako se ta noče pogovarjati z onim in oni ne s tem ter kako ta ne bo sodeloval s tistim in tisti ne s kom tretjim. Ni čudno, da se med ljudmi širi močna

nejevolja, ki marsikje že prehaja v nejevoljo in zaskrbljenost, kar za državo ni dobro znamenje. Nejevolja in zaskrbljenost pa sta upravičeni, saj se zdi, da so že vsi prepoznali zahteve novega časa razen politike, ki zagrizeno vztraja pri svojih dvojnih in za razmere, v katerih živijo ljudje, nima časa in toliko manj posluha. Kot na dlani je namreč, da so vse trenutne politične vizije, ki naj bi rešile probleme, od projektne vlade pa tja do predčasnih volitev, mlo rečeno šibke in brez možnosti karšnega koli pozitivnega učinka. Edina resnična rešitev je sporazum vseh, takojšen sporazum vseh strank, ki sestavljajo Državni zbor, za kar pa niso potrebne projektne vlade in še manj predčasne volitve. Takojšen sporazum pomeni, da vse stranke nemudoma sedejo za isto mizo, potem ko so prej ugotovile, da edino tako lahko potegnemo državo iz že preveč hudega položaja. Prišel je čas, ko bi vse stranke končno morale pozabiti na boj za prestiž in se zživeti v vse slabše pogoje svojih ljudi. Pozabiti bi bilo končno treba tudi na še vedno živo in rušilno ideologijo, ki zdaj pod to, zdaj pod drugo pretvezo kar naprej bojuje boj s konca druge svetovne vojne. Na ta boj bi morali pozabiti obe strani, ker ta boj obrača Slovenijo nazaj, jo pogreza v brezplodno preteklost, ji zamegljuje pogled na prihodnost ter vztrajno deli narod v dva nepomirna dela. To je škodljiva izguba časa, medtem ko država izgublja tla pod nogami.

Janez Povše

POGOVOR Dr. g. Jože Bajzek

“Otrok je kot roža, ki jo je potrebno stalno negovati”

Lani septembra je openski župnik g. Franc Pohajč dobil v pomoč kaplana g. Jožeta Bajzka, ki je večino svojega življenja namenil družboslovni stroki in bil dolgo let profesor sociologije religije na Salezijanski univerzi v Rimu. Svoje znanje še danes deli v novem okolju, saj domači verniki z zanimanjem obiskujejo predavanja o pedagoško-socioloških tematikah družine in mladih, ki jih ima g. Bajzek mesečno v Finžgarjevem domu na Opčinah.

V življenjskem loku posameznika se zrcalijo njegove izkušnje, sadovi, lepe in grde plati ter še marsikaj. Ali bi lahko našim bralcem predstavili svoje osebne koordinate, ki so vas nazadnje pripeljale med openske vernike?

Doma sem iz Boračeve pri Radenci, kjer sem obiskoval prva štiri leta osnovne šole, naslednja štiri leta pa v Gornji Radgoni. Pri Kapeli, ki je bila župnija, kamor so spadali tudi Radenci, je služboval mlad salezijanec, ki me je s svojim življenjem nagovoril in pritegnil,

**Učenec je srce šole,
saj se učitelj ne more
definirati brez soočenja
s študentom.**

tako da sem svojo študijsko pot nadaljeval na klasični gimnaziji v Zadru, ki je bilo tudi malo semenišč, ker tega v Sloveniji takrat ni bilo.

Po gimnaziji in noviciatu sem teološke študije nadaljeval v Ljubljani. Leta 1969 sem bil posvečen v duhovnika. Kot kaplan sem v Ljubljani služboval na Rakovniku in v Mostah, kjer sem sodeloval z dvema sobratoma salezijancema. V tej trojici se je vselej porajalo vprašanje, kako zasledovati tesnejši stik z mladino v takratnih jugoslovanskih okoliščinah. Ugotovili smo, da se bodo naša prizadevanja lažje udeležila na podlagi kremenitnejše intelektualne podlage. Eden se je zato odločil za nadaljnji študij pedagogike, drugi za psihologijo, sam pa sem izbral sociologijo.

Ta smer je bila vključena v fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo ljubljanske univerze, kar so takrat imenovali ‘rdeči lemenat’. Sociologijo v Ljubljani sem študiral dve leti, nato je naš red potreboval osebo, ki bi sprejela kaplansko službo na Kodeljevem v Ljubljani. Predstojniki

so v zameno za prekinitev študija obljubili kandidatu, da bo po določenem obdobju lahko izobraževanje nadaljeval v tujini. Rade volje sem izbral to možnost.

Nato ste odšli v Rim.

Tako. V Rimu sem obiskoval jezuitsko univerzo Gregoriano, na kateri sem nadaljeval študij sociologije. Kulturni in intelektualni razmak z ljubljanskim okoljem je bil velikanski. Od strogo marksistične podlage, na kateri so v Sloveniji predavali sociološke zakonitosti, sem se znašel v popolnoma drugačni, široko zasnovani omiki. V Rimu sem opravil nato magisterij in končal svojo izobraževalno pot z doktoratom.

Kako pa ste se nato odločili za profesorsko kariero?

Med študijem doktorata sem se odločil za izpeljavo raziskave o slovenski mladini. Delo na terenu sem tako opravil v domovini. Ko pa sem imel vprašalnike izdelane za obdelavo doktorske teze, se je v mojo usodo vrnila Udba in mi zaplenila ves material. Ta dogodek je konec doktorata prestavil za leto dni, ker sem moral opraviti drugo raziskavo. Končno pa sem po opravljeni disertaciji nastopil profesorsko službo na Salezijanski univerzi v Rimu, ki ima največji poudarek na pedagoški fakulteti, pri kateri ima pomembno vlogo tudi sociologija. Tam sem poučeval do upokojitve.

Kakšen je bil predmet vašega akademskega raziskovanja?

Na fakulteti, kjer sem študiral, sem za specializacijo izbral sociologijo družine in mladine. Na salezijanski univerzi pa sem se ukvarjal prvenstveno s sociologijo religije.

Kaj ste najdražjega odnesli od te poučevalne izkušnje?

Še enkrat bi poudaril izhodiščno okolje, iz katerega sem prihajal. Slovenija je bila takrat zaprata družba, ki je temeljila na ortodoksnih marksističnih teorijah. Profesorstvo pot v Rimu pa so oplemenitila mednarodna srečanja in simpoziji, ki jih mora vsak profesor obiskovati. Presenetili sta me pluralnost doživljanja stroke in širina intelektualnega sveta. Nivo univerzitetnega raziskovanja je namreč zavračalo enciklopedično prežemanje snovi, spodbujalo je tvorna soočenja tudi z ostalimi italijanskimi in mednarodnimi strokovnjaki.

Podobno je veljalo tudi na Inštitutu za sociologijo, ki je tesno sodeloval z italijanskimi državnimi in drugimi mednarodnimi inštituti.

Kako pa ste se kot profesor ob-

našali do študentov?

Tudi etnični bazen študentov je odražal raznolikost sveta: mladi so prihajali z vseh koncev in krajev in s seboj prinašali svojo kulturo, svojo omiko. Dejansko

kako podajati snov na način, da bi se mladi študenti zanjo zanimali. To sem počel po istem principu, ki sem ga poprej omenil, se pravi, da sem spodbujal navezo z njihovo kulturo.

Foto IG

je bil moj odnos tak: po vsakem predavanju predmeta sociologije religije sem študentom naročil, naj vsakič iz snovi izluščijo to, kar se je po njihovem mnenju in na podlagi njihovih partikularnih kulturnih izhodišč zdelo novo in predvsem zanimivo. Ta dialoški trenutek, ki se je zaradi moje profesorske vloge prvenstveno razpletal na temelju moje osebne

Kot sociolog ste svoje izsledke napisali v strokovnih delih. Ali bi nam lahko predstavili obračun vaše publicistične dejavnosti?

Na katedri za sociologijo religije sem nasledil prof. Giancarla Milaniesija, ki je bil izvrsten stokovnjak tega področja. Svoje prve študije sem publiciral v navezi z njim. Svoje študije sem iz-

Le naš zahodni svet se (...) sporočilnosti religije načrtno izmika, kjub temu da vse v evropski kulturi ‘govori krščansko’ in je v celoti utemeljeno v krščanski veri.

evropske kulture, se je bogatil v stiku z drugimi, študenti pa so na isti način bogatili svojo zakladnico.

Po drugi strani je v tej partikularnosti različnih kultur slušatelj zduževal neki skupni element: to so mladost in kategorije, ki so za to življenjsko obdobje značilne. Vselej sem se zatorej spraševal,

dajal tudi v Sloveniji. Publicistična dejavnost v matični domovini je v mojih začetkih sovpadala z obdobjem, ko se je debata vrtela okrog izdaje novih veroučnih priložnikov. Ena teorija je slonela na osnovi starih veroučnih publikacij, druga pa na sodobnejših prijemih. Med obema katehističnima taboroma je bilo kar nekaj trenja,

naše raziskave pa so ciljale k evidentiranju pravšne metode poučevanja verouka. Izsledki naših statistik so dokazali, da je še prej kot tovrstna področna publicistika pomembna oseba, ki snov podaja. Bil sem dalje tudi član mednarodne ekipe, ki je raziskovala odnos evropske mladine do vrednot. Slovenija je bila v tak raziskovalni načrt prvič vključena. (V Sloveniji so izšle tudi knjige: Nemirno iskanje 1992, Od skupine k skupnosti 1997, Zrcalo odrašanja 2003, Odiseja mladih 2008)

Knjiga Sociologija religije (izšla je v italijanščini z naslovom Sociologia della religione leta 1990, bil sem soavtor dela s prof. Milanesejem) pa je dejansko učbenik. Metodološki pristop do raziskane predmeta je pozitivističen, kar sociologija pravzaprav zahteva. Tako kot filozofija, s svojega stališča tudi sociologija obravnava religiozne pojave na podlagi svojih zakonitosti, vidik človekovega odnosa do stvarnosti, navad in podobno. Nobena znanost pa nima pri tem dokončne besede. Vsaka panoga znanosti osvetljuje pojave le s svojega vidika.

Posebno pozornost ste v svojem raziskovanju namenili odnosu med mladino, šolo in družino. Trdite namreč, da morata šola in družina imeti vzajemno vlogo na poti odrašanja mlade osebe in pri posredovanju življenjskih izkušenj; prav tako menite, da bi moral biti v šoli najvišja vrednota učenec, ne pa njegov uspeh ali ocena, ki jo prejme, ter goli študijski napredek. Pomembna je njegova osebnost, pri kateri imata ključno vlogo čustvenost in čutenje.

Učenec je srce šole, saj se učitelj ne more definirati brez soočenja s študentom. Nekoč se je šola imela za zaščitnico znanja, ki ga mora usmeriti v učenca. Danes mora šola sprožiti v posameznem učenecu željo, da bo šel naproti znanju, ne pa da ga bo pasivno sprejemal. Znanje se v današnjem svetu tako hitro dopolnjuje in razvija, da bi njegovo podajanje po starem načinu v hipu zastarelo. V študentu je potrebno zato sprožiti interes. Prav tako pomembna je družina: družinsko okolje je namreč za otoka vse! Najhuše pa je danes to, da se starši izmikajo svoji vlogi. Življenjski svod posameznika zahteva vrednotenje in obhajanje ter zorenje več področij: intelektualnega, duhovnega, telesnega, družbenega in škaterega. Starši najraje prepustijo gojenje posameznega področja zunanjim dejavnikom: za intelektualno plat otroka naj skrbi šola, za telesni razvoj razni trenerji in izvenšolske dejavnosti, za družbeno sfero naj poskrbi ulica, prijatelji in televizija, za duhovno pa domači dušni pastir ali kateheti in podobno. Na tak način starši

mislijo, da zadovoljijo otrokovim potrebam. Je pa ravno nasprotno. Oče se ne more izmikati svoji vlogi, češ ‘že tako skrbim za finančno gotovost svoje družine’: oče je prvi vzor, ki ga ima otrok pri soočenju s svetom. Če pa ima otrok v družini pravo izkušnjo, bo v tem duhu tudi odraščal na vseh prej omenjenih področjih.

Ali ima otrok, ki ima slab odnos z očetom, torej posledično tudi odpor do verskega čutenja, do Boga?

Samo to vprašanje bi zadostovalo celotnemu intervjuju. Res je, da je starševska podoba zelo močna in preko nje otrok izoblikuje svojo podobo, podobo sveta in tudi podobo Boga. V prvih letih življenja otrok posnema starše: na

podlagi vzora, ki ga otrok od staršev prejema, se bo podal v svet. Prav tako je, denimo, pri molitvi. Otrok bo sprva zgolj posnemal molitveno dejanje staršev: ko bo spoznal, da njegovo dejanje razveseljuje očeta in mamo, mu bo to pomembno, bo socializiral dejanje in bo molitev imel za pozitivno izkušnjo, ker drugi to upoštevajo. V primeru, da je eden izmed staršev nasproten molitvi in verskemu čutenju, bo v otroku nastal konflikt. Te dinamike lahko razširimo na splošni ljubezenski odnos med staršema: če bo otrok odraščal v okolju, kjer bo tako spoštovanje in vzajemnost vsakodnevna praksa, bo odrasel v zrelo osebnost in bo lažje v sebi izoblikoval tudi podobo Boga; to zato, ker bo vedel, kaj je ljubezen in kaj je dejansko prav. Če bo oče hkrati skrbel, da bo otrok zorel na duhovnem, intelektualnem, telesnem in socialnem področju, bo to pomenilo, da ima otroka dejansko rad, da ga vzgaja in ga kot osebnost uvaja v življenje. Otrok je kot roža, ki jo je potrebno stalno negovati. Po Svetem pismu bi lahko rekli, da ljubiti pomeni hraniti in negovati, kot bi se izrazil sv. Pavel. Hraniti in negovati na intelektualnem, telesnem, duhovnem in socialnem področju, kot smo omenjali zgoraj.

Kako pa se stiska današnjega odraslega človeka izraža v sodanji družbi?

Sekularizacija, če lahko uporabim to besedo, čeprav nekateri sociologi menijo, da bi to besedo morali izključiti iz sociološkega slovarja, ker ima toliko pomenov, da jo je v znanosti težko aplicirati, se danes med drugim kaže v dejstvu, da se je religija umaknila iz javnega v zasebno življenje. Mislec Thomas Luckmann trdi, da je naša družba sekularizirana, človek pa nikakor ne more biti sekulariziran: v njem se namreč vselej pojavljajo temeljna eksistencialna vprašanja. Človek išče danes odgovore na ta vprašanja v samoti, na osebni način, ker nobena institucija nima nikakršnega monopola nad temi ključnimi bivajanskimi vprašanji. Včasih je na ta vprašanja odgovarjala samo religija, danes ni več tako. Človek se zatorej nahaja sam v osamljenosti zahodnega sveta. To pa je čisto drugače pri drugih omikah po svetu, kjer so religiozne vrednote srce kulture in jo utemeljujejo. Le naš zahodni svet se tej sporočilnosti religije načrtno izmika, kjub temu da vse v evropski kulturi ‘govori krščansko’ in je v celoti utemeljeno v krščanski veri. Saj tudi Umberto Galimberti pravi, da je v evropski kulturi vse utemeljeno na krščanstvu, kot je celota drevo, tako korenine, veje in listje ... Najbrž se bo krščanska kultura na naši celini ohranila zaradi pozitivnih silnic novih krščanskih središč po svetu:

Najbrž se bo krščanska kultura na naši celini ohranila zaradi pozitivnih silnic novih krščanskih središč po svetu: krščanstvo je namreč svetovni pojav.

krščanstvo je namreč svetovni pojav. Danes lahko z upanjem gledamo prav tako na druge kulture, ki ne zanikajo svoje religiozne utemeljenosti, na primer afriška, azijska celina, ali pa Južna Amerika, kjer je religiozna komponenta močno prisotna. Družbene dinamike so zgodovino človeštva nenehno spreminjale. Evropa se bo spričo počasne demografske rasti in krepkim priseljenjskim sunkom spreminjala tudi na verskem področju.

Igor Gregori

OPĆINE Marijanišče: predavanje dr. Bajzka o vzgoji

Različne vloge očeta in matere

Profesor Jože Bajzek je v petek, 15. februarja, že petič spregovoril staršem in vzgojiteljem v openskem Marijanišću. Tokrat je tekla beseda o vlogi očeta in matere v družini, s posebnim poudarkom na skrb vzbujujoči odsotnosti očetovske figure.

To je čas, pravi Bajzek, ki blagorečeno ni naklonjen družini. Ta se mora prilagajati novim oblikam življenja, urnikom, obveznostim in individualnim ambicijam, v obratni smeri pa nikakor ne gre. Smo 16 ur na dan pod sevanjem te kulture: ne smemo je zavračati, a niti pasivnost ni prava opcija. Baj-

zek kliče k selektivnemu in kritičnemu odnosu do vsebin, ki zadevajo družino, otroke, zakonsko zvezo. Predvajanje izseka iz filma Matrica je pokazalo, kam lahko privede človekov odklon od narave in zagledanost v svet umetne inteligence. Po preverjenem postopku je Bajzek podal glavne smernice vlog očeta in matere. Ta naj bosta najprej mož in žena, ogledalo drug drugemu v luči ljubezni in spoštovanja. Zakon mora biti zaveza ljubezni, saj lahko otrok samo v njej začne ljubiti sebe in druge ob sebi. Rasti v mo drosti, telesu in duhovnosti zahteva primerno okolje, ki rastoče-

ga hrani in neguje ter socialno spodbuja. Pot je, po mnenju predavatelja, pot Svetega pisma, ki je prava hvalnica ljubezni in še zdaleč ne samo spisek prepovedi. Božje zapovedi niso destruktivne, ampak obratno, pomagajo graditi boljši svet. Spregovorili so še o odgovornem starševstvu, ki kot vzor kaže otroku, kako reševati konflikte, potovati po življenju in iskati srečo. Očetova funkcija ni samo v materialni podpori družini, kajti otrok nujno potrebuje prisotnost (enega) očeta, ne le učitelja v šoli, trenerja v telovadnici, prijateljev na cesti in duhovnika v župnišču. S pomočjo risanke Levji

kralj je Bajzek predstavil razlike v starševskih figurah in poudaril, da različenost ne pomeni neenakovrednosti. Oba od staršev sta enako pomembna za razvojni potek malčka, vsak seveda po svoje. Predavatelj je še omenil neodtegljivo odgovornost, ki jo starši nosijo do svojih otrok, življenje je definiriral kot potovanje s skupnimi napori in se poslovlil z nasmeškom. Najboljše je, tako pogosto pravi, poročiti se z arheologom ali arheologinjo. Bolj ko se bomo starali, bolj se bo ta zanimal (a) za nas. Šesto srečanje v tem sklopu predavanja bo na sporedu v petek, 15. marca, ob 20. uri v Finžgarjevem domu, ko bo Jože Bajzek predlagal, kako reševati konflikte v družini.

Jernej Šček

Pozivi k poglobljanju osebne vere

Premišljene besede papeža Benedikta XVI. pred umikom

Z naglimi koraki se bliža trenutek, ko bo sveti oče Benedikt XVI. "za dobro Cerkve" odstopil in se odpovedal petrinski službi. V tej luči lahko razumemo njegove besede in govore v zadnjih javnih nastopih kot njegovo popotnico pred slovesom, kot sintezo vsega njegovega poslanstva.

Na pepelnico sredo, 13. februarja, je veliko množico zbranih vernikov na prvi dan posta - med drugim vidno utrujen - na splošni avdienci povabil, naj odgovorijo "na temeljno vprašanje: kaj je pomembno v našem življenju? (...) Kakšno mesto ima Bog v mojem življenju?" Sprebrniti se ne pomeni zapreti se v iskanje svojega uspeha in prestiža, ampak se truditi, "da bi resnica, vera v Boga in ljubezen bile v malih vsakdanjih stvareh najpomembnejše". Pri slovesni maši na pepelnico je vernike spodbudil, naj bodo iskreni v veri. Obsodil je "versko hinavščino" in pozval h koncu razhajanj v Cerkvi, saj je "obraz Cerkve včasih pomazan z grehi proti enotnosti Cerkve in z razhajanjem med duhovščino". Vernike je tudi prosil, naj v tem posebnem trenutku molijo zanj, za Cerkev in njegovega naslednika.

Dan kasneje, 14. februarja, je na srečanju z več kot tisoč duhovniki rimske škofije, ki so ga v dvorani Pavla VI. sprejeli z dolгим in toplim aplavzom, potrdil, da jim bo tudi po odstopu ostal blizu v molitvi, prav tako kot bo ostal blizu Cerkvi, čeprav bo "skrit pred svetom". Tako je tudi potrdil vest, da se bo po odstopu preselil v samostan znotraj vatikanskih zidov, v manjšo stavbo, ki so jo obnovili v zadnjih mesecih. Rimskim duhovnikom, ki jih po tradiciji srečuje vsako leto na prvi četrtki v postu, se je tudi zahvalil, ker je rimska Cerkev po njihovi zaslugi živa. Poleg tega je na prošnji prisotnih spregovoril se o svoji

osebni izkušnji Drugega vatikanskega koncila pred 50 leti. Posebno odmevna je bila (predzadnja) molitev Angelovega češčenja nemškega papeža v nedeljo, 17. februarja. Na trgu pred baziliko sv. Petra se je po vatikanskih virih zbralo več kot

150 tisoč ljudi. Cerkev je "mati in učiteljica", je dejal Benedikt XVI.; kot taka vabi svoje člane, "naj se obnavljajo v duhu, naj se usmerjajo k Bogu, naj zatajijo nadutost in egoizem ter živijo v ljubezni". Post je najprimernejši čas "za ponovno odkritje vere v Boga kot osnovnega kriterija v našem življenju in v življenju Cerkve". To pa zahteva duhovni boj, kajti "duh zla se po naravi postavlja proti našim prizadevanjem, da bi bili sveti, in nas skuša preusmerjati od poti Bo-

vsakem trenutku, smo na razpotju: "Želimo slediti Bogu ali sebi? Iščejo individualne koristi ali resnično Dobro?" Kar nekaj napovedanih srečanj s papežem je seveda odpadlo. Dne 16. februarja se je na kratko sestel s predsednikom vlade Montijem, 23. t. m. je na programu srečanje s predsednikom Napolitanom. V teh dneh - od nedelje zvečer do 23. februarja zjutraj - je sveti oče z ožimi sodelavci na duhovnih vajah, ki jih v vatikanski kapeli Redemptoris Mater vo-

ni ostajamo, rastemo in jo veseli predajamo tudi drugim. O odnosu med vero in deli usmiljenja oziroma njihovi povezanosti nam morda najboljše poročilo daje odlomek iz Pisma Efežanom: "Z milostjo ste namreč odrešeni po veri, in to ni iz vas, ampak je Božji dar. Niste odrešeni iz del, da se ne bi kdo hvalil. Njegova stvaritev smo, ustvarjeni v Kristusu Jezusu za dobra dela; zanje nas je Bog vnaprej pripravil, da bi v njih živeli". (Ef 2,8-10) Tukaj lahko vidimo, da celotna odrešilna pobuda prihaja od Boga, njegove milosti in njegovega odpuščanja, ki smo ga prejeli v veri; vendar je ta pobuda daleč od omejevanja naše svobode in odgovornosti, kar jo dejansko dela pristno in jo usmerja v dela usmiljenja. Le-ta niso prvenstveno rezultat človekovega napora, na katerega je posameznik ponosen, ampak so rojena iz vere in nastajajo iz milosti, ki jo Bog daje v obilju. Vera brez dobrih del je kot drevo brez sadu: kreposti vključujeta druga drugo. Postni čas nas s tradicionalnimi navadami krščanskega življenja vabi, da nahranimo našo vero s pozornim in napetim poslušanjem Božje besede in s prejetjem zakramentov, istočasno pa, da napredujemo v usmiljenju in ljubezni do Boga in bližnjega, nič manj pa tudi s pomočjo posebnih navad posta, pokore in delitve miloščine.

di kard. Gianfranco Ravasi. V nedeljo, 24. t. m., bo papež Ratzinger za vernike na Trgu sv. Petra še zadnjič vodil molitev Angelovega češčenja, v sredo, 27. t. m., pa bo imel - vedno v objemu Berninijevega stebrišča - še zadnje splošno avdienco. Dan kasneje, zadnji dan papeževanja, se bo v dvorani Clementina srečal s člani kardinalskega zbora, ob 17. uri pa bo s helikopterjem zapustil Vatikan in se preselil v apostolsko palačo v Castel Gandolfo.

Direktor Tiskovnega urada Sv. sedeža p. Federico Lombardi je v preteklem tednu med drugim povedal, da se bo obdobje t. i. "izpraznjena sedeža" (sede vacante) začelo s 1. marcem. Konkclave naj bi bil zato sklican med 15. in 19. marcem. V Sikstinski kapeli bodo novega Petrovega naslednika s tajnim glasovanjem volili kardinali, ki do 1. marca niso dopolnili 80. leta starosti. Že od dneva napovedi Ratzingerjevega umika se seveda pojavljajo ugibanja, kdo bo njegov naslednik...

Benedikt XVI. naj bi po odstopu ohranil to ime, saj nikjer ne piše, da se mu mora odpovedati, je tudi dejal p. Lombardi. Primer, ki se ni pripetil nekaj stoletij, dela preglavice številnim izvedencem, saj se vedno ni vse jasno, kaj mora biti in kaj bo. Ni jasno, ali ga bodo nazivali "kardinal", "upokojeni rimski škof" ali kako drugače. Prav tako ni jasno, kakšno vlogo naj bi imel. Če jo bo sploh imel. Nekateri trdijo, da bi lahko bil odličen naslednik svetovalec. Iz zadnjih besed v odstopni izjavi ("Jaz pa želim še naprej z vsem srcem služiti sveti Božji Cerkvi z življenjem, posvečenim molitvi") izhaja samo to, da bo za Cerkev molil.

Njegova odločitev, povezana s tem stavkom, govori o njegovem trdnem prepričanju, da Cerkev vodi Kristus, ne pa ljudje; s svojim pogumnim korakom je Benedikt XVI. vsakega člana Božjega ljudstva - od vernikov pa do eminenc v škrlatu - konec koncev "prisilil" k temu, da se sami vprašajo, v kaj oz. v koga verujejo: v ljudi ali v Kristusa. / DD

Papeževa poslanica ob 28. svetovnem dnevu mladih

"Pojdite in naredite vse narode za moje učence"

6. Utrjeni v veri

Zaradi težav pri poslanstvu evangelizacije boste včasih zašli v skušnjavo, da poročete kot prerok Jeremija: "Oh, Gospod Bog, glej, ne znam govoriti, ker sem še deček". A Bog tudi vam odgovarja: "Nikar ne govori: deček sem; kajti h komur koli te pošljem, boš šel". (Jer 1,6-7) Kadar se počutite neprimerne, nespodobne in slabotne za oznanjevanje in pričevanje vere, se ne bojte. Evangelizacija ni naša pobuda in ni odvisna v prvi vrsti od naših talentov, temveč je zaupen in poslušen odgovor na Božji klic in zato ne temelji na naši moči, temveč na njegovi. To je izkusil apostol Pavel: "Ta zaklad pa imamo v lončenih posodah, da bi bila ta presežnost moči Božja in ne iz nas". (2 Kor 4,7)

Zato vas vabim, da se ukoreninite v molitvi in zakramentih. Prava evangelizacija se vedno rojeva iz molitve in je z njo podprta: najprej moramo govoriti z Bogom, da bomo lahko govorili o Bogu. V

moč in ljubezen Svetega Duha, da brez strahu izpovedujemo vero. Poleg tega vas spodbujam k pogostemu češčenju evharistije: ko se ustavite za poslušanje in pogovor z Jezusom, navzočim v naj-svetejšem zakramentu, to postane izhodišče za nov misijonarski zagon.

Če boste hodili po tej poti, vam bo Kristus sam podelil sposobnost, da boste popolnoma zvesti njegovi besedi in ga boste vdano in pogumno oznanjali. Včasih boste poklicani, da potrdite svojo vztrajnost, posebej takrat, ko bo Božja beseda naletela na zaprta vrata in odpor. V določenih regijah po svetu nekateri izmed vas trpijo, ker zaradi pomanjkanja verske svobode ne morejo javno izražati vere v Kristusa. Obstajajo tudi nekateri, ki so za svojo pripadnost Cerkvi že plačali z življenjem. Opogumljam vas, bodite utrjeni v veri, prepričani, da je Kristus z vami v vsaki preizkušnji. On vam ponavlja: "Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene za-

molitvi izročamo Gospodu osebe, h katerim smo poslani, ter ga prosimo, naj se dotakne njihovih src; pripravimo se Svetemu Duhu, naj nas napravi za svoje orodje v njihovo zveličanje; obračamo se na Kristusa, naj položi besede v naša usta in nas napravi za znamenje njegove ljubezni. Bolj na splošno pa molimo za misijon celotne Cerkve po izrecni Jezusovi želji: "Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavce na svojo žetev". (Mt 9,38) V evharistiji odkrivajte izvir vašega verskega življenja in vašega krščanskega pričevanja tako, da se zvesto udeležujete nedeljske maše in vsakič, ko morete, tudi delavniške. Pogosto se zatekajte k zakramentu sprave: to je dragoceno srečanje z Božjim usmiljenjem, ki nas sprejema, nam odpušča in obnavlja naša srca v ljubezni. Ne obotavljajte se prejeti zakramenta potrditve oziroma birmе, če ga še niste prejeli, ter se nanj skrbno in zavzeto pripravite. Skupaj z evharistijo je birma zakrament oznanjevanja, ker nam podeli

sramovali, preganjali in vse húdo o vas lažno govorili. Veselite in radujte se, kajti vaše plačilo v nebesih je veliko". (Mt 5,11-12)

7. Z vso Cerkvijo
Dragi mladi, da bi ostali trdni v izpovedovanju krščanske vere tam, kamor ste poslani, potrebuje Cerkve. Nič ne more biti priča evangelija sam zase. Jezus je poslal svoje učence v misijone skupaj: "naredite za učence" je izrečeno v množini. Mi vedno pričujemo kot člani krščanske skupnosti in naše poslanstvo je rodovitno zaradi občestva, ki ga živimo v Cerkvi: po edinosti in ljubezni, ki vlada med nami, nas bodo spoznali kot Kristusove učence (prim. Jn 13,35). Hvaličen sem Gospodu za dragoceno delo evangelizacije, ki ga opravljajo naše krščanske skupnosti, naše župnije, naša cerkvena gibanja, skupnosti in združenja. Sadovi te evangelizacije pripadajo vsej Cerkvi: "Eden seje, drugi žanje", je rekel Jezus (Jn 4,37).

/ dalje

Poslanica papeža Benedikta XVI. za postni čas 2013

Vera v ljubezen kliče po ljubezni

3. Trajen, trden, neuničljiv medsebojen odnos med vero in usmiljenjem

Skličujoč se na zgoraj povedano, je jasno, da vere in usmiljenja nikoli ne moremo ločiti ali ju postaviti v nekakšno nasprotje. Ti dve teološki kreposti sta globoko povezani, zato bi bilo zavajajoče, če bi ju postavili v nekakšno nasprotje ali vzpostavljali dialektiko med njima. Po eni strani bi bilo tudi enostransko močno poudariti prednost vere ter podcenjevati in skoraj prezirati konkretna dela usmiljenja ter jih skriti na neopredeljivo človekoljubnost. Po drugi strani bi bilo tudi nekoristno preveč poudarjati prvenstvo usmiljenja in delavnosti, ki iz njega izhaja, podobno kot, če bi dela usmiljenja lahko prevzela prostor vere. Za zdravo duhovno življenje se je potrebno izogibati fideizmu in moralnemu aktivizmu.

Krščansko življenje je v nenehnem vzpenjanju na goro, da bi srečali Boga in bi se potem spuščali navzdol, prenašajoč ljubezen in moč, prihajajočo iz njega, tako da bi našim bratom in sestram služili z Božjo ljubeznijo. V Svetem pismu vidimo, kako sta

gorečnost apostolov pri oznanjevanju evangelija in prebujanje vere pri ljudeh tesno povezana z njihovo dobrodelno skrbjo biti v službi ubogim. (prim. Apd 6,1-4). Kontemplacija in akcija v Cerkvi na neki način simbolizirata evangelijski osebi Marije in Marte, ki morata sobivati in dopolnjevati druga drugo (prim. Lk 10,38-42). Odnos z Bogom mora vedno imeti prednost in vsaka resnična delitev dobrin v duhu evangelija mora biti ukoreninjena v veri. Včasih se dejansko nagibamo k temu, da bi termin "usmiljenje" zožili na solidarnost ali preprosto človekoljubno pomoč. Kakor koli je pomembno spomniti, da je največje poslanstvo usmiljenja evangelizacija, ki je "služba besedi". Ni bolj dobrodejnih - in zaradi tega tudi ne bolj dobrodelnih dejavnosti v odnosu do bližnjega, kot so hranjenje z Božjo besedo, delitev vesele novice evangelija in pričevanje o odnosu z Bogom: evangelizacija predstavlja najvišjo in najbolj celostno podporo posameznika. Kot Božji služabnik je papež Pavel VI. v okrožnici z naslovom *De lo za razvoj narodov (Populorum Progressio)* zapisal, da je Jezuso-

vo oznanjevanje prvi in glavni sodelavec razvoja (prim. št. 16). Temeljna živa in oznanjena resnica Božje ljubezni do nas, ki odpira naša življenja za sprejem te ljubezni in omogoči celosten razvoj človeštva in vsakega posameznika (prim. okrožnico papeža Benedikta XVI. z naslovom Ljubezen v resnici, 8). Bistveno je, da vse izvira iz Ljubezni in teži k Ljubezni. Božja zastojnska ljubezen je za nas pre-

poznava s pomočjo oznanjevanja evangelija. Če ga sprejmemo z vero, sprejememo prvi in nujno potreben stik z Bogom, ki nas usposobi, "da se zaljubimo v Ljubezen" in potem v tej Ljubez-

/ dalje

S 1. strani

Post - kaj je to?

S eveda se tako stroge prakse nismo sposobni držati vsi, lahko pa počasi prihajamo do vse strožje oblike. Za začetek se lahko odpravimo nekemu živilu, ki nam je sicer zelo všeč. Morda nam to ne bo uspelo takoj za ves postni čas, pa se skušajmo tega držati vsaj kak teden. A pozor - vselej z namenom. Odpovejmo se določeni hrani za nekoga. Lahko je kdo bolan, obupan, ima kake druge

težave - postimo se in molimo za to osebo. Veliko korist mu naredimo na tak način. Nekdo mi je dejal: "Včasih je bila 'mižerija' in se jim ni bilo težko postiti, danes temu ni tako". Res je, ravno zato pa lahko prinesemo danes post nekemu še večjo korist, ker se svojim priboljškom in udobnostim tako težko odpovemo. Naj bo tako letošnji postni čas za vse vas, dragi bralci, milostni čas, poln sadov za vas in bližnje.

P. Bruno Korošak: Marijina s trnjem posuta življenjska pot

Za postna razmišljanja primerna ljudska pobožnost

Pri založbi Branko v Novi Gorici je na začetku tega leta izšla tretja - dopolnjena in izboljšana - izdaja knjižice *Marijina s trnjem posuta življenjska pot* izpod peresa patra Bruna Korošaka. Lektoriral jo je dr. P. Bernardin Sušnik, s primernimi ilustracijami pa opremil Leopold Strnad.

Kot piše v uvodnih besedah franciškan p. Korošak, znani nekdanji vseučiliški profesor, avtor cele vrste knjig, zgodovinskih študij in teoloških razprav, o pobožnosti križevnega pota in Marijine trnjeve poti, se je zahodna Cerkev spominjala žalostnih dogodkov Marijinega življenja dvakrat na leto: na peti postni petek in 15. septembra, ko praznujemo Žalostno Mater Božjo. Poleg tega liturgičnega spomina se je razvila še ljudska pobožnost

sedmih postaj žalostne poti Marijine (Via Matris dolorosae); širili so jo predvsem redovniki serviti, ki jih je za to l. 1883 pooblastil papež Leon XIII. Potem ko je Janez Pavel II. leta 1991 spodbudil teologe, naj se pri sestavljanju besedil za križeve pote bolj zvesto držijo Svetega pisma Nove zaveze, so začeli razmišljati o tem, da bi "pomladili" tudi Marijino žalostno pot. Kot se je križev pot iz prvotnih sedmih postaj povečal na 14, tako se je tudi sedem prvotnih "žalosti" oz. "postankov" povečalo na 14. Gre za pobožnost, s katero se posameznik ali skupina lahko poglobi v žalostne dogodke Kristusove Matere, Odršenikove "sodelavke", v opravljanju njene poslanstva. Posebno primerna je v postnem času, zlasti ob petkih, sploh pa ob petkih v sep-

tembru ali na petek pred 15. septembrom.

Marijine "postaje" so sestavljene po vzoru križevih potov Janeza Pavla II.: odlomku iz Svetega pisma sledi kratka razlaga, nato premišljevanje in končno kratka molitev. Premišljevanja v približno 60 strani debeli knjižici se na splošno opirajo na opise Janeza Jenka *Marija v evangeliju* (Ljubljana 1981). Zaključna molitev pa se končuje s prošnjo Mariji, ki zaobjema srž marijanske duhovnosti: "Naj se od tebe učim popolne vdanosti v Očetovo voljo, ponižnosti in

P. Bruno Korošak, franciškan

MARIJINA S TRNJEM POSUTA ŽIVLJENJSKA POT

ZALOŽBA BRANKO
Nova Gorica 2013

ljubezni, trajne čuječnosti v molitvi in popolnega darovanja ter iskrenega odpuščanja vsem svojim bližnjim".

leta 1852, ko je lazariste prav v Celje povabil bl. skof Anton Martin Slomšek. Svoje postojanke pa imajo tudi v številnih drugih krajih na Slovenskem, ne nazadnje na Mirenskem Gradu, od koder, ko je potrebno, radi pomagajo tudi zamejskim župnijam. Tema letošnjih postnih govorov je leto vere, kot ga je lani oktobra z apostolskim pismom Porta fidei (Vrata vere) razglasil papež Benedikt XVI. G. Planinšek nas bo vodil po tej poti, da bomo lahko sledili krepostim, kot so preprostost, ponižnost, krotkost, zatajevanje

in gorečnost, ter vlogi in pomenu svetih zakramentov, se pravi krstu, birni in sv. evharistiji ter še pokori, bolniškemu maziljenju, svetemu zakonu in mašniškemu posvečenju. Tema prvega nagovora, ki je bil na sporedu v petek, 15. februarja, pa je bila *Cerkev - kot kraj življenja v veri*. Kdor bo sledil ostalim nagovorom, bo gotovo obogaten in opogumljen, okrepil pa bo tudi zavest potrebe, da s svojim življenjem in ravnanjem izpričujemo svojo versko prepričanje.

jajo tam, druga relikvija pa je ta, ki roma po vsem svetu in se je nahajala pred nami. Gre za košček rebra svete Bernardke. Zaslutili smo tisto, kar sicer "vemo", a ne znamo živeti: duhovnikove besede, enostavne, kot je bilo preprosto Bernardkino izpolnjevanje Božje volje, so nam sporočale: tudi ona je bila samo človek, a je dopustila, da je Božja milost v njej neovirano delovala. "Marija mi je naročila, kaj naj povem ljudem, in jaz sem to povedala". Tako je razmišljala in delovala Bernardka; tudi kasneje v redovniškem življenju se je vedno s srcem oklenila redovnih pravil in jih ne glede na trpljenje, ki ga je ob tem doživljala, zvesto izpolnjevala. Svetost je enostavna in je v tem, da živimo tako, kot nam Bog govori, da je

kruha odmaknjenosti od bitij, kruha potrpežljivosti, da bom prenašala muke, ki jih trpi moje srce, kruha moči, da bom prav trpela, kruha, da bom videla samo sebe v vsem in vselej; Jezus, Marija, križ, nočem drugih prijateljev, samo tebe. Tukaj, v Jezusovem srcu, se hočem naučiti trpljenja in ljubezni. V Jezusovem srcu bom našla sladkost in potrpljenje v žalosti. V Jezusovem srcu bom našla pravo tolažbo.

Ko smo tako molili (za našo domovino, družine, mlade in še posebej za bolne in trpeče) in premišljevali, smo bili v duhu povsem blizu Mariji in Bernardki v Lurdu. Gospod Miro Šlibar je nato zbrane blagoslovil v vodo iz lurske votline, za tem pa še z relikvijo, ki se je je smel vsak dotakniti, ali jo poljubiti. Medtem se je kot prošnja k svetnici, naj nas zagovarja pred Bogom in Marijo, razlegala po cerkvi znamenita lurska pesem. Ena ura je prehitro minila in že je morala relikvija nadaljevati svoje romanje. Obiskovalci so kot spomin lahko vzeli s seboj zhibanko, bogato s podatki, duhovno vsebino in molitvami - zagotovo pa je bilo pomembnejše tisto, kar je ostalo v srcih. Bog nam želi biti vedno blizu, tudi po izrednih dogodkih in svetnikih, da bi ga mi v ljubili! Srcu, ki želi Boga ljubiti, vsaka stvar pripomore k svetosti: čeprav slabotno živi in trpi v tem svetu, mu je vsak trenutek priložnost, da svoj ljubezen izkazuje tudi v najmanjših stvareh. Moč za to črpa iz Jezusovega srca, s katerim se skrivnostno združuje, ko prejema resnično jed - kruh življenja, vir vse svetosti! Sveta Bernardka, prosi za nas!

Miha Trpin

Postni govori na radiu TS A

Vstopimo skozi vrata vere

Radio Trst A leto za letom v postnem času oddaja prilagoditvene nagovore. Gre za znano rubriko *Postni govori*, ki ji lahko prisluhnemo ob torkih in petkih ob 18.45. Letošnji izziv je sprejel lazarist, gospod Jože Planinšek, ki ga poznamo kot vodjo doma sv. Jožefa nad Celjem in

predsednika Celjske Mohorjeve družbe. V letošnjem postnem času pa je med lazaristi, ki vodijo sveti misijon v župnijah postojnske dekanije. Radijske postne govore tako prvič oblikuje član Misijonske družbe, ki jo je leta 1625 ustanovil Vincencij Pavelski in je v Sloveniji prisotna vse od

Globoko doživetje v decembru Relikvije sv. Bernardke v Sloveniji

"V Sloveniji so bile v ponedeljek, 17., in v torek, 18. decembra 2012, na obisku relikvije sv. Bernardke Lurške. Srečanje s svetnico, ki je verujočim blizu zaradi lurskih prikazovanj, v letu vere vabi k večji poslušnosti Božjemu klicu in bolj doslednemu življenju po evangeliju".

Tako se je glasilo povabilo na molitvena srečanja ob sprejemu relikvije svete Bernardke Lurške, ki je dva dni potovala po Sloveniji. V teh besedah se skriva globok pomen, ki lepo opisuje namen pobude, naj relikvija svetnice obišče tudi našo domovino. Da je bilo vseh štirinajst srečanj dobro pripravljenih in izvedenih ob številni udeležbi vernikov, gre glavna zasluga gospodu Miru Šlibarju. Poznamo ga kot duhovnika, ki je od samega začetka prevzel vodstvo bolniške župnije, ko jo je leta 1985 z dekretom ustanovil pokojni ljubljanski nadškof, gospod Alojzij Šuštar. Njegovo zavzemanje za bolnike in romanja v Lurd so pripomogle k tesnemu sodelovanju z italijanskim združenjem romarjev UNTALSI, ki je ob tej priložnosti Slovencem za dva dni omogočilo počastiti omenjeno relikvijo. Pričujoči vtisi so s srečanja na Rakovniku, kjer je bila cerkev Marije Pomočnice polna Božje bližine in tolažbe željnih vernikov. Prišli so iz različnih krajev, a z eno samo željo: slaviti Boga zaradi vseh milosti, ki nam jih je v Lurdu izkazal po Mariji za naše zveličanje. Nekateri so ta milostni kraj že obiskali, drugi morda še nikoli, pri vseh pa je bi-

lo čutiti neizrečeno pričakovanje, da se jih ob srečanju z relikvijo svete Bernardke lahko dotakne Božji blagoslov. Po uvodnih besedah, ki so zbranim priklicale v zavest posebnost tega dogodka, je gospod Šlibar vodil molitev rožnega venca, med posamezniki desetkami pa je s svojo iskreno besedo še poglobljal razumevanje duhovne razsežnosti dogajanj v Lurdu; osrednjam prikazan med 11. februarjem in 16. julijem 1585 ima veliko vlogo v Božjem načrtu za

odrešenje človeštva. Opisoval je Bernardkino življenjsko pot, ki nam je zgled življenja iz vere, povedal je, kaj sploh so relikvije in zakaj jih častimo, še posebno moč pa so imela njegova osebna pričevanja o tem, kaj ga je ob obiskih Lurda najbolj nagovorilo. Izvedeli smo, da so Bernardkino telo trikrat izkopali in je bilo vedno nestrohnjeno. Obstajajo samo dvojne relikvije: ene so shranjene v Lurdu in vedno osta-

za nas dobro - ni pa lahka. Vse te misli so povzete v Bernardkino molitvi k Jezusu, ki smo jo skupaj glasno zmolili: **MOLITEV SVETE BERNARDKE K JEZUSU**
O Jezus, daj mi, prosim te, kruha ponižnosti, kruha pokorščine, kruha ljubezni do bližnjega, kruha moči, da zlomi mojo voljo in jo zlije v tvojo, kruha notranje pokore,

Kratke

Drama o mučencu Lojzetu Grozdetu

Gledališka skupina Antonov oder v okviru Slovenskega katehetskega simpozija predstavlja hagiografsko dramo o mučencu Lojzetu Grozdetu z naslovom: *Sem mislil, da sem sam!* V četrtek, 21. februarja 2013, jo bodo ob 20. uri predstavili v dvorani Gnidočevega doma na Mirenskem Gradu, 22. februarja ob 20. uri v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu, zaključna predstava pa bo 26. maja ob v dvorani Antonovega doma v Ljubljani (Vič). Scenarij: Andraž Arko in Jan Dominik Bogataj, režija: Andraž Arko. Vstopnine ni. Več o igri na www.franciskani.si.

SEM MISLIL, DA SEM SAM

hagiografska drama o mučencu Lojzetu Grozdetu

Postne akcije

Škofijska karitas Koper se v postnem času pridružuje postnim spodbudam Slovenske karitas, in sicer:
- **40 dni brez alkohola:** Glavni namen akcije je opozoriti na posledice prekomernega uživanja alkohola ter izraziti solidarnost z vsemi, ki trpijo zaradi nasilja v družinah, nesreč v prometu in zaradi bolezni, ki so posledice alkohola, ter spodbuditi ljudi k pravemu veselju in zabavi brez alkohola. Letošnje geslo bo: "Bodimo zgled!" V Koprski škofiji bo v ta namen Križev pot s Prevala in sveta maša na Sveti Gori, 10.3. ob 16. uri.
- **Petkov postni dar** je za vse ljudi dobre volje, ki imajo dovolj sredstev za normalen vsakdan, da bi vsak petek v postu preživeli preprosto in solidarno.

- **Ne pozabimo:** Postni čas je priložnost, da pomislimo tudi na preštevile ljudi doma in po svetu, ki so v hudih stiskah. Naša ŠK je pobratena s SK Banja Luka, v ta namen bomo zbirali sredstva za nakup gradbenega materiala, ki ga bodo uporabili naši mladi (večinoma dijaki ŠGV) na delovnem taboru Streha nad glavo poleti v Bosni. Letos bo že 12. delovni tabor. Za ta namen bodo 27.2. naprošeni tudi bralci Primorskih novic.

- **Plamen upanja za otroke:** Svečka že vrsto let vzpodbuja otroke v veroučnih skupinah za molitev in odpoved. Vse župnije so prejele pismo, plakat in kuverto s svečko, in zgodbe otrok, ki nam jih je poslala Banja Lujška karitas. Že do sedaj je na ta način v Posvojitven na razdaljo, kar pomeni 25 evrov mesečne pomoči določenemu otroku, vključenih 76 otrok iz Bosne.

- **Veliki četrtek:** Ta dan pri Karitas vzpodbujamo, da skozi Božjo besedo ljudje začutijo simbol Gospodovega umivanja nog. Obenem pa prosimo vse, ki se udeležujejo bogoslužja, da nabirko velikega četrtka namenijo ljudem v stiski, pa naj bo to v domači župniji, dekaniji ali škofiji, kajti potreba je veliko na vseh nivojih.

Molitev in post za domovino 2013

Ob začetku posta, na pepelnično sredo, 13. februarja 2013, se je v Sloveniji začela tudi pobuda Molitev in post za domovino, ki jo je Iniciativna skupina za molitev in post za domovino v sklopu praznovanja 20. obletnice samostojnosti Slovenije prvič podala pred dvema letoma. Glede na pozitiven odziv in aktualne razmere v družbi, so akcijo lani razširili in dopolnili.

Organizatorji k molitvi v postnem času vabijo posameznike, skupine, župnije, redovne skupnosti ter gibanja, skupnosti in združenja v domovini, zamejstvu in po svetu, da z molitvijo in postom pripomorejo k preporodu posameznika, družbe in naroda.

Letos posebej vabijo župnije, da bi za en dan prevzele dežurstvo v molitvi in postu za domovino. Na pobudo so se številne župnije že odzvale, lahko pa se jim pridružijo še nove. Naj molitev in post postaneta širša družbena in osebna pobuda za spremenjenost in dar za ljudi, ki so v stiski. Kot posamezniki in skupnost spletno mrežo prošnje za domovino. Težke razmere na različnih področjih še bolj kličejo k prošnji za blagoslov, kesanje in medsebojno pomoč. Zavedamo se, da zla, ki se bohovi v nas, v svetu in v družbi, ni mogoče pregnati drugače kot s postom, molitvijo in Božjo besedo.

Seminar Katoliške karizmatične preneve z naslovom Glej, luči!

Katoliška karizmatična prenova na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani pripravlja seminar srečanja z živim Bogom in izlitje Svetega Duha z naslovom Glej, luči! Prvo srečanje je bilo 30. januarja 2013 ob 18.00, zadnje pa bo 27. februarja 2013. Pomemben del delovanja Katoliške karizmatične preneve je oznanjevanje in pričevanje vere, kar imenujemo tudi evangelizacija. Z napovedanim dogodkom, ki bo potekal tretje leto zapored, želijo organizatorji nagovoriti in dati priložnost za srečanja z živim Bogom na

nekoliko drugačen, svež način, predvsem neverujočim, oziroma tistim, ki takšne priložnosti do sedaj niso imeli. Na tovrstnih srečanjih ima vsak udeleženec priložnost, da zaživi bolj polno življenje, tako da s predavanji, pričevanji in pogovori spozna Božjo moč, ki rešuje, osvobaja strahov, daje moč za odpuščanje, veselje in povrne upanje.

Rdeči križ 150 let po ustanovitvi pred novimi izzivi

Pred 150 leti je pet švicarskih humanistov ustanovilo Mednarodni odbor za pomoč ranjenim. Pobudo za ustanovitev organizacije 17. februarja 1863 je dal ženevski poslovnež Henry Dunant. Decembra 1875 so ime organizacije spremenili v Mednarodni odbor Rdečega križa (ICRC), ki se v luči trenutnih številnih oboroženih konfliktov sooča z novimi izzivi. Pri sedanjih konfliktih se namreč uporabljajo vedno nove vrste orožja, hkrati pa se povečujejo število in oblike različnih nedržavnih skupin, ki sodelujejo v njih, je pred obletnico v Ženevi opozoril predsednik ICRC Peter Maurer. Ob tem je Maurer pohvalil požrtvovalno delo številnih prostovoljcev vse od ustanovitve organizacije. "150 let že pomagajo več milijonov ljudi ob različnih konfliktih". Med prihodnje naloge pa je Maurer uvrstil predvsem okrepljeno sodelovanje in koordinacijo z drugimi človekoljubnimi organizacijami na območju konfliktov. Po podatkih spletne enciklopedije Wikipedia organizacija danes deluje v 160 državah. V Sloveniji je bil RK ustanovljen leta 1944.

Kratke

SD Sončnica / Prvi dve predavanji

Pred nami sta prvi dve predavanji letošnjega niza, ki ga v Domu Franc Močnik v Gorici (ul. San Giovanni 9) organizira Skupnost družin Sončnica. Prvo srečanje bo v petek, 22. februarja, ob 20. uri, ko bo znani dramski igralec in avtor krščanskih "komičnih" monodram, med drugim oče šestih otrok, **Gregor Cusin** predstavil Vero levega razbojnika. "Vera levega razbojnika je nagovor človeka, ki se večkrat znajde na 'napačni' strani, je poskus opisati vero in podati osebne razloge zanjo: Kaj verujem? Zakaj verujem? V koga verujem? In ali Mu verujem?" V ponedeljek, 25. februarja, bosta ob 20. uri zakonca **Wilma in Dani Siter** govorila o temi Ali najin zakon potrebuje 'transfuzijo'? Med zakoncema velikokrat prihaja do pretrujenosti zaradi številnih obveznosti in skrbi, pa tudi naveličanosti. In vendar je treba zakonski odnos vedno znova graditi ter mu vlivati novih moči tudi s kakšno... 'transfuzijo'.

Dramska skupina Tik tak teater v Doberdobu

V soboto, 23. februarja, bo v Doberdobu posebej veselo. Zvečer ob 20.30 bo namreč v župnijski dvorani v Doberdobu na sporedu prav zabavna komedija, ki je v preteklih mesecih od srca nasmejala občinstva na Goriškem in v bližnji okolici. Tokrat na pobudo domačih družtev Hrast in Jezero prihaja na doberdobski Kras v goste novoustanovljena dramska skupina Tik tak teater z igro Pravljice za odrasle.

Čeprav gre za novonastalo skupino, so njeni člani vse prej kot zelenci na odrskih deskah. Govorimo namreč o treh uveljavljenih amaterskih igralcih, ki so jim stik z občinstvom in gledališke vloge prijetna obveznost že dolga leta. Posebej so seveda poznani na Goriškem, od koder so doma. Robert Cotič, Solange Degenhardt in Nadja Šuligoj se bodo predstavili s tremi komičnimi monologi, ki jih je prevedel, priredil in režiral Robert Cotič po izvornem besedilu Pravljice (za odrasle) izpod peresa Stefana Bennija. Trije igralci bodo predstavili tri junake: Nadja Šuligoj bo odigrala Madmoiselle Licantrone, tenkočutno žensko v nenehni boju s svojo zverinsko platjo. Degenhardtova bo čarobna Grimilda, ki pride do spoznanja, kako hudičevo zakomplicirano je lahko življenje, Robert Cotič pa bo igral optimistično razpoložene zidarja Feličeja, ki kljub napornemu vsakodnevemu delu verjame v boljšo prihodnost. Vabljeni vsi, ki so vam blizu odrske deske in si želite preživeti brezskrben in smeha poln večer. / ač

Izredni občni zbor lovske družine Števerjan

V tem letu se je iztekel mandat lovskih družin sedmega briškega okoliša. Števerjanski lovci so se sestali 9. februarja na sedežu na Bukovju. Prisotnih je bilo trinajst od petnajstih rednih članov; predsedoval je Aleš Komjanc, za zapisničarko je bila imenovana Katja Štekar. Predsedujoči Komjanc se je po pozdravnih besedah zahvalil dosedanjemu predsedniku Miljanu Maražu in ostalim odbornikom za uspešno petletno vodenje družine. Še poseben uspeh so imeli lovci v zadnjem letu, ko jim je uspelo upleniti nad sedemdeset divjih prašičev, ki so se zadnja leta preveč razmnožili in povzročajo ogromno škodo kmetijstvu in uničujejo vso drugo divjad, še posebno ptice, ki gnezdijo na nizkem, pa tudi mladiče srn. V spomin na lovce, ki lovijo v "večnih loviščih", se je zbor z enominutnim molkom spomnil Bruna Štekarja, Ivana Humar, Lojzeta Muziča, Iva Graunarja in drugih. Sledili so si razprava in razni predlogi, potem pa volitve: za predsednika je bil s skoraj stoo odstotnimi glasovi potrjen Miljan Maraž, za odbornike sta bila potrjena Mirko Humar in Lojze Juretič, na novo pa izvoljena Marko Lutman in Ivan Komjanc. Kot nadzornika računov sta bila potrjena Gianni Fuks, Katja Štekar in novoimenovani Nikolaj Pintar.

Novemu vodstvu so po čestitkah vsi želeli veliko uspeha, predsednik Miljan se je zahvalil za zaupanje in prosil vse za čim boljše sodelovanje.

Večer se je končal ob kozarcu izvrstnega "brica" in pokušnji novih salam. / A. K.

Diamantna poroka v družini Srebrnič

Bog vaju živi, draga jublanta!

Dne 11. februarja 1953 je rahlo snežilo, 60 let pozneje pa je iste dne snež gosto in nepretrgoma naletaval ter pobelil briško vas in okolico.

Zakonca Marta Terčič in Herman Srebrnič sta obhajala diamantno poroko v krogu širšega župnijskega občestva in domačih. Presenečena in ganjena sta se pri maši želela zahvaliti Bogu, da ju je spremjal in podpiral na dolgi, nelahki skupni življenjski poti. Cerkevni pevski zbor je zelo ubrano in slovesno obogatil mašno daritev, cerkev se je napolnila kljub neugodnemu vremenu. Maševala sta g. Mirko Butkovič in g. Alessio Stasi, ki je tudi spregovoril med pridigo. Naglasil je vrednote zvestobe, medsebojne ljubezni in pomoči, ki jih zakon-

ca udejanjata v svojem odnosu. Spomnil se je tudi, kako je bil kot deček deležen neke vrste pevskih vaj s strani organista Hermana, ki ga je poučil, da kdor poje, dvakrat moli. Za glasbeni poklon so, poleg zbora in orgelske spremljave Martine Hlede, poskrbeli še vnuki, ki so zaigrali nekaj prilagoditvenih skladb na violino, orgle in trobento in pokazali, kako je predanost glasbi od starih staršev prešla na nove generacije. Po maši so se prisotni sorodniki, prijatelji, vaščani, nekdanji in sedanji pevci zgrnili okrog slavljenca, da bi jim izrazili čestitke in voščila. Filip Hlede, predsednik društva F. B. Sedej, je diamantni nevesti izročil krasen sopek rož. V Sedejevem domu je sedela za-

kuska, ki je prisotne povezala v pristrčno praznovanje, seveda ob petju zbora, dobri jedaji in pijači ter fotografijah iz življenja slavljenca, ki jih je skrbno pripravila vnukinja. Mnogi prisotni pevci so prikazane dogodke dopolnjevali še s svojimi spomini, tako da so

vsi spet podoživeli dogodke, ki so že del skupne zgodovine. Kako sta se Marta in Herman spoznala? Iz rodne Medane se je Herman s starši, bratom in sestrami preselil v Gorico k sv. Roku. Takoj so se vključili v cerkveno, pevsko in kulturno dogajanje v mestu. Tudi Marta Terčič, hči zavednega in na kulturnem področju delavnega Alojza Terčiča, je bila aktivna mladenka. Vodila je Marijin vertec v Števerjanu in okoli sebe skupaj z župnikom Sedejem zbirala lepo število mladenk. Diamantna poročenca sta se prvič srečala na Sv. Višarjah, kjer je dekleta pritegnila modrina v

očeh mladega Medanca. Verjetno je v pogledu začutila poštenega, vernega, pokončnega in zavednega Slovenca, fanta, ki ga je pozneje tudi globlje spoznala. G. Ciril Sedej je namreč potreboval novega organista v Števerjanu in prav Marta mu je omenila Hermana, tako je daljnega leta 1949 na 1. adventno nedeljo Herman stopil v službo kot organist in ta poklic

deloma opravlja še danes v domači vasi in tudi v Gorici. Prav g. Sedej ju je pozneje spodbudil, da sta se vzela. V zakonu se jima je rodilo 7 otrok, od katerih je eden žal tragično preminil v roso mladih letih. Skupaj sta si ustvarila dom in dočakala rojstvo kar 11 vnukov, ki jima skupaj s hčerama in sinovi kličejo še na mnoga, srečna in zdrava leta!

ZAHVALA

OB DIAMANTNI POROKI SE

MARTA in HERMAN SREBRNIČ

IZ ŠTEVERJANA

pristrčno zahvaljujeva vsem, ki so naju počastili in razveselili s svojo prisotnostjo pri maši in zakuski. Posebna zahvala naj gre števerjanskemu cerkvenemu pevskemu zboru, ki je pod skrbnim vodstvom mladih organistk Martine Hlede in Martine Valentinič z lepim, ubranim petjem obogatil slavje. Zahvala naj gre tudi g. župniku Mirku Butkoviču za sveto daritev in sovaščanu g. Alessiu Stasiju za pristrčen nagovor med mašo. Zahvaljujeva se še sorodnikom, sovaščanom in prijateljem za darove, cvetje, lepe želje in bližino. Bog povrni vsem!

KCLB ZSKP Iskrevi smeh na ustih vseh

Smeh z grenkim priokusom

N iz veseloiger ljubiteljskih gledaliških skupin, **Iskrevi smeh na ustih vseh**, ki ga petnajsto leto prireja Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete, je, kljub sončnemu, skoraj spomladnemu popoldnevu, v nedeljo, 17. februarja, privabil v veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž veliko število gledalcev, ki radi spremljajo ustvarjalno pot naših ljubiteljskih gledaliških igralcev. Ti se ob svojem poklicnem delu radovoljno in požrtvovalno prepuščajo gledališkimi tokovi, da jih vodijo po vselej na novo odkritih žuborečih slapovih dramske umetnosti. Tokrat je občinstvo na limanice zajedljivo komedije na račun podkupljivih, nesramno grabežljivih in skrajno nepoštenih politikov, ki obračajo svoja politična prepričanja "kot jadra v vetru", popeljal damski odsek PD Štandrež. Štandreški komedijanti so letos pod skrbnim režijskim vodstvom

Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica, ki se je strogo držal imenitno stkanega besedila, uprizorili komedijo Vinka Mödernorferja **Štirje letni časi**. Delo je slovenski dramatik, režiser - in

mafijjskih združb ter mladih zmožnih izobražencev, ki zamačkajo, da bi končno nastopil njihov čas, pa tudi takih, ki očevtovo pošteno ali nepošteno prislužene denarce, trosijo v igran

Foto DP

še marsikaj - spisal v že oddaljenih 90. letih prejšnjega stoletja, a zdi se, kot bi ga danes, saj vsebina tako prodorno dreza v družbeno tkivo, kakršnega poznamo v današnjih časih, polnih nepoštenih političnih poslov in

na srečo. Priljubljeni štandreški igralci so ob dobrem podajanju predstavljenih situacij in karakterizaciji nastopajočih dramskih likov gledalcem podarili nekaj smeh vzbujajočih trenutkov, pa tudi kopico iztočnic za pronicljiv

ni večer, 16. februarja, štandreški igralci preživeli na odru v Moravčah, kamor so šli gostovat s svojo uspešnico iz sezone 2010/11, komedijo **Zbeži od žene**.

IK

Spominski koncert "Silvanu... z ljubezenijo"

Glasbeni poklon dragemu ravnatelju

V četrtek, 21. februarja, bo ob 20. uri v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici glasbeni večer v spomin na prof. Silvana Kerševana. Vrsto let je z veliko ljubeznijo in občudujočo predanostjo kot ravnatelj, motor in duša vodil Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Z iskrenostjo, pristrčnostjo in značilnim smislom za humor si je pridobil naklonjenost mnogih, ki jih je spoznal. Iz obdobja njegovega vodenja šole je izšla dolga vrsta glasbenikov: nekateri so ostali ljubitelji, veliko jih je stopilo na poklicno glasbeno pot. Vsem pa je skupna ljubezen do glasbe, ki jim jo je kot ravnatelj, učitelj in prijatelj privzgojil. Na dan, ko bi praznoval svoj

rojstni dan, mu bo njegova glasbena šola poklonila prav poseben glasbeni večer z naslovom "Silvanu ... z ljubeznijo". Po njegovi smrti maja lani so namreč številni izrazili željo, da bi ravnatelju zaigrali v spomin. SCGV Komel se je zato odločil, da pripravi spominski koncert. Zagon prireditvi, ki bo postala tradicionalna, je deloma dala tudi zamisel o ustanovitvi Sklada štipendij 'Silvan Kerševan'. Prireditelji so sklenili, da tokrat nastopijo sestavi oz. nekateri izmed mladih glasbenikov, ki na poseben način zaznamujejo sedanji trenutek na Soli. Koncert bo uvedel Mladinski pevski zbor Emil

Komel, na katerega je bil ravnatelj posebno ponosen, pod vodstvom Davida Bandlja in ob spremljavi godalnega kvinteta (Francišek Tavčar, violina;

Marta Carlesso, violina; Marko Kodolja, viola; Aleksander Sluga, violončelo; David Šuligoj, kontrabas). Pianistka Aleksandra Pavlovič bo izaigrala Bachov "Capriccio sopra la lontananza del suo fratello dilettissimo" in Lilacs Sergeja Rachmaninova. Sopraniška in podravateljica Centra Komel Alessandra Schettino bo ob klavirski spremljavi Neve Klanjšček zapela nekaj skladb Marija Kogojca, Stanka Jeričija, Cecilie Seghizzi, Franza Schuberta in Richarda Straussa.

Pianist Alexander Gadjiev bo kot predstavnik mlajšega rodu pianistov sklenil večer z Ravelovo Gaspard de la nuit. Tik pred zadnjo točko bodo predstavniki Sklada Silvana Kerševana prvič podelili štipendije nekaterim nadarjenim in perspektivnim gojencem. Organizatorji so se tudi odločili, da bodo namesto vstopnine zbirali prostovoljne prispevke, ki naj še obogatijo omenjeni sklad štipendij.

"Kultura brez meja" v Brdih

V soboto vabljeni na briški Praznik prijateljstva!

Natiskovni konferenci 15. februarja 2013 na sedežu občine Števerjan sta župana Franca Padovan (občina Števerjan) in Franc Mužič (občina Brda) predstavila Praznik prijateljstva, ki bo potekal v soboto, 23. februarja, na Dobrovem. Dogodek spada v sklop čezmejnega projekta *Kultura brez meja*, pri katerem so soudeležene vse briške občine iz Italije in Slovenije. Cilj projekta je preseganje meje in ovrednotenje območja Brd preko združevanja in izmenjave izkušenj kulturnih ustvarjalcev. Program dogodka sta podrobno opisala direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Ariana B. Suhadolnik in odbornik občine Števerjan Marjan Drufova. Praznik prijateljstva, ki je posvečen pesnikoma Ludviku Zorzutu in Pietru Zoruttiju, bo potekal 23. februarja v dvorani Vinske kleti Goriška Brda na Dobrovem. Ob 17. uri bo na sporedu odprtje likovne razstave *Kultura brez meja* v priredbi Društva briških likovnih ustvarjalcev Dabla in Fotokluba Skupina 75. Ob 18. uri pa se bo pričel *Večer ljudske poezije in glasbe*, ki povezuje srca preko meja. Pod vodstvom mlade, priznane režiserke Jasmin Kovic bo dogodek oblikovala skupina pevskih zborov (MePZ Mirko Špacapan v Podgora, MePZ F. B. Sedej Števerjan, MoPZ Štmauer, Vokalna skupina Vinika - Brda, MoPZ Ludvik Zorut - Medana), učenci glasbenih šol (SCGV Emil Komel - oddelek Plešivo, Pro Musica - Dobrovo, Glasbeno in kulturno društvo iz Krmina), Pihalni orkester Brda, recitatorja

Damijan Marinič in Robert Juretič, napovedovalca Andreja Benedetič in Nikolaj Pintar. Po uradnem delu pa bo čas za družabnost in medsebojno spoznavanje. Prireditve bo potekala v več jezikih (slovenščina, italijanščina, furlanščina in mogoče še drugi), v prepričanju, da v Brdih ni mesta za jezikovne pregrade. Pobudniki so posebno poudarili pomen sodelovanja upravnih in

italijanskih Brd/Collio. Projekt *Kultura brez meja* - *Cultura senza confini* želi: - združiti različne kulturne skupine, porajajoče se stvarnosti in krožke, ki delujejo na celotnem območju Brd/Collio; - omogočiti izmenjavo metodologij in vsakodnevni praks iz vseh različnih krajev in ustvariti omrežje celotnega kulturnega okolja - ovrednotiti ozemlje in mestoma neizražene možnosti naših kulturnih prvakov. Cilj projekta je združitev celotnega prebivalstva Brd/Collio skozi umetnost in glasbo, da pridejo na dan vse sposobnosti.

Nahajamo se v posebnem zgodovinskem obdobju hude ekonomske krize, ko tudi kulturno okolje občuti pomanjkanje razpoložljivih ekonomskih sredstev. Verjetno dandanes rahlo peša tudi zanimanje ljudi za kulturno okolje, zaradi česar sta nujna sodelovanje in združitev sil za organizacijo svojevrsnega in edinstvenega dogodka. Partnerji in soudeležene stvarnosti

kulturnih subjektov na obeh straneh nekdanje meje za preseganje psihološke meje, ki še obstaja. Ravno preko projekta *Kultura brez meja* se namerava oživitviti in okrepiti dolgoletna praksa druženja in sodelovanja prebivalcev Brd iz Italije in Slovenije. "Glasba ne pozna meja", je za SCGV Emil Komel dejala podravateljica Alessandra Schettino in dodala, da je čezmejno sodelovanje šola vzpostavila že pod vodstvom pokojnega ravnatelja Silvana Kerševana. Projekt so med dru-

ždevanja, izmenjave idej in projektov ter ovrednotenja umetniških sposobnosti kulturnih krožkov in ustanov, ki delujejo na ozemlju. V celotnem območju Brd/Collio si je treba omisliti boljše, skupno prihodnost, ki jo lahko zgradimo s sodelovanjem, spoznavanjem in utrjevanjem znanja na vseh področjih..., začeti ravnati s kulturo. Potrebno je obdelati programe in opredeliti skupne cilje, ki jih je treba ubrano doseči v korist celotnega prebivalstva slovenskih in

Soudeležili bomo čim večje število vseh vsakovrstnih stvarnosti, ki so aktivne na referenčnem ozemlju. Posebno vlogo in prisotnost bomo namenili občinam, združenjem, ustanovam, kulturnim krožkom in družabnim sredinam. Navajamo partnerje, ki so dali pokroviteljstvo projektu: Občina Števerjan, Občina Brda (Slovenija), Občina Krmin, Občina Dolenje, Občina Gorica. Izvedljiv načrt Trdno verjamemo, da je nujno sodelovati, združiti moči in prirediti pomembno skupno pobudo, edinstven in svojevrsen dogodek: projekt *Kultura brez meja* - *Cultura senza confini* cilja visoko, potekal bo vsako leto meseca februarja, na različnih lokacijah, izmenično med italijanskim ozemljem Collio in slovenskimi Brdi.

Obvestila

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na rojatelj prof. Silvana Kerševana lahko nakazate na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVITZC s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Zveza slovenske katoliške prosvete sklicuje Redni letni občni zbor, ki bo, v četrtek, 21. februarja 2013, prvi sklic ob 12. uri, drugi pa ob 19. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. volitve predsednika občnega zbora; 2. poročilo nadzornega odbora; 3. odobritev poročila o izvedeni dejavnosti in obračuna za leto 2012; 4. odobritev programa dejavnosti in proračuna za leto 2013; 5. razno.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Slovenski izobraževalni konzorcij in Kulturni dom Gorica organizirajo debatni večer o temi "Gibanje neuvrščenih - od Jugoslavije do danes", ki bo v četrtek, 21. februarja 2013, ob 18.30 v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici. Glavna gosta večera bosta Dimitri Volčić in Jurij Gustinčić.

Dramski krožek vabi na predstavo dramatisirane pravljice J. Grimma Palček v nedeljo, 24. februarja, ob 11. uri (po maši) v Domu Franc Močnik pri cerkvi sv. Ivana v Gorici. Vstop je prost.

V Kulturnem centru Lojze Bratuž ob februarja dalje poteka tečaj za premostitev tesnobe in stresa. Predvidenih je šest srečanj, v italijanskem jeziku, ki jih bo vodila dr. Alessandra Simonetti. Za informacije lahko kličete na št. tel. 389 7907657 ali pa infovikara@gmail.com.

Slovenski verniki se bodo poklonili Višarski Materi Božji, ki bo v prihodnjih dneh v Gradišču ob Soči, v soboto, 2. marca, ob 15. uri v tamkajšnji stolnici.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško vabi ob dnevu žena v petek, 8. marca, na izlet v Bassano del Grappa za ogled mesta, znanega predvsem zaradi dogodkov iz prve in druge svetovne vojne. Vpisujejo po tel. 0481 882183 (Dragica V.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 884156 (Andrej F.), 34710421 56 (Rozina). Na račun 20 evrov.

Spomladno in poletno potovanje z Novim glasom v letu 2013: Sardinija, 7 dni, od 22. do 28. aprila 2013 (vpisovanje do konca meseca februarja), in Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013 (vpisovanje najkasneje do konca meseca marca). Spored in vpisovanje na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja 7-dnevni izlet v Pariz od 18. do 24. maja 2013 za ogled najpomembnejših kulturnozgodovinskih posebnosti. Vpisovanje se je začelo v januarju ob sredah od 10. do 11. ure na društvenem sedežu v Gorici na korzu Verdi 51/int. in se bo nadaljevalo do zasedbe mest na avtobusu. Na račun 300 evrov. Udeleženci morajo imeti ob vpisu veljavni dokument za tujino.

Iščem delo kot pomočnica v gospodinjstvu (likanje, čiščenje, kuhanje) ali negovalka starejših oseb. Tel. 003865-3001328.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Potrebujete pomoč pri čiščenju ali likanju? Sem mlajša gospa z izkušnjami. Kličite zvečer na tel. 00386 70777505.

Gospa išče delo za likanje in čiščenje na območju Gorice tel. 00386 31449311.

Darovi

Pustne maske: Mojca, Petra, Valentina, Bernard, Ivan, Agnese, Ema in Michela darujejo za otroke Pedra Opeke 20,81 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 22.2.2013 do 28.2.2013)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 22. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 24. februarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijskem narečju.

Ponedeljek, 25. februarja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 26. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 27. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Družabne ptice sinice - Izbor melodij.

Četrtek, 28. februarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

In memoriam

Marinka Leban

V soboto, 16. februarja, smo pospremili k večnemu počitku na goriško pokopališče Marinko Leban, ki je nepričakovano odšla s tega sveta na pepelnico sredo, 13. februarja. Sedaj spokojno počiva ob svojih ljubljenih starših. Mašne obrede je v cerkvi sv. Ignacija na Travniku dvojezično vodil štandredski dekan Karel Bolčina ob somaševanju g. Marijana Markežiča. Pri pogrebni maši so z občutenimi petjem sodelovali štandredski pevci. Na orgle je zbor spremljala Tiziana Zavadlav. Po končanem obredu se je gospe Marinki za vse njeno veliko delo na vzgojnem in kulturnem področju s prisrčnimi besedami zahvalil predsednik PD Štandrez Marko Brajnik.

Marinka Leban se je rodila v Gorici 25. marca 1942. Že zelo mlada se je vključila v kulturno življenje na Placuti in pela v mešanem zboru, ki ga je ustanovil in vodil prof. Mirko Filej. Z zborom je nastopala v dvorani Brezmadežne na Placuti in drugih krajih Goriške. Zbor je navezal prve stike s koroškimi zbori in prof. Filej je zelo dobro sodeloval s koroškim skladateljem in zborovodjem Francetom Ciganom. Na Ciganovo povabilo je goriški zbor pel na Koroškem in tudi snemal za celovški radio. Marinka se je izučila za vzgojateljico in največ let poučevala v slovenskem vrtcu v ulici Randačcio. Ta poklic je bil zanjo pravo poslanstvo, saj je imela zelo rada otroke in jim je posvetila

svoje najboljše moči. Njeni malčki so nanjo ohranili zelo lepe spomine. Poročila se je s Francem Antonijem in se preselila v Štandrez. Ob poletnih počitnicah sta rada obiskovala slovenske kraje pod Sv. Višarjami. Po moževi smrti in po upokojitvi se je preselila v južni predel našega mesta in tam živel do smrti. Ostala pa je zelo navezana na Štandrez in sodelovala je z domačim prosvetnim društvom. Bila je tudi v nadzornem odboru Prosvetnega društva Štandrez. Najraje je sodelovala pri dramski skupini, ki je bila kot njena druga družina, in v njej skoraj 40 let vestno in prizadevno opravljala vlogo šepetalk. Prva je prišla na vaje in zadnja zapuščala od ter vselej imela pri sebi bombončke, ki

jih je ponujala igralcem, da so se z njimi posladkali po utrjujočih vajah. Šepetala je tudi pri vseh operetah, ki jih je Zveza slovenske katoliške prosvete postavila na oder Katoliškega doma in Kulturnega centra Lojze Bratuž. Lansko jesen je opravila vlogo šepetalk pri opereti *Pomladanska parada* ob 50-letnici Kulturnega centra Lojze Bratuž (fotografija je bila posneta prav na vajah ob koncu septembra 2012). Rada je obiskovala slovenske prireditve. Za dolgoletno delovanje na kulturnem področju je prejela več priznanj. Marinka, hvala za zgled tvojega navdušenega in vztrajnega dela v korist naši slovenski skupnosti! Počivaj v miru in naj ti bo Gospod bogat plačnik za vse, kar si dobrega napravila s svojo predanostjo poklicu in kulturi. DP

Nadškofova beležka

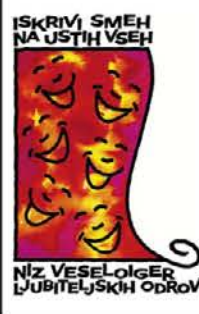
Goriški nadškof msgr. Radaelli bo imel v petek, **22. februarja**, ob 20.30 v mestni stolnici prvo izmed petih postnih katehez o veri z naslovom "Biti Cerkev: velikonočna simfonija". V sredo, **27. februarja** zjutraj, bo imel avdienco (tel. 0481 597601, 327 2844899); ob 20.30 bo v cerkvi Srca Jezusovega vodil mestno molitveno bdenje za svetega očeta Benedikta XVI. V petek, **1. marca**, bo imel ob 20.30 v mestni stolnici drugo postno katehezo o veri z naslovom "Glej, Človek: Kristus, eden izmed nas". V nedeljo, **3. marca**, bo ob 18. uri vodil slovesno somaševanje v stolnici v Gradišču ob Soči ob koncu tridnevnega obiska Višarske Marije.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 24. februarja 2013, ob 17. uri
Dramska družina SKPD
F.B. Sedej iz Števerjana
Achille Campanile
UMOR V VILI ROUNG
REŽIJA: FRANKO ŽERJAL

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

ČLANICE KLEKLJARSKEGA KROŽKA SKRD JADRO iz Romjana
ob dnevu slovenske kulture in 25-letnici delovanja
vabijo na

OGLED RAZSTAVE IDRIJSKIH ČIPK

sobota, 23. februarja 2013, od 19.30 do 22.00
avditorij v Ronkah

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ IN KD STANKO VUK IZ MIRNA
vabita na

DAN SLOVENSKE KULTURE

"Dobro je biti doma ..."

ob 100-letnici rojstva literata Stanka Vuka

ŠTANDREŽ, župnijska dvorana Anton Gregorčič,
petek, 22. februarja, ob 20. uri

SLAVNOSTNI GOVORNIK David Bandelj

SODELUJEJO: MePZ Štandrez, Vokalna skupina Chorus97,
glasbeniki in recitatorji

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

(Plavi kos, modri drozg ali puščavec? Kar tri sprejemljiva slovenska imena na izbiro)

Pet minut za slovenski jezik in Leopardija

(Osamljeni vrabec - *passero solitarius* - Marte Filli pa plavi kos - *Blaumerle* - in modri drozg - *Blue Rock Thrush* - *Sergija Štenca* za ptiča z latinskimi strokovnim imenom *Monticola solitarius* so navadni kalki. Prvi iz italijanščine, drugi iz nemščine in tretji iz angleščine. Edino pravo ime v slovenščini je puščavec. Povejte, prosim, tudi Šlencu, ki je sicer odličan slovarnik... samotar alias puščavec. Vse te podatke dolgujem navdne prijazenmu dr. Tomiju Trilarju od Priroslovnega muzeja Slovenije v Ljubljani, ki mi je tudi povedal, da "puščavca ni tako težko niti videti niti slišati, saj domuje v ostenju Ospa ali pa v kamnolomih okoli Lipice. V Dalmaciji pa prepeva na dimnikih na obrobju vasi.")

in sproščujoč prodor v tuj svet, tokrat k nam v Slovenijo. Nekoliko pa le zamerim, sicer prizadevni, hvalevredni in tudi tankočutni prevajalki Marti Filli, da

jih pri nas kar lepo število, z naravnost fantastičnim poznavalcem ptičev Iztokom Geistrom na čelu, in naj... ubogega, vrabčca osamelca iz poceni uvoza opusti. Proletarcev imamo več kot dovolj že doma, potrebujemo kakšnega plemenitaja, saj tja sodi Leopardijev ptič (po latinsko *Monticola solitarius*), ki si ga je vzel za prispodobno. Škoda, da ni Fillijeva poslušala dobroamernege

Na rob poročila Tomaža Pavšiča *Giacomo Leopardi na novo v slovenščini* v Novem glasu z dne 14. februarja 2013.

Pridružujem se Tomaževemu in splošnemu veselju, ker sodim tudi jaz med ljubiteljce Leopardijev poezije in njegovega peresa naploh. In vsak prevod pomeni nekakšno ukinjanje vedno preozkih meja, ki nas tesnijo, pa sproščen

si... ni vzela k srcu mojih pomislov ob prvem njenem knjižnem izboru Leopardijevih *Pesmi in proze*, ki je izšel v Trstu pri Mladiki leta 2000, to se pravi celih dvanajst let pred izidom lani decembra njenih novih *Pesmi in pisem* pri ljubljanski založbi Sanje, kar bi bilo novi knjigi samo v korist. Pa še meni ne bi bilo treba, da se oglašam in ji popravljam napako, oziroma se obregnem v čisto odvečni kalk, imenovan *osamljeni vrabec*, ki ga je rajši ponovila, kot se globoko zamislila v njegovo nepravilnost. Nanj sem jo pisno, to je obzirno (beri prijateljsko na štiri oči) opozorila, naj se posvetuje s kakšnim domačim ornitologom, zmoremo

navsveta... sezanske Kasandre, saj je z laškim vrabcem rajši trmoglavo vztrajala še po desetletki, in hočeš nočeš ustrelila - rečeno s tujko, kar bo osrečilo esterofile - prav kapitalnega kozla. In se morebiti že tolče po glavi, upam. Kolikor ni (sta) z lektoriko Darinko Lamut v španoviji - drugače bi se morala oglašiti in črtati pretepenca iz prevajalkinega besedila - namereno žrtvovali slovensko ime v prid italijanskega, ker se zadnje čase zelo radi pravzaprav še bolj radi kot sicer, gremo kar množično prekrščevalce. Hočete primer? Tu ga imate, zadnjega... Saj smo lani kar množično vrgli med staro šaro najrazličnejše cilje in se ogreli za blagohrešče... destinacije, ka-

mor jo mahamo po desetkrat na dan s polno paro. Že vrabci, tisti navadni, ki posedajo na naših strehah, nič osamljeni in niti za minutko samotni, kaj še otožno pojoči v kakšnem oddaljenem stolpu ali na visokem vaškem turnu, nam čiv-čiv čivkajo o njih. Da niti ne govorimo o praviljčni Trnjuljčici - po italijansko *La bella addormentata* - in njo si je za svoj film sposodil filmski mojster Marco Bellocchio za glasno polemično premissljevanje o Eluani Englaro, ki je po hudi prometni nesreči preživela v komi 17 let, februarja leta 2009 pa so jo le pustili umreti po odločitvi, da jo umetno ne hranijo več. Vsi slovenski cajtengi so pisali le o speči lepotic ali kaj podobnega, le malce bolj nerodnega, še sanjalo se jim ni, da tej Perraultovi lepotic, ki si jo je sposodil italijanski režiser, mi pravimo Trnjuljčica (včasih brez prvega j - Trnjuljčica). Ali kdo še ve in želi vedeti, kako je rukoli ime po slovensko? Pa origanu? Pa brnistri? Pa žizolam? Ne? Slabše za vas. Kar pridno siromašite materinščino, da boste vidno in očitno še bolj revni! Tako izumirajo narodi, sebi strižjejo jezik in ga sosedu podaljšujejo. O Pieru Paolu Pasoliniju, Horačevih satirah in še o čem pa kdaj drugič.

Jolka Milič

Ob stran zadnji Spielbergovi stvaritvi

Lincoln oz. sredstvo je sporočilo

Ta citat kanadskega komunikologa Marshalla McLuhana, ki sem ga pred kratkim uporabil v uvodniku v Novem glasu, mi je spet prišel na misel: "Sredstvo je sporočilo" ("The medium is the message"), ob ogledu zadnje stvaritve velikega Stevena Spielberga, filma *Lincoln*. Tako težko je človeku, okuženemu z zgodovino (na Teološki fakulteti sem tudi diplomiral iz cerkvene zgodovine), spremljati delo, kjer so zgodovinska dejstva popačena. Naj povem takoj, da to ni danes nič čudnega, nič neobičajnega - to je stalnica. Naša družba je, kot je papež Benedikt pravilno ugotovil že na začetku pontifikata, globoko okužena z relativizmom. Da pa ne bom pristranski, navedem še nekatoleskega misleca Zygmunda Baumana, ki govori o "tekoči družbi", torej družbi, kjer ni nič trdnega. Ker je torej resnica postala nekaj relativnega, so relativna postala tudi zgodovinska dejstva in držijo, kolikor pač držijo, pa če so dokazi še tako trdni. Tako bo marsikdo verjel tistemu, kar bo videl v filmu. Ta je še kako pristranski, a bo, ker ima filmska industrija ogromno propagandno in propagandistično moč, rekel, da je najbrž res tisto, kar je videl v filmu. Zakaj bi preverjal dejstva, ko pa nam jih tako lepo predstavi režiser, pa še zamudno in zahtevno delo bi to bilo. Poleg tega, kaj pomeni danes "preveriti dejstva"? Navadno ta besedna zveza označuje preverbo na vseмогоčni Wikipediji, potem ko smo tisto, kar iščemo, najprej "poguglali". Gotovo, za neki prvi vpogled v zadeve je to več kot dobrodošlo, a je bistveno premalo za nekoliko bolj resne podatke, predvsem pa obstaja nevarnost, da pride do nekkih stereotipov, sploh, kadar govorimo o velikih osebnostih, in sploh, če govorimo o ameriških junakih, in še bolj, če nam o njih govorijo

Američani sami. Pri Lincolnu je najpogostejši stereotip tisti, da je bil "osvoboditelj" črnih sužnjev, zaradi katerih naj ne bi preveč pomišljal ob tem, da je sprožil bratomorno vojno. Resnica in ljubo pa moramo povedati, da to sploh ne drži, saj dobri stari Abraham "črncev" sploh ni mogel prenašati. Dejstva nam, nasprotno, kažejo, da je bil pravi, pravcati rasist. Še preden je bil izvoljen za ameriškega predsednika, je 21. avgusta 1858 takole javno govoril v Ottawi v Illinoisu: "Nikakor si ne prizadevam, da bi uvedel socialno in politično enakost med belo in črno raso. Med obema je takšna fizična razlika, ki bi najbrž, po mojem pričanju, vselej preprečevala, da bi sobivali v okoliščinah popolne

enakosti, in, do mere, ko postane nujno, da je med obema razlika; sem za to, da ima raso, kateri pripadam, vlogo superiornosti. Nikdar nisem trdil nasprotno". Ameriške "civilne" vojne niso sprožili, kakor je splošno pričanje, da bi osvobodili črne sužnje, temveč so bili v ozadju, kot se to praktično vedno zgodi, določeni politični in ekonomski interesi. Politični, ker je bilo

vprašanje, če se ohrani začetni ustroj federalne ustave (kjer sta bili še vedno svoboda izražanja in vladanja), ali pa se sproži obojni upor, podoben tistemu v Franciji, da se ustava ureditev menja. Ekonomski interes v ozadju tega je seveda bil v tem, da bi pod svoj nadzor Severnjaki dobili bogate in cvetoče južne zvezne države. Osvoboditev sužnjev je bila zgolj maska in preteza. Vprašanje, če bi film sploh lahko prikazal drugačno sliko utemeljitelja sedanje ureditve ZDA, je v bistvu retorično. Kako bi lahko film o enem od prvih in najbolj znanih predsednikov ZDA prikazal hibe tega lika, sploh pa njegovo rasistično stran, ko pa v Bili hiši dandanašnji sedi prav afri-

oz. Liberijo. Pa ne samo to. Ko je enkrat postal predsednik, je podpisal sporazum z nekim Bernardom Knochom, da bi na Haitiju ustanovil kolonijo za "deportiranje", a se zadeva ni izšla. V interesu je namreč imel, da bi se kar najbolje gospodarilo z ozemlji, odvzetimi južnjakom, da bi le-ta: "Bila dom svobodnih belcev". V govoru ob ustoličenju za predsednika pa je Lincoln dejal, da nima nikakršnega namena: "Vplivati na institucijo suženjstva v zveznih državah, kjer le-ta obstaja". Seveda vemo, kdo velja v tej zgodbi za grešnega kozla, kar tudi film predstavi - južnjaki. Dejstva govorijo drugače. V bistvu ameriški domorodci in črni sužnji sploh niso živeli tako slabo v južnih zveznih državah. Zadeva celo drži tako zelo, da so se proti severnim "osvoboditeljem" borili ne le beli vojniki, ampak so obstajale tudi drugačne vojaške enote. Bilo je nekaj bataljonov samih Judov, ki so seveda imeli s seboj tudi svojega rabina. Potem so tu bile enote latinskih Američanov, ki so predstavljali večinsko prebivalstvo v Teksasu, Kaliforniji in Floridi, nekdanjih španskih kolonijah. Obstajal je celo regiment domorodcev plemena Cherokee na konjih, da ne govorimo o več vojaških enotah, ki so jih sestavljali izključno črnski prostovoljci. Žal Evropejci, vede ali nevede, preveč na lahko nasledamo tem ameriškim potvorbam. Ne znamo pogledati globlje, ampak ostanemo na svetlikajočem se ovitku. Pri tem filmu sta to draga produkcija, ki pomeni tudi odlično reprodukcijo okoliščin, in seveda odlična igralska zasedba, kjer je v ospredju zlasti Danel Day-Lewis, ki upodablja Lincoln. Treba je ohraniti ustvarjalne mite (v katoliški Cerkvi je to recimo lik bl. Janeza XXIII., ki je "Dobri papež", op. a.) in ostati v politični korektnosti. Komur to uspe, ga čaka nagrada - za film je to seveda Oscar, ki že sveti na obzorju filma "Lincoln".

Andrej Vončina

Kratke

Kolaži - abstraktne kompozicije v Galeriji Tir na Mostovni

V Galeriji Tir na Mostovni se že tretjič predstavljajo dijaki novogoriške Umetniške gimnazije likovne smeri. Srečanje s srednješolci, ki v praksi spoznavajo likovno umetnost, postaja že tradicionalen februarjski dogodek v tej galeriji. Letos dijaki 4. letnika Gimnazije Nova Gorica, Umetniška gimnazija likovna smer, razstavljajo vrsto abstraktnih del,

s katerimi odkrivajo bogato poglavje svetovne umetnosti. Odprtje razstave je bilo v četrtek, 14. februarja 2013. Mlade ustvarjalce je predstavil njihov mentor, profesor Bogdan Vrčon. Razstava bo na ogled do sobote, 9. marca 2013.

Bogdan Vrčon je o letošnji postavitvi napisal: "S snovanjem abstraktne likovne kompozicije se dijaki likovne gimnazije soočijo v 3. letniku, ko imajo za sabo že kar nekaj oblikovne in podobotvorne prakse, vendar vezane predvsem na opazovanje predmetnega sveta. Tu pa se dijak znajde pred novim izzivom, ko pravzaprav nima konkretne vizualne opore v predmetnem svetu. Najde se na novem, nefigurativnem upodabljalnem polju, osvobojenem mimetičnosti in literarnosti. Semantika in sintaksa postaneta eno, forma sama postane zgodba, oba nivoja pa sploščena na slikovnem polju. Likovna govornica v najčistejši pojavi. Barva in oblika postaneta avtonomni in samozadostni vizualni entiteti, ki od umetnika (dijaka) zahtevata drugačno likovno senzibilnost.

Zgleda smo iskali v modernizmu in avantgardi, pri Picassovih kolažih, Duchampovih "najdenih predmetih" (objet trouve), Černigojevem konstruktivizmu ter Schwittersovih asemblajih, hkrati smo še reciklirali nekaj odpadkov...."

V 67. letu starosti je po hudi bolezni umrl Toni Biloslav

Toni Biloslav je bil od ustanovitve Obalnih galerij Piran leta 1975 njihov prvi in do upokojitve konec leta 2012 tudi edini ravnatelj. Z 38 leti vodenja ene najuglednejših slovenskih galerij je bil verjetno tudi eden izmed ravnatelj in direktorjev z najdaljšim stažem na Primorskem. Slikarstvo in grafiko je doštudiral na Akademiji lepih umetnosti v Benetkah, delati pa je začel kot grafični oblikovalec pri Delu. Leta 1972 je ustanovil galerijo Meduza v Kopru, prvo prodajno galerijo v tedanji Jugoslaviji. Leta 1974 je pomagal pri ustanavljanju Obalnih galerij Piran (ki so jo ustanovile tri obalne občine). Kasneje so pridobile status regionalnega muzeja sodobne umetnosti s petimi razstavišči v Kopru in Piranu, s parkom skulptur mednarodnega simpozija Forma viva v Portorožu in galerijo A in A v Benetkah. Mednarodni simpozij kiparjev Forma Viva v Portorožu je Toni Biloslav vodil od 1977. Leta 1992 je s pomočjo ministrstva za kulturo ustanovil prvo slovensko galerijo v tujini: A in A v Madridu, ki se je nato preselila v Benetke. Bil je pobudnik številnih umetniških akcij, član mednarodnih umetniških žirij, gostujoči predavatelj, član Prešernovega sklada pri ministrstvu za kulturo in soorganizator Piranskih dnevoj arhitekture. S sodelavci je zaslužen za to, da premorejo Obalne galerije Piran zbirko več kot 1000 del slovenske "nove podobe", odločujoča in prelomna dela iz poznega modernizma in postmodernizma zadnje četrtnje 20. stoletja. V slovenskem prostoru je pustil izjemen pečat likovnega ustvarjanja in povzdignil zbirko ter šolo umetnosti lepih podob v regiji na zavidljivo raven. Biloslava je na mestu ravnateljice Obalnih galerij Piran nasledila Lilijana Stepančič iz Ljubljane (rojena v Kopru), ki je funkcijo nastopila 2. januarja 2013.

Dopolnilo

V članku o osrednji proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku, objavljenem v prejšnji številki Novega glasa, je v navajanju imen članov komisije za podeljevanje nagrad po pomoti izpadlo ime gospe Jelke Cvelbar. Za spodrsrlaj se ji opravičujemo. Ured.

Kratke

Kulturni dom Nova Gorica / Razstava del Ane Sluga in Marjana Gumilarja

V novogoriškem Kulturnem domu je bilo v četrtek, 14. februarja 2013, odprtje razstave fotografij, slik in polaroidov Ane Sluga in Marjana Gumilarja. Umetnika in njuno delo je predstavil Vladimir P. Štefanec.

Ana Sluga je vizualna umetnica, dejavna predvsem kot slikarka, fotografinja in avtorica videov. Pri svojem delu pogosto prehaja meje posameznih medijev, jih prepleta in tako ob svojih vsebinskih poudarkih zastavlja tudi vprašanja o njihovi tehnološki in širši naravi. Skozi njeno raznovrstno delo se kot

Brez naslova, 2012, originalni ink jet print, 2012, 50x00D770cm. jpg

ena dominantnih rdečih niti vleče spraševanje o identiteti, lastni in tuji, in o odnosu te lastne bitnosti z drugimi in s širšim okoljem. V mestni galeriji Nova Gorica se predstavlja z novo serijo fotografij, ki jo je poimenovala *Brez naslova*.

Marjan Gumilar je umetnik, za katerega je značilna nekakšna "slikarska obrednost", ustvarjalni akt, pri katerem sta enako pomembna pot in cilj. Izhaja iz tradicije modernistične abstrakcije, njenih ekspresivnih različic, lastna mu je vera v prvinsko moč slikarstva. Njegova dela zaznamuje primarna, arhetipska, k bistvenemu usmerjena slikarska simbolika, z vrsto asociacij na makro in mikrokozmične pomene, odsevi hrepenja po transcencenci, globokem dojetanju, občutenju sveta. Njegove barve so blage nosilke slutenj ali pa so močno eruptivne, kot bi se želele iztrgati s površine platna, se razširiti v prostor okrog njega. V Novi Gorici poleg slik predstavlja v letih 1999/2000 nastalo serijo polaroidov (fotografij) *Horizontalni premiki*. Ana Sluga je rojena 13. januarja 1981 v Ljubljani. Leta 2004 je diplomirala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, smer slikarstvo. Magisterij umetnosti je opravljala na Akademiji Kunstiaakademiji v Talinu v Estoniji in leta 2008 pridobila naziv magistrica umetnosti. Marjan Gumilar je rojen leta 1956 v Murski Soboti. Leta 2002 je diplomiral na oddelku za slikarstvo Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Med leti 1987 in 2007 je deloval kot samostojni umetnik. Od leta 2007 predava na ALUO, smer slikarstvo, v Ljubljani.

Pri Cankarjevi založbi so izšle Canterburyjske povesti

Canterburyjske povesti so fragmentarna zbirka 24 besedil različnih vrst in oblik, povezanih v okvirno zgodbo. Ta jih predstavi kot zgodbe romarjev, ki naj bi si jih pripovedovali na poti iz Londona v Canterbury in nazaj. Zbirko uvaja Veliki ali Splošni prolog, v katerem avtor, tudi sam eden izmed romarjev, podrobno predstavi svoje sopotnike in oriše pravila igre, po katerih naj bi potekalo pripovedovanje. Zgodbe naj bi si sledile v zaporedju, ki ga izbere žreb, njegov izid pa ustreza hierarhiji pripovedovalcev, je v spremni besedi zapisal Marjan Strojman. Geoffrey Chaucer je bil angleški pesnik iz 14. stoletja. Bil je Londončan, visoki javni uslužbenec in diplomat. Canterburyjske zgodbe pa so njegovo najbolj znano delo. Marjan Strojman se je kot prevajalec in urednik uveljavil z izdajami Chaucerja, Roberta Frosta, Jamesa Joycea in z Antologijo angleške poezije. Za Beowulfa in prevod Miltonovega izgubljenega raja je leta 1996 in 2004 prejel Sovretovi nagradi, za pesniško zbirko *Parniki v dežju* (1999) pa Veronikino nagrado. Njegova zadnja zbirka, šesta, z naslovom *Vreme, kamni, krave* pa je izšla leta 2010.

Pri Celjski Mohorjevi družbi je izšlo Predverje v skrivnost druge kreposti

Peguyjeva drama v prostem verzju govori o veselju upanja, ki se ozira na kažipote - in je zato eden najlepših primerov parakletične poezije v svetovni literaturi. Uvajati Peguyjevo poezijo v slovenski prostor sto let po njegovi smrti je na videz "nerazumno početje", piše Gorazd Kocijančič v spremni besedi. Za sodobnega ateističnega ali vsaj agnostičnega duha je knjiga neprijetno ali kar boleče čtivo. Avtorjev imaginarij je namreč čisti katolicizem, s teologalnimi krepostmi in Marijo, s svetniki in angeli, z župnjami in njihovimi zavetniki, celo s sledjo ideologije zemlje in krvi, s katero se taka religija tako rada druži. V času druge svetovne vojne in po njej so sicer to poezijo francoski bralci znali ceniti. Zbirko so natisnili v 60 izdajah. Iz nje so črpali spodbudo in opogumljenje preprosti ljudje in voditelji francoskega ljudstva. Med drugim je bila to najljubša knjiga generala Charlesa de Gaulle. Gorazd Kocijančič je bil rojen leta 1964 v Ljubljani. Je filozof, pesnik, prevajalec in urednik pri založbi Kud Logos. Ukvarja se zlasti z antično in srednjeveško filozofijo in teologijo. Prevaja poezijo, strokovna dela iz grščine, latinščine in hebrejščine. Leta 2005 je za prevod celotnega Platonovega opusa prejel Sovretovo nagrado. Za pesniško zbirko *Primož Trubar zapuščina* Ljubljano je letos prejel nagrado Prešernovega sklada.

KD Svoboda Deskle / Ob prazniku slovenske kulture

Očarljiv večer poezije in glasbe s Sašo Pavček

Kulturno društvo Svoboda Deskle celo leto oplaja spodnji del Soške doline z različnimi kulturnimi prireditvami. Že vrsto let prireja abonmajski program gledaliških predstav, ki jih izvajajo slovenska poklicna gledališča, okrog praznika slovenske kulture pa poteka v lepem Kulturnem domu v Desklah niz kakovostnih večernih in popoldanskih prireditev za odrasle in otroke. Letos je v tem kulturnem hramu potekal že 45. Teden kulture 2013. Ob koncu januarja je postregel z otroško predstavo, s tridnevno revijo pevskih zborov Goriške, v organizaciji JSKD, Območna izpostava Nova Gorica, in s filmom Aleksandra Gruma. V februarju so spet prišli na svoj račun najmlajši obiskovalci gledaliških dvoran, saj jih je KD Jože Virk Dob pospremil v pravljčni svet z otroško igro *Zajčka in Zvitorepka*. Do 22. februarja je na ogled razstava Likovne skupine KD Svoboda Deskle, odprtje katere je bilo 15. februarja. Sobota, 16. februarja, je bila odeta v temnejše komedijske tone. V goste je namreč prišlo Društvo Talia s črno komedijo *Žensko ročno delo*. Naslednjo soboto, 23. februarja, pa bodo gledalci uživali ob romantični drami *Proti severnemu vetru*, ki je nastala kot koprodukcijska Prešernovega gledališča Kranj in Mestnega gledališča Ptuj. V njej imenitno spletata virtualno ljubzensko vez protagonistov Emmi in Lea Rok Vihar in Vesna Pernarčič, ki je za to vlogo prejela naziv *Zlahtna komedijantka* na dnevnih komedije v Celju 2012. Nedvomno pa je bil višek Teda kulture na predvečer slovenskega kulturnega praznika v četrtek, 7. februarja 2013, ko je na osvetljeni oder v Desklah elegantno in s posebnim žarom na obrazu

stopila Saša Pavček (1960), že desetletje prvakinja ljubljanske Drame. Njena stalna članica je od l. 1985, poleg tega je docentka za dramsko igro in umetniško besedo na AGRFT. Do sedaj je odigrala kakih sto različnih vlog in predstavljene like vselej obdarila z značajsko in psihološko naddrobnim opisom. Večkrat je pri tem potrdila sloves slatne komedijantke, za kar je dvakrat prejela nagrado *Zlahtna komedijantka* (2003, 2009). Poleg teh je bila deležna še vrsto drugih nagrad, tudi *Borštnikove* (2009). Saša Pavček pa ni le igralka, ki nas s svojim pronicljivim izrisovanjem zaupanih dramskih likov vedno znova preseneča, ampak je tudi avtorica dramskih besedil in pesnica. Tudi za njeno literarno delo so ji podelili več nagrad (Kocjančičevo nagrado za igralsko in pisateljsko delo, ki ohranja jezikovno izročilo Istre za *Bužec on, bušca jaz, Krčmarico Mirandolino, Gospo ministrico* in avtorstvo komedije *Al'en al' dva?* (2010), za leto je dobila tudi mednarodno nagrado Umberto Saba (2004). Saša Pavček izhaja iz ustvarjalno bogate družine: tople, iskrene, pojoče stihne njenega očeta Toneta Pavčka zelo radi jemljejo v roke odrasli in mladi bralci. Njen predrano umrl brat Marko je bil tudi rahločuten pesnik. Končno je tudi ona dopustila, da prosto zahrnutajo njeni stih, saj je njena kovala že v najstniških letih. L. 2011 je izšel njen pesniški prve-

nec *Obleci me v poljub*, ki je postal svojevrsna, izredno intenzivna poetična predstava. Prav s to se je predstavila v Desklah pred zelo pozornim občinstvom, ki je napolnilo domačo dvorano in kot uročno spremljalo dobro uro trajajoče izvajanje igralk. Pavčkova v pikolovsko izbranem, zvonečem slovenskem knjižnem

sko moč, kretne, gibe, poglede z iskrenimi se očmi, ki povedo še nekaj onkraj tako povednega besedila, s sanjavi izrazom hrepenjenja in pričakovanja. S svojo celostno odrsko prisotnostjo, nakazanimi plesnimi koraki, z vsemi izraznimi vzgibi neizmerno očara poslušalca in gledalca, ki se prepusti njeni ljubzenski pripovedi in kot začaran odide z njo v neki drugi svet. Skratka, *Obleci me v poljub* je globoka ljubzenska izpoved v kristalno čistih stihih, čudovito prelitih v dramsko igro. Verze, včasih prežete tudi z igrivostjo in humorjem, vse skozi v popolnem sozvočju z vsebino spremlja temperamentna glasba, ki jo izvaja tercet imenit-

jeziku, ob katerem poslušalec strmi nad lepoto in zlahtnostjo naše govornice, razvija ljubzensko zgodbo, tako, kot jo lahko doživlja odrasla, zrela oseba. V njej se iskrijo pristna, iskrena čustva, toplina, ki jo lahko daje bližina ljubljene osebe, strast, izvirajoča iz poženja, hrepenjenja po poljubih, dotikih, besedah, ob katerih zvalovi ali se umirja trepetajoče srce. Srce in poljub, čustven binom, ki se najbolj pogosto pojavlja v teh pesmih, "srce in poljub dva označevalca, ki opravljata prastaro nalogo na tako izviren način, kot da jo opravljata prvič", je zapisal v spremni besedi v knjigi *Obleci me v poljub* Peter Kolšek. Saša Pavček v razvijanju te posebne predstave, prežarjene s pesniško besedo, uporablja vso svojo igral-

nih glasbenikov: Aljoša Rijavec pri klavirju, Šemsudin Dino Džopa na kitari in Jan Oršič na bas kitari. Žal Oršiča zaradi bolezni v Desklah ni bilo. Vsekakor je bil čudovit večer glasbe in poezije, ki je izzval dolgotrajno ploskanje gledalcev. Igralka in glasbenika so se kar nekajkrat vrnili na oder za poklon. Udeleženci predstave so imeli priložnost kupiti pri blagajni zbirko pesmi Saše Pavček *Obleci me v poljub*, ki ima priložen CD. Pred predstavo je župan občine Kanal Andrej Maffi imel kratek nagovor, v katerem je poudaril pomen živahne kulturne dejavnosti, v katero spadajo tudi odmevni Kogojevi dnevi. Ne nazadnje pa je dragocen sestavni del kulture kultura srca nasploh. Iva Koršič

Ajdoščina / Pilonova galerija, Lokarjeva galerija, MC Hiša mladih Danilo Jejič, retrospektiva

Odprtje razstav, ki obeležujejo osemdesetletnico umetnika Danila Jejiča, je potekalo 15. februarja v Pilonovi galeriji Ajdoščina in v Lokarjevi galeriji Ajdoščina, od istega dne dalje je razstava brez uradnega odprtja na ogled tudi v MC Hiša Mladih v Ajdoščini.

Ajdoška razstavišča bodo v februarju in marcu preplavila dela Danila Jejiča, enega najpomembnejših slovenskih sodobnih umetnikov, ki svoj ugled opravičuje z enim od formalno-oblikovno najdoslednejših slovenskih opusov ter s tehnično popolnostjo, ki odseva iz slehernega njegovega dela. Kot eden najvidnejših predstavnikov geometrične abstrakcije je priznan v Sloveniji in onkraj meja, udeležuje se vseh večjih svetovnih grafičnih manifestacij in samostojno razstavlja v vseh pomembnejših slovenskih galerijah. Pregledna razstava umetnikovega opusa, predstavljena med 30. 11. 2012 in 10. 2. 2013 v ljubljanskem Mednarodnem grafičnem likovnem centru, se je v razširjeni obliki odselila v Pilonovo galerijo, Lokarjevo galerijo in MC Hišo mladih. Domači kraj ga je sprejel s pričakovanjem in odprtih rok, saj je Danilo Jejič kljub svoji široki prepoznavnosti predvsem Ajdovec - tu živi že vse življenje, tu ustvarja, se povezuje v umetniške skupine in skupnosti, tu je de-

loval kot kulturni organizator - in tu so najbolj ponosni nanj. V Pilonovi galeriji so razstavljeni umetnikovi kolaži iz prve polovice šestdesetih let, objekti in komponibili, ki zaznamujejo začetek njegovega geometrijsko - abstraktnega obdobja po letu 1973, ter večkratno povečane imenitne, v originalu sicer miniaturne zasnovane za njegove

mladih pa umetnikovo razstavno dejavnost osvetljujejo Jejičevi originalni razstavniki plakati, med katerimi jih je nekaj oblikoval tudi sam umetnik. V spremljevalnem katalogu, ki ga je izdal ljubljanski MGLC in za katerega sta besedili prispevala kustos tamkajšnje razstave Božidar Zrinski in dr. Jure Mikuš, poznavalec Jejičevega opusa, je prav ta zapisal: "Vsakogar, ki spoštuje geometrijsko abstrakcijo, op art in druge sorodne smeri, je ob takih priložnostih osupnil in navdušil. Dostojanstveno je dokazoval, da je za natančno delo, nujno

Danilo Jejič: Obsojeno mesto, kolaž steklo, 1963, 65x50cm

grafike. V Lokarjevi galeriji si mogoče ogledati glavnino Jejičevega grafičnega, skoraj štiri desetletja trajajočega opusa, ki se sicer deli na čiste geometrijske abstrakcije ter dela iz cikla Alfa in Omega, kjer se geometriji pridružuje slikovita avtorska fotografija. V MC Hiša

za konstruktivistične vrste ustvarjanja, taka drža edina mogoča. Kako bi lahko ohranil popolno vizualno disciplino in delovno koncentracijo s samopromocijo in drugimi načini uveljavljanja, kako bi ostal ustvarjalno zvest samemu sebi, če bi zbiral število samostojnih razstav, nagrad in drugih družbenih ali celo političnih priznanj, kako bi ohranil neokrnjeno etiko, nujno potrebno za specializirano, vrhunsko minimalistično poznomodernistično estetiko, če bi svoje postopke pospešil, zbanaliziral in postal površen samo zato, da bi bil prodajno in medijsko uspešen? Ostal je asketski v življenju in v ustvarjanju".

Ogled razstav je možen: v Pilonovi galeriji: torek - petek: 8.00 - 17.00, ob nedeljah od 15.00 do 18.00; v Lokarjevi galeriji: torek - petek: 16.00 - 18.30, ob sobotah od 14.00 do 17.00 in nedeljah od 14.00 do 18.00; v Hiši mladih: ponedeljek - petek: 8.00 - 22.00, ob sobotah in nedeljah od 8.00 do 13.00.

Drama o Lojzetu Grozdetu**"Sem mislil, da sem sam"**

To je naslov drame, ki po scenariju Andraža Arka in Jana Dominika Bogataja uprizarja življenje in smrt Lojzeta Grozdetu, slovenskega fanta, ki je leta 1943 kot še ne dvajsetletnik padel v partizansko zasedo, bil mučen in usmrčen, leta 2010 - med slovenskim evharističnim kongresom - pa slovesno razglašen za blaženega. Dramo je na oder postavil Antonov oder, ki ga sestavljajo mladi iz frančiškanskega centra na Viču pri Ljubljani in ki jo že od prejšnje jeseni uprizarja po vsej Sloveniji. V petek, 22. februarja, ob 20.00 bo omenjena skupina mladih gostovala na Tržaškem, in sicer v Finžgarjevem domu na Opčinah in pod pokroviteljstvom Slovenske Prosvete. Uprizoritev drame "Sem mislil, da sem sam" sodi v niz srečanj z naslovom Potovati v višine in globine, ki pod mentorstvom dr. Edija Kovača potekajo že tretje leto in ki so navadno namenjena mladim. Na tokratni gledališki dogodki pa je izjemoma vabljeni vse občinstvo.

Drama na začetku nakaže okoliščine junakovega rojstva - bil je namreč nezakonski sin -, se nadaljuje s prikazom njegovega otroštva, vključno z nič kaj "svetniškimi" mladostnimi pripetljaji, nato z njegovimi dijaškimi leti v ljubljanskem Marijanišču, v katera se vključujejo rast njegove vere, udejstvovanje v raznih katoliških organizacijah in zorenje njegove duhovne podobe, pa tudi njegovi pesniški poskusi, vse do tragične smrti na novega leta dan leta 1943.

Scenarista skušata v drami pokazati, kako svetništvo ni nekaj, kar bi bilo v nasprotju s polnokrvnim in navadnim življenjem, ampak da sta njegovo bistvo zvestoba in zaupanje v Boga, in to v vseh življenjskih okoliščinah. Ne gre torej za kakšno pobožnjakarstvo in še manj za ideološko "agjtko", ampak za živ prikaz človeka in njegove človeške in duhovne rasti. Recenzent Aleš Maver je v "Tretjem dnevu" o drami napisal: "Priča o človeku sem dolgočasno, razvedeno moraliziranje, doživel pa živo, utripa polno in v vseh pogledih uspelo uprizaritev". Ugodne recenzije tega odrskega dogodka je objavil tudi tednik "Družina", ob njem pa tudi drugi slovenski katoliški tisk. / žc

DRUŠTVO MARIJ KOGOJ

vabi na

DAN SLOVENSKE KULTURE 2013

nastopajo: gledališka skupina SKK in MOSP-a z igro Razbojnice
in Dekliški zbor Kraški slavček - Klasje

nedelja, 24. februarja 2013, ob 16.30

dvorana Marijinega doma pri Sv. Ivanu v Trstu

TRŽAŠKA KNJIGARNA Na kavi s Kristino Martelanc in Adamom Selijem

Dialog je izhodišče za medsebojno bogatenje

Izhodišče srečanja ob kavi v Tržaški knjigarni v sredo, 13. februarja 2013, je bila knjiga Kristine Martelanc in njenega soproga Adama Selija z naslovom *Come incontrare l'altro*. Čeprav je knjiga izšla v italijanskem jeziku pri založbi Edizioni Paoline, lahko njen naslov kar zlahka prevedemo v slovenščino - *Kako srečati drugega*. Vsebina dela temelji na neposredni izkušnji dua Martelanc-Seli na psiho-socialnem področju, nastala je namreč kot ureditve osebnega doživljanja strokovnih operaterjev v dolgih letih njunega sodelovanja bodisi v tržaški Karitas bodisi na podlagi soočanja s tržaško mladino na slovenskih višjih šolah, ki jo je Kristina Martelanc kot psihologinja spoznala že v devetdesetih letih. V tako dolgem obdobju sta Kristina Martelanc in Adam Seli izkusila marsikatero strokovno psihološke prijeme, ki pa so se v času izostrili v dovršeno in osebno obliko občevanja z bližnjim, ki bi jo površno lahko opredelili za netradicionalno metodo. V pogovoru z urednico založbe Mladika Nadio Roncelli sta zakonca namreč pojasnila, da sta se odgradila od navadnih psiholoških norm, kjer je ločnica med terapevtom in pacientom

jasno začrtana; tudi sam izraz terapevt raje zamenjajeta z veliko bolj zgovorno besedo moderator. Na podlagi prepričanja, da vsak zdravilni postopek glede psiholoških in socialnih stisk

teoretični osnovi, zavračamo pa znanstveno distanco, ki veča razkol med terapevtom in pacientom", je dejal Seli. "Najlepši trenutek v najini zgodbi je vsakič, ko je pred nami no-

Nadia Roncelli, Kristina Martelanc in Adam Seli (foto IG)

posameznika zahteva obhajanje treh mejnih izkušenj (sprejemanje problema, trpljenje in očiščenje-katarzo), je v tržaški Karitas nastala leta 2005 skupina za vzajemno samopomoč, v kateri se težave rešujejo na podlagi pristnega, prisrčnega in trajnega soočanja med moderatorjem in osebo, ki mu stoji nasproti. "Gotovo temeljijo najini prijemi na

va oseba, ki si srčno želi rešiti svoje različne psihološke težave", je nadaljevala Kristina Martelanc. Takrat ni pomembno, kdo je moderator in kdo je 'pacient': "Prvi korak temelji na sprejetju dejstva, da na podlagi skupne želje in radovednosti začnemo skupno pot nekega doživljanja", je dodala Martelanc. Dialog vsebuje

izhodišče za medsebojno bogatenje, je pa za vsakega poštenega moderatorja tudi priložnost, da se zaveda svojih meja: "Večkrat sem si pri takih soočanjih izprašala vest in se zavedala, da isti problemi, ki tarejo sogovornika, mučijo tudi mene. Kako naj bom torej pred njim zvišena, če sem v podobnem položaju?" se je vprašala Martelanc. Odgovor gre iskati v sprejetju svoje človeške omejenosti, v sposobnosti opravičevanja. "Ko človek to sebi prizna, se v njem razblini destruktivna sila in ostaja le moč za grajenje novih odnosov", je dejala psihologinja in dodala, da v tako kočljivih trenutkih najraje zaupa v Boga.

Ta psihološki pristop "poti v dvojje" je zato vselej podvržen načelu negotovosti, "ki pa nikakor ne pomeni neodločnosti", je pojasnil Seli, ki je v knjigi prispeval razdelek o psiholoških težavah v doživljanju obmejnega prostora. Naše okolje je namreč kot nalašč primerno za analizo duševnih in psiholoških dinamik, ki se mestoma polarizirajo v nasprotnih stališčih glede doživljanja narodnosti: po eni strani nekateri pretirano poudarjajo svojo identiteto, po drugi se je nekateri odpadniki poskušajo na vse načine znebiti. Taka skrajnost preprečuje neobremenjeno doživljanje lastnega jaza. Vselej je treba zasledovati pravo mero: "To ni lahko, ampak je mogoče", je sklenila Kristina Martelanc.

IG

SPD MAČKOLJE Srenjska hiša

Večer v spomin na Jožeta Peterlina

Kot je uvodno dejal Niko Tul v dvorani Srenjske hiše v Mačkollah v imenu domačega Slovenskega prosvetnega društva, potem ko je MePZ Mačkolje pod vodstvom Mateja Lazarja zapel *Moja vas* Borisa Pangercerja, ki jo je uglašil pokojni pevovodja Cveto Marc, so Slovenski večer posvetili liku in osebnosti izjemnega prosvetnega delavca, gledališčnika in kulturnega organizatorja Jožeta Peterlina, saj so septembra lani, med študijskimi dnevi Draga, prejeli prvo Peterlinovo nagrado za šestdesetletno delovanje in za posebno zaslugi, ki jih društvo ima pri kulturnem in prosvetnem delu na Tržaškem. Nato je mešani pevski zbor zapel Kosovelovo *Pesem*

s *Krasa*, ki jo je uglašil Ivan Grbec, koroško ljudsko *So še rožce u hart' lnu žavovale*, Župančičevo *Pojdem na prejo* in *Rožici* Benjaminia Ipvavca. Sergij Pahor je v imenu Slovenske prosvete in založbe Mladika predstavil simbolično ime te prireditve, saj je prvi Slovenski večer priredila prav Slovenska prosveta, katere središče je bil Jože Peterlin. Peterlinov zbornik priča o času po drugi svetovni vojni in delu tega organizatorja, a tudi o njegovem krogu ljudi. Peterlin je delal na raznih področjih: v šoli, na radiu in v gledaliških društvih. Naslonil se je na slovensko duhovščino in začel organizirati večere, ki so se zapisali v zgodovino zaradi ljubezni do

Foto A. Novak

slovenske besede in kulture. Po njem so poimenovali dvorano in ustanovili nagrado za tiste, ki se trudijo za ohranjanje njegovih vrednot. Sergij Pahor je svoje razmišljanje sklenil z dejstvom, da je bil Peterlin prvi, ki je skušal povezati slovenske manjšine in oralno ledino, zato zasluži našo vsestransko hvaležnost: "Vzgojil

je prve napovedovalce na tržaškem radiu, slovenske igrice Radijskega odra in prvi mladinski list *Mlada setev* ter *Mladiko*, ki ima že 55 let in je ena izmed redkih revij, ki še obstaja po toliko letih. Ostal bo zapisan v našem zgodovinskem spominu kot vsestransko zaslužna osebnost". Nastopil je harmonikar Erik

Kuret, nato je sledil govor, ki je bil zaupan upokojenemu profesorju telesne vzgoje in neumornemu trenerju odbojke pri Slogi in ZŠSDI-ju, Ivanu Peterlinu. Občinstvu je zaupal, da ga je spominjanje na očeta potisnilo spet v otroška leta, ko so kot družina hodili na obisk k očetovemu prijatelju, župniku Janežiču. Ta spomin je prežet z božanskim okusom češenj, ki jih je prvič trgal prav v Mačkollah. O očetu je dejal, da je zaradi čustvenega naboja težko izrisati objektivno podobo nekoga, ki si ga imel neznanostno rad: "Mislim, da je bil moj oče čudovit človek z neverjetno širokimi, razprostranimi obzorji, vedno je znal ujeti korak s časom, čeprav so bili tisti časi polni nepredvidljivih obra-

gov". Odšel je nenadoma, brez slovesa, in to je zaznamovalo sina kot travma, ki je ne more prebleti. Cenil je njegovo veliko pokončno in moralno držo, pripravljenost na dialog ter skrb za jezik, da bi se razvil, se zakoreninil v ljudeh in vzbrstel kot pripadajenje slovenskemu narodu. Tako bi lahko pomnožno, brez občutka manjvrednosti stopali ob bok drugim evropskim narodom. Svoj govor je Ivan Peterlin končal s kritičnim pogledom na petje italijanske himne v slovenskih šolah in na našo manjšino: "Z nami je globalno gledano nekaj narobe. Kako smo ideološko tako razcepljeni? Istočasno pa se naša manjšina številčno neusmiljeno krči in ji zmanjkuje življenjskega kisika". Niko Tul se je v imenu slovenskega prosvetnega društva Mačkolje zahvalil, "ker si znamo vzeti čas za tak preprost večer, ki pa je bogat zaradi dela rodov, ki so bili pred nami".

Metka Šinigoj

Prešernova proslava v Rojanu

Povezati moči v imenu iste kulture

V teh dneh se izpevajo še zadnji dogodki ob dnevu, kaj dnevu, ob mesecu slovenske kulture. Največjemu slovenskemu pesniku se želimo pač pokloniti prav vsi. Tudi društvo Rojanski Marijin dom je v sodelovanju z Glasbeno matico postavilo na oder prijetno Prešernovo proslavo, in sicer na prelepo sončno nedeljo, 17. februarja 2013, v prostorih Marijinega doma na ul. Cordaroli v Trstu. Nekdaj pretežno slovenski okraj doživlja danes težke čase. Slovenski živelj v Rojanu je ubužalo predvsem zaprtje slovenske osnovne in srednje šole, razen v omenjenem društvu. Glasbeni matici, ki deluje na ulici Montor-

sino, in pri nedeljski maši se dogaja bolj malo slovenskega. Da bi poudarili pomen slovenskega kulturnega utripa v tem mestnem predelu, so organizatorji ponudili ličen program. Najprej so na oder stopili člani Folklorne in ženske pevске skupine KD "Mandrač" iz Kopra, ki so pod vodstvom Mojce Lepej in ob spremljavi ljudskih godcev ponudili dvoje vsebinskih sklopov: istrskega in gorenjskega. Društvo od leta 1989 neguje ljudsko izročilo kot celoto šeg, navad, glasbe, umetnosti in plesa. Ta "slika" se je nedvomno pokazala tudi v Rojanu. Ne le godčevstvo, folklorni ples in noše, temveč tudi dialogi in igranje more. Sledil je klavirski

intermezzo, ki ga je poslušalcem podarila Katarina Visintin, učenka pri Glasbeni matici iz razreda prof. Tamare Ražem Locatelli. Poleg Griegove Pomladi so uživali ob Debussyjevi skladbi, s katero smo se spomnili 150. obletnice mojstra francoskega impresionizma, ki jo je naša pomembna glasbena šola proslavila decembra lani in tržaškem gledališču Verdi. Kasneje je bil čas še za violino Vanje Zulianija iz razreda prof. Jagode Kjuder, ki je ob klavirski spremljavi Janne Zupančič zaigral Poskočno Matije Bravničarja. Priložnostni govor je društvo Marijin dom poverilo častnikarki Primorskega dnevnika Poljanki Dolhar, ki je več let živelja v Rojanu in bila angažirana v društvu

Rojanski Krpan, ki danes ne deluje več. Ugotavljala je, da nas slovenski jezik in kultura ločujeta od večinskega naroda, saj Prešernovo

ni organizaciji nikdar želeli posredovati ne-slovenski publiki. Dolharjeva bi si želela spremeniti februar v pravi mesec sloven-

scem. Pomanjkanje energije, ki bi omogočila sodelovanje med društvu, Dolharjeva prerašča s klimcem po združevanju moči. Časi so zdavnaj zreli, pravi, da bi tudi v Rojanu ustvarili eno samo rojansko društvo, v imenu iste kulture, ki nas združuje.

Občinstvo je bilo deležno še zborovskega vložka, ki mu ga je namenil mešani pevski zbor Mačkolje pod vodstvom Mateja Lazarja. Šestdeset let delovanja tega sestava je vzgojilo številne rodove pevke in pevcev, ki so se odlično izkazali v pomlajeni zasedbi.

Jernej Šček

Folklorna skupine KD Mandrač iz Kopra

ve proslave prirejamo predvsem zase. Po njenih besedah celo osrednjo proslavo nista v društvu

ske kulture v Trstu in ponuditi niz dogodkov, ki bi bogostvo tega, kar smo, pokazal tudi ne-Slo-

Prešernova proslava v Društvu slovenskih izobražencev

Bogat izbor literarnega natečaja Mladika

Na Prešernovi proslavi v Peterlinovi dvorani so se letos prepletali glasbena, literarna in gledališka ustvarjalnost. Najprej je nastopila sopranistka Tamara Stanese ob klavirski spremljavi Tomaža Simičiča; občinstvu je zapela dva samospela Staneta Maliča.

Vloga slavnostne govornice je bila zaupana profesorici, ki poučuje na Univerzi na Primorskem v Kopru, Jadranki Cergol. Cergolova je spregovorila o pomenu mladosti in o njihovem razmišljanju o kulturi ter podčrtala dejstvo, da imajo mladi velik potencial, katerega se pa odrasli prepogosto ne zavedamo. Vzrok je v tem, da so mladi energični in imajo voljo do dela, a imajo drugačne interese kot odrasli in starejši. Ti vlagajo svojo energijo v dobro vzgojo otrok in so pripravljene se odreči denarju in karieri, da bi nudili pomembno oporo svojemu naraščanju. Kljub razhajanju v interesih pa nas družita skupni vrednoti, to sta slovenski jezik in kultura, ki ju čutimo še posebej močno, ker živimo izven meja, je ocenila govornica. Nato je svoje misli osredotočila na tiste dejavnike, ki povezujejo našo skupnost, in dejala, da so to prireditve, na katerih se ljudje srečujemo, zato jih potrebujemo, čeprav so vsako leto enake. Navezala se je tudi na mladega novinarja Petra Verča, ki je na svoji spletni strani zapisal, da bo skupnost, ki živi samo od folklorne, izgubila smisel za današnji čas. Tako ne smemo samo negovati tradicije, ampak jo moramo oblikovati ustvarjalno in inovativno, kar se pokaže v priložnosti za ustvarjanje novega, ne le iz golega čuta za dolžnost. Ob koncu je Jadranka Cergol poudarila še to, da se je "končal čas, v katerem so ljudje delali za narodov blagor, danes si moramo prizadevati za naš blagor". To je obrazložila z besedami, ki jih je Andrej Černič poudaril na letošnjem Dragi mladih: mladi se bodo

včlanili v društva samo, če bodo mislili, da je to kakovostno in bodo od tega kaj odnesli, oziroma če se bodo v družbi počutili koristne. Prav to je pomembno, da se v naši skupnosti počutimo dobro in ustvarjamo lepe, dobre,

do slovenskega jezika. Sem rada prihaja, ker čuti, da so korenine tukaj še trdne. Drugo nagrado je prejela Tanja Vamberger za novelo Brinjevka, tretjo pa novela Olivija Veronike Simoniti. Komisija je za objavo predlagala

Foto Kroma

novle Biseri Darinke Kozinc, Črna pločevinasta škatla Petre Guna, Črepinje in Luna Ivane Hauser in Mozaik Anje Mugerli. Prvo nagrado za ciklus pesmi brez naslova je prejel mladi Gašper Kunšič iz

pristine, prisrčne odnose oziroma srčno kulturo, ki nas bogati. Svoj govor je končala z besedami, da so odnosi temeljna potreba vsakega človeka in jih moramo zato negovati: "Kljub temu je nujno, da v teh odnosih pride tudi do konfliktov, saj ti gradijo odnos, vnašajo dinamiko in svežino v življenje".

Po samospelih Roberta Schumannja je prevzela besedo urednica Mladike Nadia Roncelli, ki je občinstvu predstavila letošnjo 41. izvedbo literarnega natečaja Mladika, za katero se je potegovalo 53 prispevkov v prozi in 62 ciklusov pesmi. Za prvo nagrado osvojila novela Ograda bivanja Mateje Gomboc iz Branika, ki jo označujeta tenkočutnost pri opisu medčloveških odnosov in tekoč slog, v hitrem dogajalnem ritmu pa zaživi zagonetna zgodba iz preteklosti. Pred mikrofonom je nagrajena razkrila, da je že velikokrat zmagala na natečajih. Zgodbe pa prihajajo same in jih črpa od vsepovsod: samo čakajo, da jih napiše. V vsaki zgodbi je tudi avtorica sama. Povedala je tudi, da ji je Trst blizu zaradi ljubezni

torstvom Manice Maver. V otroških amaterskih skupinah so nagrado prejeli gojenci tečaja lepe govornice, ob koncu katerega so odigrali igrice s pomočjo Anke Peterlin in Lučke Susič, lutkarice iz Devina in okolice, ki si vsako leto zamislijo posebne lutke, tokrat pod vodstvom Jelene Sitar Cvetko in ob pomoči Marje Feinig, igralska skupina Tamare Petaros, ki deluje v Finžgarjevem domu, Mala gledališka šola Matejke Peterlin pod vodstvom Lučke Susič in gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba in MOSPa, ki je lani odigrala predstavi v režiji Patricije Jurinčič in Helene Pertot. Posebno priznanje so podelili igralski skupini, ki sodeluje že vseh 38 let, in sicer Slovenskemu dramskemu društvu Jaka Štoka s Kontovele.

Foto Kroma

Zgornjih Gorij, ki je dejal, da je doslej pisal pesmi po večini za dijaški list in je to njegov prvi natečaj. V središču njegovih pesmi je ljubezenski odnos, v katerem pridejo do izraza predvsem motivi razhajanja in odtujitve. Verze označuje gibek in neenak ritem, ki ustvarja občutek razigranosti.

Na drugo mesto so se uvrstile pesmi z naslovom Pojem mesta Mitje Šegine, na tretje pa Nada Lovrovšek. Komisija priporoča za objavo še cikluse pesmi Irene Žerjal in Metke Kacin Beltrame. Odlomke in pesmi so prebrali člani Radijskega odra Maruška Guštin, Julija Berdon in Tomaž Susič. Ob koncu so že 38. leto podelili priznanja Mladi oder igralcem, režiserjem in gledališkim skupinam za uspehe v letu 2012 na Tržaškem. Priznanje so prejeli OŠ F. Milčinski s Katinare za predstavico, ki so jo pripravili pod mentorstvom učiteljice Ljube Liša, OŠ A. Gradnika z Repentabra z Julijo Berdon, SŠ S. Kosovela s Proseka z gledališko predstavo v režiji Manice Maver, pri kateri je pomagal učitelj Igo Radovič, ter SŠ I. Cankarja pod men-

torstvom Manice Maver. V otroških amaterskih skupinah so nagrado prejeli gojenci tečaja lepe govornice, ob koncu katerega so odigrali igrice s pomočjo Anke Peterlin in Lučke Susič, lutkarice iz Devina in okolice, ki si vsako leto zamislijo posebne lutke, tokrat pod vodstvom Jelene Sitar Cvetko in ob pomoči Marje Feinig, igralska skupina Tamare Petaros, ki deluje v Finžgarjevem domu, Mala gledališka šola Matejke Peterlin pod vodstvom Lučke Susič in gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba in MOSPa, ki je lani odigrala predstavi v režiji Patricije Jurinčič in Helene Pertot. Posebno priznanje so podelili igralski skupini, ki sodeluje že vseh 38 let, in sicer Slovenskemu dramskemu društvu Jaka Štoka s Kontovele.

Foto Kroma

torstvom Manice Maver. V otroških amaterskih skupinah so nagrado prejeli gojenci tečaja lepe govornice, ob koncu katerega so odigrali igrice s pomočjo Anke Peterlin in Lučke Susič, lutkarice iz Devina in okolice, ki si vsako leto zamislijo posebne lutke, tokrat pod vodstvom Jelene Sitar Cvetko in ob pomoči Marje Feinig, igralska skupina Tamare Petaros, ki deluje v Finžgarjevem domu, Mala gledališka šola Matejke Peterlin pod vodstvom Lučke Susič in gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba in MOSPa, ki je lani odigrala predstavi v režiji Patricije Jurinčič in Helene Pertot. Posebno priznanje so podelili igralski skupini, ki sodeluje že vseh 38 let, in sicer Slovenskemu dramskemu društvu Jaka Štoka s Kontovele.

Obvestila

Klub prijateljstva vabi na popoldansko Prešernovo proslavo z gledališko skupino T. Petaros, prof. M. Pišljari s citrami, in gledališkim igralcem A. Rustjo; slavnostni govornik bo prof. M. Kravos; v četrtek, 21.2.2013, ob 16. uri v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3, I. nadstropje.

Založništvo tržaškega tiska v sodelovanju s Slovenskim stalnim gledališčem vabi v petek, 22. februarja, ob 20.30 v Kulturni dom (predverje balkona) na klepet z vsestransko umetnico Majo Gal Štromar ob zvokih harmonike Aleksandra Ipavca.

Slovenska prosveta vabi na ogled drame o bl. Lojzetu Grozdetu Sem misli, da sem sam, po scenariju A. Arka in J. D. Bogataja. Igrajo mladi od Antonovega odra iz Ljubljane. Uprizoritev bo v petek, 22. februar-

ja, ob 20.00 v Finžgarjevem domu na Opčinah. Vstop prost.

Področni svet slovenskih vernikov iz Trsta in Milj vabi na drugo srečanje z mag. Janezom Ferkoljem o temi: Moja vera v času gospodarske, politične in verske krize; v sredo, 27.2.2013, ob 20. uri v Šentjakobskem domu v ul. Concordia 8.

Spomladno in poletno potovanje z Novim glasom v letu 2013: Sardinija, 7 dni, od 22. do 28. aprila 2013 (vpisovanje do konca meseca februarja), in Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013 (vpisovanje najkasneje do konca meseca marca). Spored in vpisovanje na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami darujejo Iza Arban 10 evrov, Irma in Savino Piščanc 10 evrov.

Dom Ieralla na Padričah (3)

Praznično vzdušje v decembru in januarju

Ko so malčki odprli usta, smo pač pričakovali normalno otroško petje. V resnici so se izlili iz teh otroških grl umetniško izoblikovani glasovi, da smo kar strmeli. Po dvorani so se razlile tople, nežne pa tudi razigrane melodije. Ne najdem besed, da bi popisala vso to lepoto in "nekaj", kar nas je prevzelo do globine srca. Peli so v raznih jezikih skladbe raznih svetovnih avtorjev, največ takih, ki so znane. Najbolj prisrčna je bila usvajalka Johanna Brahmisa, najbolj živahno božično voščilo pa je bilo v angleščini. Božične so bile tudi latinska Adeste fideles, tudi v slovenščini, Gloria in excelsis Deo v latinščini, slovenščini in italijanščini; O Tannenbaum so peli v nemščini in slovenščini. Sledili sta še Christmas medley in Happy Christmas J. Lennona. Vsaki pesmi je sledil bučen aplavz. Ti mali umetniki so navdušili prav vse. Zbor vodi Suzana Žerjal, pri klavirju ga spremlja Neda Sancin. Aplavzi so veljali

seveda tudi njima. Njiju in napovedovalko je Slovenska Vincencijska konferenca nagradila z lepimi šopki cvetic. Predsednica Ivica Švab se je zahvalila zboru, pa tudi staršem otrok, ker se žrtvujejo in vozijo male pevce k vajam in na nastope. Zahvalila se je tudi vodstvu Doma, ki je zbor sprejel. V telovadnici je čakala bogato obložena miza. Po končanem koncertu so se zatekli vanjo pevci z vsem spremstvom in tudi odborniki Slovenske Vincencijske konference. Tudi mene so odpeljali s seboj. Tam sem se zabavala, da je kaj, ko sem opazovale mlade "umetnike", ko so se prav po otroško sprostil in se veselili po bradljih in drugem orodju, dokler jih niso starši odpeljali domov. Moram priznati, da tako bogatega decembra in januarja nismo še imeli in da nas ni še nobeno leto obiskalo toliko in tako odličnih zborov, ki so nam oplešali zimske dni in praznike. Hvala vsem, ki so k temu pripomogli!

/konec
Nada Martelanc

NARODNI DOM Ob dnevu slovenske kulture

Glasbena matica je poklonila Prešernovo proslavo Igorju Deklevi

Pomembna ustanova Slovencev v Italiji, Glasbena matica M. Kogoj, je tudi letos primerno obeležila praznik

govi 80-letnici. Po besedah ravnatelja prof. Bogdana Kralja so organizatorji z množično obiskano prireditvijo

na zamejski glasbeni "žilici". Pretežno klavirsko zvočnost najboljših mladih in najmlajših je obogatila komorna skupina ter zao-

slovenske kulture. V prostorih velike dvorane Narodnega doma v Trstu, kjer je glasbena šola nastala leta 1909, so se 8. februarja učenci in profesorji poklonili skladatelju Igorju Deklevi ob nje-

poudarili željo, da bi bila slovenska kultura živa in ustvarjalna. Posebnost "glasbene" proslave je vsekakor ovrednotenje izključno skladb slovenskih ustvarjalcev, začeni z Deklevo, s poudarkom

krožilo petje mešanega zbora J. Gallus iz Trsta. V dvorani prisotni slavljencev, Igor Dekleva, je slovenski pianist, skladatelj in pedagog, rojen decembra 1933 v Ljubljani. Bil je

dolgoletni predavatelj komorne klavirske igre na Akademiji za glasbo v Ljubljani, koncertno je nastopal kot pianist solist ali v duu s svojo ženo, pianistko Alenko Deklevo. Je avtor mnogih klavirskih skladb, med katerimi podčrtujemo tiste za otroke. V letu 2005 je izšel njegov življenjski oblik monografije izpod peresa muzikologa in glasbenega urednika Franca Križnarja. Dekleva se je spodbudno polni dvorani zahvalil za pozornost in poudaril vrhove slovenske glasbe, po njegovem mnenju najzlahtnejše izmed umetnosti.

Slabo polovico programa so določale Deklevove skladbe za klavir, ki najmlajše didaktično uvajajo h glasbi s soočanjem z natančnostjo in muzikalnostjo. Poleg harmonikarskega prispevka in violinskega vložka smo stopili v drugi del slovenskega repertoarja, kjer je starost izvajalcev naraščala s klavirskimi užitki. Glavnino tržaških glasbenikov sta dopolnjevala učenca iz špetske in goriške podružnice. Odlični profesorski kader dokazuje preverjeno pedagoško metodologijo,

ki se ne zadovoljuje le z reprodukcijo in ponavljanjem učnih izbir, ampak izraža željo po raziskovanju novega na področju repertoarja in didaktičnih tehnik. Slovenski prostor razpolaga z odličnim skladateljskim gradivom, tako iz 20. stoletja kot sveže sodobnega, Glasbeni matici pa uspeva ga izražati na najboljši način. Po kratkem pogovoru ravnatelja Kralja s častnim gostom so poslušalci kot predzadnja točko programa doživeli krstno izvedbo Deklevove Stolnice, za katero je poskrbel profesor harmonike Igor Zobin. Komorna skupina v zasedbi violine, flavte in klavirja štiriročno je prikazala prijetno uglasjenost in karizmatično izvedbo.

Gran finale letošnje Prešernove proslave je bil poverjen "hišnemu" mešanemu zboru Jacobus Gallus, ki je pod vodstvom rastočega Marka Sancina ponudil tri slovenske zimzelenčke. Ljudski pesmi v Petelinovi priredbi O mati mamca sta sledili še skladbi Ti pomladni večeri Patricia Quaggiata in Zdravljica v uglasbitvi Ubalda Vrabca. Glasbeni praznik slovenske kulture v Trstu je preprčil prisotne o kakovostnem delu, ki ga profesorji Glasbene matice opravljajo skozi celo leto ter o dobri organiziranosti ustanove, ki opravlja odgovorno delo vzgoje mladih v duhu slovenske in svetovne glasbe.

Jernej Šček

DAN SLOVENSKE KULTURE

DEVINSKI ZBORI

vabijo na predstavitev knjige

F. Stefani - D. Sedmaka

Jadranska oaza
psiho-ekološki pogled

sobota, 23. februarja 2013, ob 20. uri
sedež zborov v Devinu

KULTURNI DOM V TRSTU Predavanje prof. Galimbertija

"Človek je odstranil Boga"

Kdor je odhajal iz Kulturnega doma po predavanju prof. Umberta Galimbertija, ki je na povabilo Slovenskega izobraževalnega konzorcija (Slovika) in Slovenskega stalnega gledališča tržaškemu občinstvu predstavil svojo zadnjo knjigo z naslovom *Cristianesimo. La religione del cielo vuoto* (Krščanstvo. Religija praznega neba), je dokaj brezupno zrl v svojo in družbeno prihodnost.

Nihilistična podstat, ki jo je filozof po Nietzschejevski zapuščini sprejel za svoje sedanje presojanje sveta in družbe, ne ponuja namreč nikakršnega izhoda iz neizbežnega zatona zahodne družbe in krščanskega kulturnega izročila, na kateri je Zahod v stoletjih izoblikoval svoje oblike. Zahodni svet je namreč v pomanjkanju krščanskega etosa izgubil pozitivno vizijo prihodnosti, postal je skupek gospodarsko-financijskih interesov, ki se zdalec niso v stanju, da bi odigrale centripetalno vlogo v koheziji naše družbene ureditve.

Razlog za to nihilistično razpoloženje je ravno v ključni 'napaki' krščanstva, ki je še zlasti izgubilo vez z evangelijskim izročilom ljubezni in osnovalo svoj operativni ustroj na aristotelsko-platoniki filozofski osnovi: ne preseneča torej, da se krščanstvo danes raje spopada z načeli (in nanje vezana vprašanja splava, istospolnih zvez, evtanzije itd.) kot pa s človekom (po evangelijskem vzoru namreč).

"Religija ni več urejevalka svetega, postaja zgolj agencija za etiko: izgubila je podobo Boga", je dejal Galimberti, ki je na začetku svojega posega pojasnil vlogo, ki jo je religija imela pred tisočletji. Filozof je izhajal iz načela, da v človeku sobivata razum in norost: ta lastnost je močnejša od razuma. Zato da bi človek zajel njen vpliv, se je odločil za razumno, pomensko enostransko občevanje z bližnjimi (kar omogoča komunikacijo in 'normalno' življenje). Na verske obrede-rituale se je naslonil zato, da bi norost (to je skupek sobivanja nasprotnih si polov: dobro-zlo, ljubezensovraštvo, poštenost-nepoštenost,

svoboda-ujetništvo) pripisal oziroma prepustil božjemu. Ko človek občuje z božjim, znori (kot zgovorno opisujejo Bahantke). Bog in božji svet se zatorej nahajata onkraj človeških zakonitosti dobrega in zlega, skratka etike. Kako naj si človek s svojim razumom lahko sploh razlaga zahtevo Boga, naj Abraham žrtvuje svojega

Prof. Umberto Galimberti

sina – se je vprašal predavatelj. To ločnico med božjim in posvetnim je krščanstvo odpravilo. Krščanstvo je – po mnenju Galimbertija – nekdanji pojem božjega najprej očistilo negativnih lastnosti in jih naposled pripisalo le hudiču, ki zapeljuje človeka. Človek se sam ne more odrešiti, to lahko počne izključno po Božji volji; Bog je zaradi svoje milosti poslal na svet svojega sina, Jezusa Kristusa, učlovečenega Boga. S tem da je Bog prišel na zemljo, je "odmaknil sebe od neba in ga tako dejansko izpraznil" – je dejal. Občestvo je od takrat dalje zaradi božjega učlovečenja posledično sprejemalo tudi človeka za Boga, ki si sam kroji prihodnost v vidiku krščanske logike odrešenja: tako kot obstaja posmrtno življenje v Božjem objemu, tako lahko tudi zgodovina človeštva teži k odrešenjski, se pravi pozitivni prihodnosti. Tako zastavljen optimizem je krščanstvo posredovalo od srednjega veka dalje vsem človeškim izkušnjam in dejavnostim, kar je sprožilo prepričanje o nenehnem pozitivnem razvoju človeštva. Sočasno pa je zahodni svet, v prepričanju, da lahko v svojstvu

božjega sam kroji svojo usodo, izoblikoval take družbene, finančne in tehnološke dinamike, v katerih ni več občutili Božjega privoljenja. Človek je tako odstranil Boga, in če je že res, da je Bog po Nietzschejevem prepričanju mrtev (ker "samo ga mi usmrtili"), zahodna družba nima več prihodnosti, kateri

lahko zaupa svoj optimizem. Tudi Cerkev – kot rečeno – se v tem trenutku raje ukvarja z etiko kot pa s človekom – je prepričan Galimberti ...

IG

Še na mnoga ustvarjalna leta!

Franci Feltrin – 70-letnik

Tam, kjer se stikata toliminska in cerkljanska občina, se je na domačiji pri Bucku in Stopniku pod Šentviško planoto, nedaleč od Kosmačevega "Tantadruja" (Franca Lešana), pred sedemdesetimi leti rodil Franci Feltrin. Bila je to številna, devetčlanska družina. To je bil čas krize, a k sreči tudi skorajšnjega razpadanja italijanske fašistične države; tako je Franci pozneje že lahko hodil v slovensko šolo, a rasel je ob živih spominih na težko usodo in borbo primorskih Slovencev, saj je bila hiša povezana s tigrovci in očeta je italijanska fašistična oblast preganjala. Šel je v "svet" in dokončal srednjo ekonomsko šolo ter se veliko samoizobraževal. Postal je Škofjelčan in se udeleževal

lenih se je leta 1990 na velikem zboru v Dolenji Trebuši krepko zavzemal za ohranitev zelene idrijske doline in opustitev načrtov za velikanski jez. Veliko

let že živi v Škofji Loki v svoji družinski hiši. Hči Mateja dela na Radiu Ognjišče. Bil je dejaven v Slovenski ljudski stranki, predvsem pa je povezoval vse Demosove skupine in bil nekaj časa tudi v vodstvu Demosovega poslanskega kluba. Občasno se oglašva v slovenskem tisku. Med drugim je poročal tudi o prazgodovinskem najdišču – Divjih bahah, ki leži blizu nje-

govega domačega kraja. Narodna zvest, ki jo je prejel po starših, ga je pripeljala v Svetovni slovenski kongres, kjer že dolgo vrsto let opravlja razne

funkcije v vodstvu. Kot podpredsednik Svetovnega slovenskega kongresa je pomagal, da je društvo premagalo krize in s svojim uspešnim delom sedaj vedno bolj pridobiva ugled kot izredno pomembna ustanova za Slovence doma, v zamejstvu in po svetu. Sedaj je predsednik "matične" Konference Svetovnega slovenskega kongresa za Slovenijo. Njegove izvirne zamisli in uspešni načrti so mu ob jubileju lahko še v posebno zaščeno. Rad zahaja med zamejce na Primorskem in v videnski pokrajini ter na Koroskem, na lastno pobudo je obiskal tudi kanadske Slovence. Da bi še dolgo živel in bil ustvarjalen, mu voščijo slovenski rojaki doma, v zamejstvu in po svetu.

Tomaž Pavšič

Pesnik, dramatik in prevajalec Veno Taufer je slavil 80 let

Pesnik, dramatik, esejist, prevajalec in urednik Veno Taufer je v torek, 19. februarja, praznoval 80. rojstni dan. Idejni oče mednarodnega literarnega festivala Vilenica in od leta 2011 predsednik Društva slovenskih pisateljev (DSP), je že ves čas družbeno aktiven. Je tudi eden vidnejših članov Koordinacijskega odbora kulture Slovenije (KOKS). Veno Taufer se je rodil leta 1933 v Ljubljani. Prvo pesniško zbirko *Svinčene zvezde* je objavil leta 1958. Leta 1960 je diplomiral iz svetovne

književnosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Kot pesnik je predstavnik modernizma in obenem najizrazitejši predhodnik slovenskega pesništva avangarde v 60. letih minulega stoletja. Pomembna je tudi njegova prevajalska dejavnost, ki je delno vplivala na njegovo lastno poezijo. Prevaja angleško, srbsko, hrvaško in makedonsko poezijo. Piše tudi literarne in gledališke kritike ter eseje. Sprva je bil zaposlen pri RTV Ljubljana, zatem nekaj let pri BBC v Londonu. Po vrnitvi je ponovno delal v kulturni redak-

skosti. Po osamosvojitvi Slovenije je bil zaposlen na minis-

trstvu za zunanje zadeve in ministrstvu za kulturo. Bil je tudi urednik pri Reviji 57 in v uredniškem odboru revije Perspektive. Leta 1985 je bil pobudnik in prvi vodja mednarodnega literarnega festivala

Vilenica, ki ga je vodil 13 let. Med letoma 1999 in 2006 je bil predsednik Mirovnega komiteja mednarodnega PEN. Leta 1976 je prejel Sovretovo nagrado, leta 1987 Jenkovo nagrado, leta 1996 Prešernovo nagrado in leta 2005 zlato red za zasluge Republike Slovenije. Je tudi redni član Evropske pesniške akademije (Academie Européenne de Poesie) in prejemnik več mednarodnih nagrad.

ciji RTV. Po osamosvojitvi Slovenije je bil zaposlen na mini-

strstvu za zunanje zadeve in ministrstvu za kulturo. Bil je tudi urednik pri Reviji 57 in v uredniškem odboru revije Perspektive. Leta 1985 je bil pobudnik in prvi vodja mednarodnega literarnega festivala

Potovanje po skrivnostih vesolja Več milijard km obširen Kuiperjev pas

Zaporedje planetov se v Sončnem sistemu konča z Neptunom, vendar njegova orbita še zdalec ne predstavlja meje Osončja. Za njo se od 6 do 12 milijard kilometrov razteza območje, ki ga imenujemo Kuiperjev pas. Telesa v tem pasu imenujemo tudi čezneptunska in za en obhod okrog Sonca porabijo več kot 250 let. To so v večji meri kratkoperiodični kometi, ki jih bomo podrobneje opisali naslednjič. Obstoj tega pasu so teoretično predpostavljali že v 40. in 50. letih 20. stoletja, vendar so ga začeli odkrivati šele v 90. letih zaradi izboljšanja opazovalnih tehnik in instrumentov. Astronomi so ocenili, da bi moralo biti v Kuiperjevem pasu okrog 100.000 teles, večjih od 100 km, in več milijonov manjših teles. Med velika telesa spada tudi nekdanji planet Pluton, ki je bil leta 2006 degradiran ob uveljavitvi nove skupine, imenovane

Pritlikavi planeti. Pluton so odkrili leta 1930 in je v povprečju od Sonca oddaljen 5,9 milijarde km ter se okrog njega zavrti v 249 letih. Njegov premer znaša 2300 km in je sestavljen iz 70% kamnin in 30% ledu. Ima celo svojo atmosfero, sestavljeno skoraj samo iz dušika, ostalo sta metan in ogljikov monoksid v sledovih. Atmosferski plini zaradi majhne težnosti nenehno uhajajo v vesolje. Temperatura na površju znaša -230°C. Plutonova orbita je eliptična in nagnjena glede na ravnino kroženja planetov ter poteka tako, da je v določenem času bliže Soncu kot Neptun. Ima tudi tri lune. Z največjo luno, Haronom, ki meri 1200 km, je v resonanci. To pomeni, da si drug drugemu kažeta isto stran in se zasučeta v šestih dneh in pol.

Dve manjši luni, Nix in Hidro, so astronomi odkrili kasneje, ker sta zelo majhni. Nova kategorija teles je bila ustanovljena, ko je bilo leta 2005 odkrito novo telo v oddaljenosti 10 milijard km, ki je po obsegu merilo med 2400 in 3000 km. Poimenovali so ga Erida. Ta naj bi bila prav tako kot Pluton iz kamnin in ledu, vendar je večja od njega. Odkrivanje večjih teles Kuiperjevega

pasu se je z njo šele začelo, kajti v kratkem času so odkrili še več teles, s premerom okrog 1000 km in več. Tako se je pojavilo vprašanje, kam z njimi. Naj

Sončni sistem vsebuje več deset planetov, ko bodo odkrili nova telesa za Neptunom? Ali naj se ustanovi nova kategorija nebesnih teles? V mednarodni astronomski zvezi so se odločili za drugo možnost in spremenili definicijo planeta. Planet je torej okroglo telo, ki je s svojim gravitacijskim vplivom počistilo svojo okolico pred manjšimi telesi. Pritlikav planet pa je (skoraj) okroglo telo, ki svoje okoli-

ce ni počistilo pred manjšimi ali njim primerljivimi telesi. V to kategorijo uvrščamo danes že vsaj 10 čezneptunskih teles, ki merijo v premeru okrog 1000

km in več ter nekdanji asteroid Ceres, s premerom 960 km, ki kroži v asteroidnem pasu. Nekateri domnevajo, da je v še neraziskanih predelih Kuiperjevega pasu in onstran njega takih teles okrog 2000. Manjših teles, ki merijo manj kot 100 km, pa je lahko več milijonov. Onstran Kuiperjevega pasu se nahaja še mnogo večje območje, imenovano Oortov oblak, iz katerega izvirajo kometi. Te imenujemo dolgoperiodični kometi, saj lahko njihove orbite segajo do polovice razdalje do sosednjih zvezd. Oblak je sferične oblike in ima premer približno 1,6 svetlobnih let. Vsebuje material, ki je ostal od tvorbe Sončnega sistema in planetov, oziroma ostanek meglice prahu in plinov, iz katerega se je razvil. Po drugi domnevi naj bi kometi nastali med orbitama Jupitra in Neptuna ter naj bi jih kasneje gravitacijske motnje velikih planetov pahnilo in obrobja Osončja.

Zaradi ogromne razdalje od Sonca čutijo telesa v Oortovem oblaku zelo majhno gravitacijsko privlačnost in jih lahko majhne gravitacijske motnje bližnjih zvezd ali teles, ki se oblaku približajo, iztrijo iz dotodanje orbite ter pošljejo proti Soncu ali proč od njega. Obstoj Oortovega oblaka se ne da neposredno dokazati z opazovanjem, saj ga zaradi velike oddaljenosti ni mogoče videti z Zemlje. Iz opazovanj dolgoperiodičnih kometov lahko le sklepamo o njegovem obstoju tako kot Ernst Opik in Jan Oort, ki sta postavila domnevo o sosednjih zvezd. Hotelo sta razložiti, zakaj se število kometov še vedno ni izničilo kljub vsem, ki padejo na Sonce oziroma se izčrpajo ob mnogih obhodih okrog njega, saj obstajajo že od začetka Osončja. Tako lahko rečemo, da je Oortov oblak neke vrste "rezervoar" kometov in nadomešča tiste, ki so bili uničeni na poti okrog Sonca. Po ocenah astronomov naj bi se število jeder kometov v tem območju gibalo okrog 1000 milijard, o njih pa bomo več izvedeli prihodnjič.

Andrej Brešan

Rojaki v ZDA pozivajo, naj pazimo na Slovenijo, ker bi bili radi nanjo še naprej ponosni

Papež Benedikt XVI. je bil do Slovenije očetovsko pozoren

Obsedenosti s politiko, ki Slovenijo peha v skrajnosti in s tem v negotovo prihodnost države, je za krajši čas bilo konec ob novici iz Vatikana, da bo papež Benedikt XVI. ob koncu tega meseca odstopil. Tudi v Sloveniji je novica odjeknila "kot strela z jasnega" in spodbudila ocene in komentarje o osebnosti svetega očeta, naslednika apostola Petra. Apostolski nuncij v Sloveniji, nadškof dr. Juliusz Janusz, je dejal, "da so svetovni voditelji ta papežev korak sprejeli kot pogumno dejanje, sam pa kot izjemno ponižnost svetega očeta". Kardinal dr. Franc Rode je v odzivih, sporočenih iz Vatikana, poudaril tudi, "da je odstop papeža predvsem znamenje njegove velike ponižnosti in nevezanosti na pomembno funkcijo, ki jo je opravljal zvesto in predano. Prav to ga dela velikega". Ljubljanski nadškof, metropolit in predsednik Slovenske škofovske konference dr. Anton Stres, pa je izrekel prepričanje, "da moramo biti do svetega očeta polni hvaležnosti za vse tisto, kar je v obdobju svoje vrhovne službe naredil za Cerkev, jo v težkih časih pogumno vodil in na ta način tudi verodostojno pričeval za svojo vero in za svojo pripadnost Jezusu Kristusu". Pomenljive ugotovitve in spod-

budne misli o papežu, ki bo odšel z vrha katoliške Cerkve, je v komentarju, objavljenem v slovenskem katoliškem tedniku Družina, zapisal odgovorni urednik tega glasila Franc Petrič. "Slovenci se s hvaležnostjo spominjamo vseh velikih dejanj za nas, pa tudi drobnih pozornosti, ki nam jih je izkazoval ob romanjih v Rim. Ustanovil je tri nove škofije in nadškofijo v Sloveniji, dal nam je kardinala in prvega uradno priznanega mučenca. Ob zadnjem obisku "ad limina" je slovenske škofove očetovsko opozoril na njihove trajne naloge v novih časih". Sporočil je: "Temeljni izziv, s katerim se mora soočiti Cerkev na Slovenskem, je sekularizacija zahodnega kova, ki se izraža v nenehnem hlastanju po materialnih dobrinah, v upadanju rodnosti, v manjšem številu tistih, ki hodijo v Cerkev, ter v manjšem zanimanju pri mladih za duhovniški in redovniški poklic". Papež Benedikt XVI. je sicer poznal Slovenijo že kot cerkveni dostojanstvenik v Nemčiji in tudi zato je bil do nas vedno očetovsko pozoren. Ob napovedi zamenjave na vrhu katoliške Cerkve je časnikar in urednik Vladimir Vodusek pripravil zanimiv in tudi aktualen

govorov v znani TV oddaji Vroči stol. Gosta sta bila ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres ter moralni teolog in publicista dr. Ivan Štuhec. Navajala sta ugotovitve in primere o tem, da Cerkev in verni ljudje v Sloveniji

doživljajo krivice in celo sramotitve, levi del politike, javna občila in vplivni posamezniki pa jim odrekajo pravico do udeležbe in sodelovanja v politiki in do soodločanja, čeprav so zelo pomemben del civilne družbe. V zadnjem času ugotavljajo veliko primerov nestrpnosti do Cerkve in njenih predstavnikov, zlasti do

ljubljskega nadškofa in metropolita dr. Antona Stresa in do moralnega teologa in publicista dr. Ivana Štuhca, na t. i. vseslovenskih ljudskih vstajah. V oddajo Vroči stol se je iz Vatikana vključil kardinal dr. Franc Rode, ki

je ocenil osebnost in delo papeža Benedikta XVI., ki ga je opravil pri vodenju katoliške Cerkve. Voditelj Vladimir Vodusek je gledalcem postavil vprašanje, ali bi se strinjali, če bi bil, denimo, za novega papeža izbran kardinal dr. Franc Rode. Kar 90% gledalcev je odgovorilo pritrdilno. Gledalce TV oddaje Vroči stol pa je, domnevamo,

osupnila bojazen, ki jo je izrekel ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres. Menil je namreč, da bi se v sedanjem zastupljenem ozračju in sovražstvu med privrženci dveh polov v politiki in državi v Sloveniji lahko zgodil državni udar. Tak prevrat, je razmišljal, bi izvedli levi skrajneži. Možnosti za tako dejanje pa vendarle ovira dejstvo, da je Slovenija članica EU in zveze Nato in je zato pod njenim političnim, fizičnim in pravnim varstvom.

V pregledu dogajanja v Sloveniji nadalje sporočamo, da je predsednik države Borut Pahor na sestanku s predsedniki parlamentarnih političnih strank dobil njihovo soglasje za sprejem treh pomembnih zakonov v državnem zboru. Med njimi je soglasje parlamenta za sprejem Hrvaške v Evropsko zvezo. Državni poglavar v nagovoru časnikarjem ni omenil ali ocenil izjave Janeza Janše udeležencem srečanja v organizaciji Zbora za republiko, "da se v Sloveniji pojavlja levi fašizem". Kljub temu pa je poročevalka nacionalne TV, ki je bila prisotna ob nagovoru Boruta Pahorja, kmalu nato v televizijskem dnevniku gledalcem dejala, da je predsednik države obsodil omenjeno izjavo Janeza Janše o levem fašizmu. Julijana Gartner iz vasi Selce na Gorenjskem je RTV Slovenija obvestila, "da ne bo več plačevala prispevka za javna Radio in Televizijo, ker s svojim denarjem ne bo podpirala izbruhov sovražstva časnikarke M. P. Šetinc proti Janezu Janši". V Sloveniji se torej nadaljuje politično vrenje, zaznamovano s sovražnostjo in nestrpnostjo, vlada pa kljub raz-

padu koalicije še deluje. Nasproti sedanje vrhovne izvršilne oblasti z Janezom Janšo na čelu se ne morejo sporazumeti o oblikovanju morebitne nove vlade, njenem mandatarju ali o morebitnih novih predčasnih parlamentarnih volitvah. Nov dokaz o politični krizi, ki odseva tudi v mednarodni prostor, je ukrep predsednika vlade Janeza Janše, ki je zunanemu ministru (in predsedniku stranke Desus, ki zapuščala vladno koalicijo) Karlu Erjavcu odvzel pooblastila za pogajanja o vseh nerešenih vprašanjih med Slovenijo in Hrvaško. Posebej nujen bo sporazum o hranilnih vlogah hrvaških varčevalcev pri zagrebški podružnici nekdanje Ljubljanske banke, ki pa bo, tako kaže, kmalu dosežen. Našemu razumu in srcu so seveda bližje dogodki in pričevanja, ki koristijo trdnosti in ugledu demokratične Slovenije. Ob svoji prvi obletnici umestitev kot ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu je Ljudmila Novak v intervjuju za revijo Moja Slovenija dejala, "da so zanj domoljubje, jezik in kultura zelo pomembne in dragocene vrednote. Za Slovence v zamejstvu in drugod po svetu delam s srcem in dušo. Konec lanskega leta sem obiskala ZDA, kjer živi največja slovenska skupnost. Ob obiskih in pogovorih v Clevelandu, v slovenskih Solah, župnijah in drugod, sem spoznala, kako veliko tamkajšnjim rojakom pomenijo stiki in obiski iz Slovenije. Rojaki v Ameriki so mi položili na srce, naj pazimo na našo Slovenijo, ker bi bili radi nanjo še naprej ponosni".

Marijan Drožič

Skupno iskanje poti iz krize

Nasmejano pri predsedniku Pahorju

Novi diplomatski predsednik republike Borut Pahor je prejšnji teden okoli svoje predsedniške mize zbral vse predsednike parlamentarnih strank. In zdelo se je, kot da se je zbrala vesela družina na gostiji pri Babette. Sami nasmejani obrazi, kot da bi jih čakalo gurmansko kosilo in ne trnjeva pot sporazumevanj in psiholoških izigravanj. Politiki niso igralci (čeprav bi radi bili): dejstvo, da so bili nasmeški povsem umetni in izsiljeni delno s strani predsednika republike in delno s strani kamer, je tako močno zbadalo v oči. Neka-

žerjav, edina še premierju lojalna partnerica Ljudmila Novak in dva opozicijska predsednika, Igor Lukšič in Alenka Bratušek. In seveda predsedujoči, predsednik Pahor. In uspelo mu je prepričati (verbalni) teksaški pokol z motorom med predstavniki slovenskega parlamentarizma. Še več, seja se je sklenila s tremi dokaj jasnimi zavezami. Ne gre sicer za rešitev vprašanja vlade, niti za rešitev Slovenije iz finančne krize. Gre vseeno za tri ukrepe, ki jih mora Slovenija nujno in v kratkem sprejeti. Povedati je tudi treba, da ne gre za tiste ukrepe, o katerih se je v pre-

lo vseeno koristno. Vsaj za to, da so slovenski politični igralci naredili korak naprej, pa čeprav zelo majhnega. Hrvaška, trg dela, spremembe referendumске zakonodaje Hrvaški vstop v EU, reforma trga dela in sprememba v referendumski zakonodaji. To so tri točke, o katerih so se na sestanku pri predsedniku republike dogovorili, da jih bodo parlamentarne stranke enotno sprejele. Vsi so pred sejo in po njej tudi jasno povedali, da bi si želeli na sestanku poglobiti tisti dve ključni vprašanji za kratkoročno in srednjeročno preživetje, sanacijo bank in prodajo državnih deležev v gospodarstvu. Tukaj pa ni šlo: formalni izgovor je seveda bil, da obstajajo različni pogledi na izvajanje tega pomembnega in delikatnega gospodarskega procesa. Resnica pa je, da je pri takih vprašanjih in predvsem vsotah denarja, ki se okoli teh vrtilo, enostavno preveč apetitov in preveč interesov. Državnega premoženja je prib-

izpeljavo še enega zahtevnega projekta, potem ko mu je pred časom uspelo pod streho pospraviti pokojninsko reformo. Vizjakov trg dela predvideva enotno obliko pogodbe za zaposlitev za nedoločeno čas, ki bo omejila druge oblike negotovega in tvegane zaposlovanja. Hkrati naj bi ta reforma, predvsem v zgodnjem obdobju zaposlitve delodajalca omogočala lažje odpuščanje. To so sicer v zelo grobih okvirih poudarki zakona o delovnih razmerjih, ki je pred okroglo mizo pri Pahorju dobil precejšnjo podporo. Janševi vladi je na tak način (torej z dogovorom s socialnimi partnerji in opozicijo) v zadnjem letu skozi parlamentarno sito uspelo spraviti ne samo pokojninsko reformo in v kratkem predvidoma še reforme trga dela. Tukaj sta še dva ukrepa za zmanjšanje proračunske porabe: zakon o urejanju javnih financ (Zujf), ki je znižal plače v javnem sektorju za povprečno 4 odstotke, in sprejetje proračunov za leto 2013 in 2014, ki prinašata še dodatno znižanje mase plač v javnem sektorju za 5 odstotkov.

Manj sporni referendum in hrvaški pristop v EU Sprememba referendumске zakonodaje je tudi nujen ukrep: doslej so namreč skozi referendumsko sito šli vsi ukrepi tiste strani, ki ji je uspelo nagovoriti svoje volivce, naj gre do volitve. Pa čeprav volivci največkrat sploh niso poznali vsebine referendumskega vprašanja. Tako se je dogajalo, da so se sprejemali zakoni na podlagi 15-ali 20-odstotne prisotnosti na voliščih na referendumski dan. Glede takih spememb še ni povsem jasno, kam naj bi slovenska zakonodaja po novem šla. Govorilo se je o uzakonitvi 35-odstotnega praga volilne udeležbe ali o povečanju števila potrebnih podpisov za razpis samega referenduma (in celo o odvzemu pooblastil poslancem, da ga lahko sami skličejo). Nova Slovenija je že od začetka nasporna 35 odstotnemu pragu,

Positivna Slovenija pa je dalj časa svoje soglasje pogojevala z dejstvom, da se reforma referendumov uvede šele z letom 2015, ko bi potekel mandat sedanje vlade: tudi za tem so bile politične računicе. PS je namreč takrat še računala, da bo z referendumom lahko porušila načrt slabe banke in državnega holdinga. Soglasje Hrvaški za vstop v EU pa tudi ni nobena posebej sporna odločitev, predvsem v luči dejstva, da se vprašanje o meji rešuje posebej na arbitraži. Sporna v tem kontekstu bi bila včetrjemu še odločitev o vračilu sredstev iz Ljubljanske banke hrvaškim

varčevalcem. Ker pa je hrvaški vstop v EU precej večja in pomembnejša zadeva od dvostranskih nesoglasij, ni dvomov, da bo za slovenski placet poskrbela Evropa, če že drugače ne bo slo. Reševanje spora s pomočjo strokovnjakov Franceta Arharja in Zdravka Rogiča je bil korak v tej smeri. Zadnja poteza slovenskega premierja Janeza Janše, ki je iz te igre izločil zunanega ministra Karla Erjavca, pa je izključno (nepotrebno) stopnjevanje notranjepolitične temperature, ki s slovensko-hrvaškimi odnosi nima ničesar.

Andrej Černič

teri od njih so skušali pred novinarji celo duhovičiti in zbijati šale. A vtis ni bil kaj dosti boljši. Nasprotno. V zraku je bilo moč občutiti napetost, kot bi režiser srečanja ne bil Borut Pahor, ampak Agatha Christie. Pa saj bi to še nekako šlo: Umor na Gregorčičevi ali nekaj podobnega.

Pahor, koordinator za majhne korake

V isti sobi so bili predsednik vlade Janez Janša, prvi od koalicijskih upornikov Gregor Virant, ostala dva izstopajoča predsednika Karl Erjavc in Radovan

jšnjih tednih največ govorilo, ampak o drugih, ki so sicer zelo pomembni, a še vedno ne tako bistveni za ohranitev popolne finančne in proračunske avtonomije. Drugič velja še podčrtati, da predsedniki strank pri Borutu Pahorju niso dosegli nobenih kompromisov, ampak samo trdno zavezo, da bodo omenjena tri poglavja soglasno rešili. Tretjič, v pretres je treba vedno vzeti ugotovitev, da je med dobrimi namerami in sklenjenimi dogovori še veliko poti. Ampak, kljub temu, tisto dopoldne pri predsedniku je bi-

ližno 11 milijard evrov, prodaja bank pa v sebi skriva tudi izjemno "skrivnost" slovenskega bančništva: kdo je blagoslavljal milijardne neracionalne kredite, ki so slovenske banke spravili na beraško palico. Skratka, okoli teh dveh vprašanj nikoli ne bo kakršnegakoli soglasja. **Reforma trga dela - še en uspeh za Vizjaka?** Kaj pa tista tri poglavja, kjer soglasje obstaja? Prvo je reforma trga dela. Oblikovanje konsenza okoli tega vprašanja pomeni za ministra Vizjaka (delo, družina in socialne zadeve) uspešno

O Novem glasu v Lični hiši v Ajdovščini

V sredo, 13. t. m., je bil v Ajdovščini v Lični hiši kulturni večer ob slovenskem kulturnem prazniku, na katerega so ajdovski člani Kluba krščanskih izobražencev povabili našega odgovornega urednika Jurija Paljka. Večer je vodila knjižničarka Zdenka Žigon, ki sicer redno spremlja delo Novega glasa in življenje naše narodne skupnosti v Italiji. Prav zato je naš

urednik Jurij Paljak v Ajdovščino nesel s seboj večje število zadnjih števil našega tednika in jih razdelil med nekaj več kot petdeset zbranih, ki so z zanimanjem predvsem prisluhnilu orisu položaja naše narodne skupnosti v Italiji, opisu uspehov in težav, s katerimi se srečujemo pri Novem glasu. Predvsem pa je Paljak v dve uri trajajočem pogovoru spregovoril tudi o delovanju naše narodne skupnosti, o tedniku ter novih izzivih, ki jih postavlja pred vse časnike pojav svetovnega spleta, na katerem so prisotni predvsem mladi ljudje. Večer v Lični hiši je bil zanimiv tudi zato, ker so prisotni spraševali o podrobnostih življenja slovenskih ljudi v Italiji kot tudi o sožitju med različnimi narodi na Goriškem.

Po ocenah mednarodne analitske družbe IDC

Prodaja tablic v zadnjem četrletju lani presešla vse napovedi

Globalna prodaja tablic je v zadnjem lanskem četrletju presešla celo najbolj optimistične napovedi, kažejo prve ocene mednarodne analitske družbe IDC. Po svetu je bilo tako prodanih 52,5 milijona tablic, kar je 74,3 odstotka več kot v lanskem tretjem trimesečju in 75,3 odstotka več kot v enakem obdobju predlani. Apple sicer z 22,9 milijona prodanih ipadov ostaja najpomembnejši tržni igralec, a se je njegov tržni delež kljub 48-odstotni medletni rasti prodaje že drugo četrletje zapored znižal. Medtem ko je bil v tretjem lanskem trimesečju še pri 46,4 odstotka, je bil v zadnjih treh mesecih pri 43,6 odstotka. Prodaja ostalih naprav je namreč bolj skokovita. Sam-

si delež. Za zdaj pa preboj na vrh ne uspeva Microsoftu, ki je kljub novi prenovljeni različici svoje tablice Surface v četrtem lanskem četrletju prodal vsega 900.000 tovrstnih naprav. Rast prodaje tablic so po navedah IDC ob koncu 2012 poganjali predvsem novi proizvodi, ki so jih podjetja dala na trg, poleg tega pa so potrošniki v praznični nakupovalni sezoni izkoristili tudi številne ugodne cenovne ponudbe. Najvišjo rast so zabeležile tablice z operacijskim sistemom Android, ki ga je razvil Google. Tako kot pri pametnih telefonih pa je tudi pri tablicah duopol Applevega operacijskega sistema IOS in Androida očiten.

kar je bilo 26,8 odstotka več kot v četrtem trimesečju 2011 in dovolj za 11,5-odstotni tržni delež. Na četrto mesto se je uvrstil tajvanski Asus, ki je prodal 3,1 milijona tablic, kar je neverjetnih 400 odstotkov več kot leto pred tem in predstavlja 5,8-odstotni trž-

ni delež. Za zdaj pa preboj na vrh ne uspeva Microsoftu, ki je kljub novi prenovljeni različici svoje tablice Surface v četrtem lanskem četrletju prodal vsega 900.000 tovrstnih naprav. Rast prodaje tablic so po navedah IDC ob koncu 2012 poganjali predvsem novi proizvodi, ki so jih podjetja dala na trg, poleg tega pa so potrošniki v praznični nakupovalni sezoni izkoristili tudi številne ugodne cenovne ponudbe. Najvišjo rast so zabeležile tablice z operacijskim sistemom Android, ki ga je razvil Google. Tako kot pri pametnih telefonih pa je tudi pri tablicah duopol Applevega operacijskega sistema IOS in Androida očiten.

Pri pametnih telefonih je tako tržni delež obeh operacijskih sistemov v četrtem lanskem četrletju znašal kar 92 odstotkov. Globalna prodaja pametnih telefonov se je v zadnjem trimesečju 2012 na letni ravni povečala za 38 odstotkov na 217 milijonov dobavljenih naprav.

Pomembna pridobitev v Vipavi Hiša Sadovi družbe želi povezati več generacij

V stari šoli v Vipavi so 22. januarja 2013 odprli Hišo Sadovi družbe, ki naj bi postala nekakšen medgeneracijski center. V njej bodo izvajali razne delavnice in različne prostovoljne programe v sodelovanju s Slovensko filantropijo. Prostore v stari šolski

ki si želijo svoje znanje deliti z drugimi, da pripravijo delavnice in nanje povabijo sokrajane in okoličane. Ponujala bo prostor za druženje in za oblikovanje novih idej za delo v skupnosti", je za STA povedala izvršna direktorica Slovenske filantropije Tereza Novak.

va". V kraju, tamkajšnji osnovni in srednji šoli, vrtcu, domu starejših Pristan in Centru za socialno delo Ajdovščina so se pozanimali, ali bi sodelovali v programih Slovenske filantropije in kaj si od novega medgeneracijskega centra ljudje želijo in pričakujejo.

Z vzpostavitvijo Hiše Sadovi družbe Vipava v ta del Slovenije prinašajo tudi druge programe, ki jih izvaja Slovenska filantropija in so usmerjeni k dvigu kakovosti življenja v skupnosti, vzpodbujanje prostovoljstva, organizacijo prostovoljskih akcij, tudi programe pomoči migrantom, kar je ena od pomembnih aktivnosti Slovenske filantropije, če bo za to na Vipavskem kaj zanimanja. Hišo Sadeži družbe so si v Slovenski filantropiji zamislili kot nekakšen regijski center. Pred štirimi leti so podoben medgeneracijski center odprli v Murski Soboti, ki "se je v štirih letih delovanja utrdil v prostoru kot mesto povezovanja generacij. Verjamejo, da bo tudi vipavska hiša našla svoje mesto med ljudmi", je dejala Novakova. Podobne centre si želijo odpreti tudi v drugih slovenskih regijah, kot najbližje dogovoru še v letošnjem letu pa je Novakova podčrtala Zasavje, Gorenjsko in Belo krajino.

stavbi so dobili v brezplačen najem od občine Vipava, opremili pa so jih s pomočjo donatorjev. "V Hiši Sadovi družbe bodo imeli možnost sodelovati vsi,

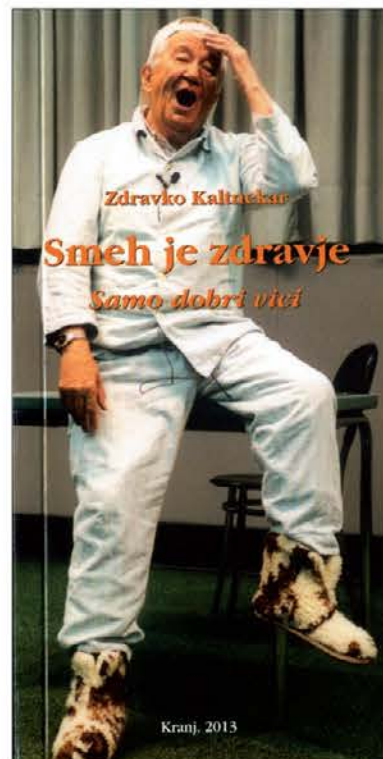
nekaj novega, nikakor pa ne podvajati programov, ki se že izvajajo. Obenem pa upam, da bodo v teh prostorih dobili možnost tudi za izvajanje različnih programov prostovoljst-

Samo dobri vici

Smeh je zdravje

V slovenskem prostoru se je s pisateljsko žilico uveljavil univerzitetni prof. dr. Zdravko Kaltnekar. Kot profesor in raziskovalec na pedagoškem in znanstvenem delu je bil v rednem delovnem razmerju na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju. V tistem času je ustvaril obširno bibliografijo strokovnih in drugih knjig ter štirih zbornikov velikih mednarodnih konferenc. Objavljal je doma in v tujini. Po upokojitvi pa se je posvetil predvsem leposlovju in je izdal obilico leposlovnih knjig, med drugim: *Pozna žetev; Iskanja; Z (a) vite resnice; Pozele; Usodne poti; Kramljanja; O grehah in še kaj; Beseda ni konj; Ošpičene misli; Obravnava; Lovčevi spomini* in še veliko drugih. Kmalu po letošnjem novem letu pa je izšla njegova zanimiva knjiga *Smeh je zdravje*, ki zajema nabor dobrih vicov, anekdot, smešnic in podobno. Knjiga, ki je izšla v samozaložbi, ima 129 strani praktičnega formata.

da s smehom lahko zdravimo določene bolezni. Bernard Russell je zapisal, da je smeh najcenejši, a hkrati najbolj učinkovito in vsestransko zdravilo – čudežno mamilo. Navadno se smejejo optimisti. Nekateri raziskovalci so ugotovili, da pet minut spontanega, prisrčnega in sproščenega

smeha učinkovito nadomesti trideset minut avtogenega treninga, joge, meditacije ali druge oblike sprostitve. Prisrčni smeh poveča imunsko obrambo.

V uvodnem delu je avtor obširno podal razmišljanja o smehu, saj je ta proizvod človeškega uma in le eden od pomembnejših človekovih izumov. Vemo, da smeh prinese olajšanje v vsakoletnih težavah. Nekateri so celo mnenja,

bo. Nekateri so mnenja, da vsakič, ko se nasmeješ, dodaš svojemu življenju en dan in da je humor rešilni pas v reki življenja. Vsega tega se je prof. dr. Kaltnekar zavedal, zato poudarja dovzetnost za humor, ki je prav gotovo pomemben del človekovega značaja. Posebej pa se avtor obrača na vice, ki so narodno blago in po dosedanjih informacijah še nihče ni napisal knjige vicev. Avtor je knjigo razvrstil po tematskih področjih, saj drug drugega porivajo naprej. Začel je z vici in knjigo namenja ljudem, da bodo njeno vsebino razširjali in z njeno pomočjo preganjali dolgčas. Lepo bi bilo povzeti nekaj Kaltnekarjevih vicev in besedil, vendar bi moral imeti na voljo več strani. Kljub temu bi povzel le nekaj takih, ki bodo za marsikoga zanimivi:

a) Papeža so vprašali: "Koliko ljudi pa dela v Vatikanu?" "Približno polovica"! je odgovoril. b) Oče vpraša sina: "Koliko si napravil sinoči s punco?" "Petdeset evrov"! "A samo petdeset"? "Ja, saj več ni imela"! c) O Radiu Erevan poznamo obilico najrazličnejših vicev. Zanimiv bo ta: "Ali lahko verjamem prijatelju, da je njegova žena angel?" "V principu lahko, a samo, če je vdovec". V sklepnem delu je avtor dodal še razlago pojmov, razlik pri obravnavi vicev, anekdot itd. Vsekakor bo njegovo najnovejše delo pravo razvedrilo tudi tistim managerjem, ne glede na spol, ki so polno angažirani in brez razvedrila. K temu velja dodati še pet monokomedij, ki jih je avtor posnel na CD.

Gabrijel Devetak

Po anketi podjetja za raziskave Nielsen Grki največji pesimisti

Anketa podjetja za raziskave Nielsen, ki so jo izvedli v 58 državah, je pokazala, da so Grki največji pesimisti, saj jih kar 90 odstotkov meni, da je njihova država v recesiji in da bo kriza trajala še dolgo časa. Sodeč po raziskavi, je osem od desetih najbolj pesimističnih držav evropskih. Med Grki jih ima 44 odstotkov težave pri iskanju službe, medtem ko jih 40 odstotkov trdi, da z denarjem, ki ga imajo na voljo, ne morejo pokriti življenjskih stroškov. Zaradi krize je bilo 92 odstotkov grških gospodinjstev prisiljenih spremeniti življenjski slog, od tega jih je 67 odstotkov začelo kupovati ce-

nejše izdelke. 66 odstotkov grških potrošnikov je zmanjša-

lo nakupe oblačil in čevljev, 54 odstotkov varčuje z elektriko, 47 odstotkov Grkov pa

se manj vozi z osebnimi avtomobili.

Sodeč po anketi so poleg Grčije najbolj pesimistične države še Madžarska, Južna Koreja, Portugalska in Italija. Norveška je edina evropska

država, ki se je uvrstila med prvih deset najbolj optimističnih držav.

Nasvet strokovnjaka za domače zdravilo

Kola in preste ne preprečujejo driske

Pijače z okusom kole in slane preste veljajo za domače zdravilo proti driski, vendar strokovnjaki opozarjajo, da to ne drži. Kole namreč vsebujejo preveč

sladkorja, kar lahko še poslabša simptome driske, slane preste pa ne morejo nadomestiti mineralov, na primer kalija, ki jih telo izgubi ob driski, je na mednarodnem

farmaceutskem kongresu v švicarskem Davosu opozoril zdravnik Hans-Jörg Epple. Epple priporoča raztopino, ki vsebuje elektrolite, če ti niso na voljo, pa predlaga sestavine, ki jih najdemo v vsakem gospodinjstvu.

Njegov recept se glasi: četrtr žličke soli in četrtr žličke pecilnega praška damo v liter vrele vode ali mineralne vode. Mešanici nato dodamo dve žlici sladkorja ali medu in pol skodelice pomarančnega soka, ki vsebuje kalij. Namesto pomarančnega soka lahko pojemo banana ali dve.

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč, e-mail paljc@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C,
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria-Travnik 25 - 34170 GORICA.OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi leteh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 19. februarja, ob 14. uri.

Kako malo je potrebno za stik s sočlovekom

Popust, ki prinaša toplino

Časi so taki, da mora človek skrbno slediti izdatkom in čim več prihraniti, pa čeprav ob skrbi za zdravo in kakovostno življenje. Sama nisem tip, da bi prebirala reklamne brošure in letala iz trgovine v trgovino na lov za cenami. Tudi nisem tip, da bi se odrekla kakovostni prehrani,

dveh srcih. Na dogodek sem takoj pozabila. Četudi trdno verjamem, da se v življenju vse vrača, da je vsako naše dejanje nekje zapisano. Iz izkušenj vem, vedno je tako, da se ti dobra ali slaba dejanja nekoč povrnejo. Kajti vse to, kar se nam dogaja, ni samo slučaj. Tu smo,

dolgimi vrstami obloženih polic, sem pripeljala voziček do blagajne, tu pa sem se pri odpiranju denarnice spomnila, da je rdeči kupon s popustom ostal lepo doma. Jój, pa ravno danes, ko je voziček poln, sem si očitala, ne da bi vedela, kam naj se dam. Jezna sama nase, da sem iz pozabljenosti zapravila dobrih 15 evrov, bi najraje pustila vse izbrano blago in se vrnila domov po dragoceni popust. A kaj, tudi bencin je drag kot samo zlato, sem pomislila, pa utrujena sva z možem, saj se nisva popolnoma okrevala. Jezna in žalostna, kajti po naravi sem varčna in ne maram lahko miselnega razsi-

pa, ki nerada hodim v trgovine in sem zadovoljna, če nakupovanje opravljam enkrat tedensko, poleg tega pa z možem oskrbujeva še šestosemdesetletno mamo, ki ne more iz hiše. Tako se živim v drugih potrebščini v mojem vozičku kar nabere, desetodstotni popust na skupno vsoto pa je kar lepa pomoč za najino denarnico.

Nakupovanje ob torkih nama je že lep čas prešlo v navado, v januarju pa navadno v Merkatorju kupiva še avtocestno vinjeto za avto. Letos je nanese, da sem tako dobila istočasno dva kupona za torkov popust, ker pa me nikoli ne preganja prevelika nakupovalna mrzlica, mi je bil eden čisto odveč. Že sem ga hotela odvračati, pa mi ga je bilo škoda. Mudilo se mi je po opravljenih in nisem hotela izgubljati časa. Pa vendar. Bog ve koliko ljudi, sem pomislila, težko shaja in se preživlja z nizko slovensko plačo ali pokojnino. Če kdo izmed teh kuponov za popust še nima, ga bo vsekakor srčno vesel. In kljub temu da me hitenje preganja kot zla navada, sem ugotovila, da se splača vložiti nekaj truda. Z odvečnim kuponom v roki sem se postavila za blagajno in sprazhevala ljudi v vrsti, če ga kdo potrebuje. Gospa, ki je kupila komplet kozarcev in krožnikov ga je bila vesela, hvaležno mi je stisnila roko in mi, ko je bil že čas za to, zaželela sreče v novem letu. Nekaj minut za sočloveka, samo par minut dragocenega časa, za hvaležen nasmeh in kanček toplino v

da rasemo in razumemo. Tudi majhne nepomembnosti, kot je torkov popust.

Dnevi gredo naprej, čas hiti in vsakdanje skrbi nam polnijo misli in čustva. Zaradi mraza, ki ga ne maram, zaradi virusa, teh je v tem zimskem času polno naokrog, še najverjetneje pa zaradi stresa sem sredi zasneženega zimskega tedna staknila tudi gripo, ki me je za nekaj dni priklenila na kavč, knjigo in računalnik. Ker je zdravje prvo in ker je bil tudi mož bolan, je šel k vragu tudi torkov popust. Pa nič zato, saj so mi po pošti poslali dodaten kupon, ki ga bom lahko unovčila brez omejitev, samo spomniti sem se morala, da ga dam v nahrbtnik ali v denarnico.

Pa se nisem. Ko sta kašelji in prehlad končno popustila, je bilo zaoznanost obveznosti toliko, da sploh nisem pomislila na rdeči kupon, ki sem ga prejela po pošti. Ostal je doma na mizi, medtem ko sva z možem hitela v dolino. Življenje na vasi je sicer prijetno, nekako idilično, ima pa kar nekaj negativnih plati, med temi tudi oddaljenost. Do prve trgovine, ki naj bi si to ime sploh zaslužila, naju, ne glede na katero stran meje se odpravljava, loči kar dvajset kilometrov.

No, v novogoriškem hipermarketu me je čakalo kar naporno nakupovanje, saj je bila mama že skoraj brez vsega, v dneh, ko sva bila bolna, pa sva tudi midva z možem pridno praznila omare in zaloge. Naveličana tavanja med

pavanja, sem poizkusila srečo še pri blagajničarju. Spomnila sem se namreč, da je pred časom neki možakar tudi pozabil doma kupon, pa mu je prijazno dekle dovolilo, da ji ga prinese naslednjega dne. Jaz te sreče nisem imela, fant na blagajni je skomignil z rameni, češ, ne morem pomagati. Poklapana in jezna sem se že vdala, ko sem opazila, kako se gospa pred mano veselo nasmihala in muza. Nekaj imam za vas, me nagovori in stisne v dlan zmečkan kupon s torkovim popustom. Hvala, res najlepša hvala, me prevzame toplina. Ne toliko zaradi popusta samega, saj sem se že vdala v to, da bom plačala celoten znesek, ampak zaradi roke, ki mi maha v pozdrav in neznane obraza, ki se mi smeje. Hvala za prijaznost ponavljam in dan je lepši, popust pa dragocenejši. Tako malo je potrebno, da spet verjamemo v človeka, da pridobimo tisto zaupanje, ki ga vse bolj izgubljam dan za dnem, v odnosu s soljudmi in ob poročanju medijev. Pomolim kupon blagajničarju pod nos, smejem se in plačam. Dan je lepši, ko veselo porivam poln voziček proti parkirišču in vem, kako lahko majhno, nepomembno dejanje polepša življenje. Prisegam si, da si nikoli več ne bom rekla, saj nimam časa, in bom vedno skušala najti pot, da razveselim druge. Da ostane človek. Pa čeprav z malenkostjo. Iz malega namreč zraste veliko.

Suzi Pertot

Tina Maze je zadovoljna

Najboljša alpska smučarka na svetu Tina Maze je na svoji spletni strani objavila zapis o dogajanju na svetovnem prvenstvu v Schladmingu.

"Bilo je nepozabno, polno energije, pričakovanj, navdušenja! Ocena svetovnega prvenstva je sedl 4", je med drugim zapisala Mazejeva. V Sloveniji pomeni ocena štiri prav dobro, nekje med našo osmico in devetico.

"Avstrija se je zopet pokazala kot nacija številka ena v smučarskem sportu! Bučanje v ciljni areni, korektno navijanje in veliko spoštovanje do najboljših smučarjev! Pravi smučarski praznik! Zato je bilo lepo biti del tega dogodka in se pokazati v najboljši luči", je v uvodu zapisala Tina Maze pod fotografijo svojih treh medalj - srebrnih in super

loma in superkombinacije ter zlata iz superveleslaloma, ki se bleščijo v soncu na peščeni plaži. "Ocena svetovnega prvenstva je

sedl 4! Nisem naredila vsega, nisem vedno pokazala svojih najboljših voženj. Kljub temu so zlata in dve srebrni medalji izjemni in zgodovinski uspeh. Preveč sem popustila v smuku in super

kombinaciji. Vse ostalo štejem za dobro borbo", je nastope na svetovnem prvenstvu v Schladmingu ocenila Mazejeva.

"Utrujenost je bila že prisotna, zato se zahvaljujem vsem navijačem, sponzorjem, novinarjem in konec koncev tudi svoji družini, ki razume, da ob takšnem norem ritmu potrebujem več časa zase, da se lahko dobro pripravim na tekme. Čaka nas še skleni del sezone. Nanj se bom pripravila z vsem svojim znanjem. Želim izpeljati sezono v vrhunskem slogu. Verjetno mi bo adrenalin popustil šele maja in od sreče se bom zjokala nekje na samem. Do takrat pa pokončno naprej", je zapis končala Tina Maze.

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ? 145

Minuli konec tedna sem doživel spet eno tistih stvari, ki bi jih človek nikdar v življenju ne smel doživeti, saj pričajo o tem, da je nekaj na tem, da se je človek v prazgodovini zares razvil iz sesalca, ki je bil skupen prednik živalim in ljudem, vsaj tako so nas učili pri biologiji. Ko se ne sprašuje več, kaj sploh počneš tukaj, ampak enostavno onemiš. Šlo je za preprost sestanek, ki mu rečejo tu kar "riunione del condominio", sestanek stanovalcev v sosednjem bloku je zares bil podoben bolj tuljenju med seboj različnih si zveri kot pa govorjenju. Dogajal se je seveda na prostem. Prijatelji, ki so pri meni doma že bili, vedo, da bi o stanovanjskem kompleksu, v katerem je okrog deset stanovanj - natančnega števila najbrž še sam lastnik bloka danes ne ve več -, moral že zdavnaj napisati knjigo, čeprav vsem dopovedujem, da mi nihče ne bi verjel, kaj vse sem v tej sosesčini že videl in doživel, in bi zato spet rekli, da imam bujno fantazijo, a verjemite mi, da take fantazije le ne premorem, vsakdanje življenje jo namreč prekaša.

Začelo se je pred devetnajstimi leti, ko smo sem prišli živet z družino in bi na travniku zraven naše hiše morale zrasti tri naši podobne hiške, saj so na močvirnatem travniku količki to že oznanjali. Pa se je zgodila ena tistih stvari, ki se pač pri nas rade in redno dogajajo, nihče ni sicer vedel, kako je

to mogoče, tudi na občini so se vsi sprenevedali, a kar naenkrat se je pripeljal neki tip iz bližnjega Veneta, stopil je iz vulgarnega rjavega mercedesa (le kako lahko kupiš blatno rjavega merca?), pljunil na travnik, grdo zaklel in dan kasneje so prišli z buldožerjem in so začeli z izkopom; verjeti ali ne zelo globoko so kopali, voda je zalivala njihov izkop in še danes talna voda, ki je v Furlanski nižini ne manjka, v deževnem vremenu redno zaliva kletne prostore čudne stolpnice, ki so jo zgradili srbski zidarji, dokončali pa pripadniki raznih narodov, celo zamorca sem videl, kako je nekega dne skušal polagati ploščice na balkon, a ga je kaj kmalu zidar iz Veneta poslal spet mešat malto z besedami, ki jih naš tednik ne prenese, prej je seveda mojster še z ihto in med zares sočnim beneškim preklinjanjem vsega in vseh odlepil čisto vse ploščice, ki jih je zamorcus uspešno nekako le umestiti na teraso. Zamorec ni bil za polaganje ploščic, to sem razumel tudi sam, niti malte ni mešal dolgo, tri dni kasneje je za lopato že bil neki Makedonec, nato Albanec in tako dalje, lepo po vrsti.

Ker se z drobnim detajlom lahko pove veliko o celoti, če že ne vse, dodam, da sem takrat iz spalne sobe videl tudi postavnega srbskega zidarja, ki je sezidal velik zid na eni od teras v enem samem jurtu, ga skoraj dokončal, ko je prišel lastnik stavbe in sledilo je prerakanje in spet preklinjanje, tokrat v srbsčini, rezultat pa je bil ta, da je srbski zidar grobo in kar z brcanjem podrl svežo sezidal zid, sedel v avto, se odpeljal in za seboj na asfaltu pred našo hišo pustil črne sledi, tako hitro je namreč odpeljal. Srbski zidar ni bil zadovoljen s ponujenim plačilom, to sem tudi sam razumel.

Potem so nekako stanovanjsko stolpnico le dokončali, lastnik iz Veneta, ki še danes drži roke vedno v žepih, ko prihaja "kasirat", o njem so že takrat krožile čudne govorice, vse seveda nepreverjene, kot se rado dogaja, a nekaj na tem le je, ker mu občina ni dala več dovoljenja za nobeno gradnjo v bližini!, se je odpeljal in je sem prihajal samo še, ko so prihajali prvi stanovalci, in tu se začne ta pripoved, ki ji ni konca, saj smo sosedje v tej hiši videli živet zares že vse živo, od mafijskega skesanca, ki le ni bil preveč skesan in so ga zato po nekaj mesecih v zadovoljstvo vseh bližnjih končno odpeljali spet na hladno, do prodajalk ljubezni v poznih večernih urah, ko sem prihajal domov in se nisem mogel načuditi, kaj tridesetletne gospe delajo tako pomanjkljivo oblečene v mrazu pred hišo na cesti tik ob moji hiši, od preprostih nemanščev, ki jih gospodar iz Veneta nikakor ni mogel vreči iz stanovanja, do takih ljudi, za katerimi so se ponoči izgubile vse sledi, med njimi je bila kitajska družina, ki smo jo poznali vsi, ker so se samo prijazno nasmihali in smo jih gledali v poznih večernih urah, kako so se okrog naših hiš učili voziti avto, tudi tega, da so se nerodno zabili v bližnjo električno kabino, ni jemal nihče preveč resno, ker so se vedno znali lepo nasmehnuti, so vedno molčali in so izginiti čez noč, v pol ure so znesli vse na tovornjaček in izginiti v noč. Zares vsega je bilo že tu, od južnjakov do severnjakov, od Slovanov vseh sort in vrst do različnih latinskih pasem človeškega rodu, zares vsega je bilo in vsega je še.

Nekateri so tudi kupili stanovanja v tej nesrečni stolpnici, nekateri so odnehali po dveh letih, prodali pod ceno, ušli, včasih smo iz hiše zraven nas slišali tuljenje, drugič pretepe, ubogi orožniki so bili in so še tu redni gostje, pred časom mi je eden rekel, da je vse pod kontrolo, dokler se ljudje ne začnejo klati.

Če so Arabcem mestni redarji pred leti le s težavo dopovedali, da ne smejo prižigati žara kar v stanovanju v drugem nadstropju in seveda ne na terasi, še posebno v vetrovnem vremenu ne, pa so maroškim muslimanom z veliko večjo težavo skušali dopovedati, da se ne sme metati smeti in odpadkov kar skozi okno na cesto, niti ne na zunanje stopnišče, kot tudi ne na skupni vrt okrog stolpnice; trem družinam iz Neaplja, ki so nas s svojo živahno prisotnostjo tudi osrečevale nekaj let, pa sploh niso mogli nikoli dopovedati, da njihovih psov ne smejo puščati ne na malo in ne na veliko potrebo pred vrati sosedov, kot tudi ne bi smeli teh strogo intimnih dejanj njihovi ljubljenci, zvečine meščanci vseh ras, početi kar na občinskem travniku, a vse zaman. Da pa bi jim dopovedali, da se lahko čisto normalno govori zvečer po enajsti uri in ne kriči na ves glas ob odprtih oknih, tega pa ni uspelo nikomur, zares ne, mir je nastal šele, ko so prišli tovornjaki in odpeljali njihovo kramo, spominjam se, da mi je so-

sed, ves vesel in naravnost navdušen mahal čez travnik in delal v zraku geste, za katere je bolje, da jih ne opišem, a kaj, ko so čez nekaj dni prišli albanski delavci in se je spet začela nova zgodba ... Mestni redar Fulvio, ki ga je kasneje usekal infarkt, a je na srečo srčni napad preživel in ga še danes redno srečujem pri jutranji nedeljski maši, le vedno bolj je zamišljen v usodo človeškega rodu, je bil nekega dne pred našo znamenito stolpnico s kupom papirjev, ravno prihajal sem domov in sem zato malce zaustavil avto, bil je nevarno rdeč, nekje med vijolično in ferari rdečo barvo je bil njegov zaripel obraz, povprašal sem ga, kar se da nedolžno, kaj se dogaja, in iz sebe je samo iztisnil: "Ta golazen mi noče odpreti, vse leto niso plačali davkov za odpadke ..."

Parkiral sem in mu prijazno svetoval, naj vstopi k meni na kozarček osvežujoče pijače, in res je sedel na divan in na pol leže nemočen vzdihnil: "Jaz ne morem več, vsak dan, ampak zares sem vsak dan tu in poleg mene prihajajo sem še karabinjerji in policija in finančna straža in ne vem še kdo, to ne more biti res. In nič tem ne moreš, čisto nič, sedaj so bili gotovo gor, poglej, da so gor, da so doma, a ne odprejo, hudičeva svojaj je to!"

"Ah, dej no, pazi na zdravje, Fulvio", sem mu svetoval, ko sem pogledal in videl, kako so se stanovalci rezali na balkonu, in mi je tako Fulvio nemočen, poražen, zaupal, da imenujejo v vaši naš okraj Bronx.

Ko je odšel, je še dodal, da ni čudno, če domačini ne marajo tujcev...

In se spominjam, kako sta se pokojni Mirko Špacapan in Damijan Terpin pred vsaj desetimi leti iz srca smejala na letalu, ko smo za stranko Slovenska skupnost leteli skupaj v Bruselj in sem jima pripovedoval, kako postaneš prizanesljiv do Severne lige, če živiš ob stolpnici, kakršna je naša v Terzu. Tako sta se smejala, da smo se morali dobesedno zbrati, ker so nas začeli drugi potniki gledati, a sem jima povedal samo nekaj primerov vsakdanjega življenja v naši družbi, ki se danes že imenuje globalna družba.

Minulo soboto so ves popoldan kričali, se kregali, šlo je za denar seveda, kot vedno, južnjaki ne morejo razumeti, da je treba tistega, ki čisti skupno stopnišče, tudi plačati, da je treba košnjo trave plačati, da je tu pri nas treba danes vse plačati. Zvečer sem pozno ponoči pogledal proti stopnici in videl osmaljenega mladeniča v stanovanju čisto pod streho, na oknu je gledal nekam predse, tako osamljen je bil, da se mi je zamislil, čez dan ga še nisem videl nikoli. Najbrž je nov, je šele prišel...

Ko sem pred spanjem prebral misel, da se v samotni znajdeš največkrat sam pred Bogom ali pa pred Satanom, se nisem mogel bolj strinjati.

Dražgoše nekoliko drugače

Zahvaljujem se g. akademiku prof. dr. Jožetu Pirjencu za *Gloso* v *Primorskem dnevniku* 31. januarja letos, s katero odgovarja na moje pisanje v *Novem glasu* 24. 1. 2013. Hvala tudi za dva podatka, ki smo jih sicer poznali, pa je dobro, da si jih osvežimo. Prvi je zapis nekega ameriškega agenta, kot ga navaja, med letom 1943-1944, kjer piše: "V Sloveniji je partizanska vojska predvsem odvisna od podpore, ki jo nudijo civilne organizacije..." To vemo vsi, sam pa se dobro spominjam, kako sem kot mulc moral ob devedih v posteljo, ko je mama postavila na štedilnik kotel za polento, ker bodo prišli lačni strici... Drugi pa je: "V Dražgošah je prišlo med 9. in 11. januarjem 1942 med partizani Cankarjevega bataljona in Nemci do spopada... Glavnina partizanov se je po tridnevni borbi z delom prebivalstva umaknila na Jelovico, nad tistimi vaščani, ki so ostali v domači vasi, pa so se Nemci krvavo maščevali". Da, tako so nas, povojno generacijo, učili po slovenskih šolah, resnico pa je svojim študentom, kot sem omenil v svojem sestavku, povedal že davno pokojni zgodovinar, udeleženec NOB = sam priča dogodkov, dr. Mikuž, in tako posredno potrdil izvajanje Pijadejevih nalogov. Dražgoše so bile ena prvih žrtev te taktike. Podobno bi lahko navajali pričevanja o izvajanju Kardeljevih nalogov – pobijanju duhovnikov, posameznikov po vaseh za ustrahovanje ljudi itd., še posebej na Dolenjskem. Ob teh dejstvih pade težka, zelo grenka senca na vso slo-

vo partizanskega udejstvanja. Končno pa – koliko ljudi je bilo pripravljenih z vsem srcem braniti svojo domovino, a so bili grdo izigrani, preganjani, mnogi tudi pobiti, ker si je partija uzurpirala boj proti sovražniku za svoje namene! Tovrstnih dokazov in pričevanj je danes že toliko, da je že skoraj žaljivo pnavljati prežvečeno prire-

partizane, naj tokrat pustijo Nemce pri miru, ker so močnejši, pa nas niso upoštevali. Tisti partizani, ki so ostali živi, so se umaknili na Jelovico, z njimi tudi peščica domačinov, doma so pa ostali starčki, otroci in bolni in prav ti smo nastradali. Slavni Cankarjev bataljon je bil odvisen od nas malih in velikih kmetov, da so lahko sploh preživeli. V zahvalo so nas pa pahnili v to grozo. Veste, so Dražgošani, ki se niso nikoli več vrnili v vas, ker ne morejo pozabiti te groze, pa tudi te krivice, ki so nam jo naredili partizani". – Tako oni dve obrepi! To ni moja ugotovitev! Še to: Opozorili so me na članek *Dražgoše*, ki ga je prinesla revija *ONA* 29. januarja letos. Tam Ivo A. Stanič iz Kočevske Reke piše, ko polemizira z ministrom Erjavcem o letošnji tamkajšnji proslavi: "Gospod Erjavec, povejte resnico – povejte, kaj se je dejansko zgodilo na Dražgošah! In potem priznajte, da se takih in podobnih dejanj ne more in ne sme praznovati. Kvečjemu obžalovati. No, slovenski partiji je bilo to dovoljeno, ona je občečloveške vrednote obrnila na glavo, saj še vedno slavi pobege, krivde za poboj številnih civilistov in požige vasi. Kdo torej politizira, kdo slavi medvojne dogodke, hkrati pa grozečo opozarja, naj pustimo zgodovino pri miru, ne glejmo ne levo ne desno, ampak naravnost v prihodnost"? Vsakoletna proslava na Dražgošah bi, če smo pošteni, morala biti komemoracija – spomin na vse padle, predvsem tiste, ki so padli po objestnosti nekaterih partizanskih komandantov!

Ambrož Kodolja

no/ponarejeno zgodovino, še posebej pa iz ust zgodovinarja, ki bi prvi moral odkrivati dejstva in ozadja. Šele za tem bi lahko razpravljali o morali! Končno pa je že iz stare zaveze znano, da narod, ki ne brani svoje zemlje, te ni vreden. In kaj se počne danes z našo domovino Slovenijo? In kdo to počne? – Kot pravice z mehkom, pravi stari rek! Pri meni je eden od mnogih spominov na Dražgoše tudi ta: Malo nad sedanjim spomenikom je njiva. Na njej sta pred kakimi 45 leti, ko sem tam veliko hodil, pukali repo dve ženici. Zapletel sem se v pogovor in oni dve sta mi povedali tole: "Mi v vasi smo prosili

Mednarodni dan spomina na žrtve holokavsta

Izpoved Bosanca Eda Burzića

Letos so na osnovni šoli Josip Abram v Pevni želeli obeležiti dan spomina nekoliko drugače. Medse so povabili očeta petošolke Dulistane in prvošolčka Ismeta, bosanske narodnosti. Iz Bosne so se preselili v Gorico v iskanju boljšega življenja. Razmere v rodnem mestu, Bosanski Krupi, niso bile seveda najbolj rožnate zaradi posledic vojne, ki je izbruhnila leta 1992, vojne, ki jo je Edo Burzić doživel v prvi vrsti. Prav zaradi tega ga je učitelj Tomaž Devetak povabil, da ob dnevu spomina spregovori otrokom, kaj pomeni vojna, kako grozotna je in kako strašansko hudo je izgubiti osebe, ki so ti drage, zaradi nerazumljivih odločitev političnih vodij, na katere pa oni sami niso mogli vplivati in niso mogli spremeniti tok dogodkov. V torek, 29. januarja 2013, so učenci tretjega, četrtega in petega razreda prisluhnili besedam gospoda Eda. Ponižno je vstopil v razred. Toda, ko je spregovoril, je s svojo pripovedjo, doživetvo na lastni koži, prevzel vse poslušalce. Kar je resničnega, doživetega, to vsako bitje, pa čeprav tako majhno, zazna, čuti in ve... ve, da so ti dogodki za vedno spremenili življenje ljudi, ki so hoteli živeti le svobodno in v miru, niso pa hoteli po Titovi smrti več živeti v Jugoslaviji. 17. marca leta 1992 so se prebivalci Bosne in Hercegovine z uradnim referendumom odločili, da želijo postati samostojna država. Vsi so jih začeli priznavati tudi širše v svetu, toda Srbi tega niso hoteli sprejeti in so po dveh tednih nastopili z orožjem. Gospod Edo se spominja, kako se je 6. aprila kot vsako jutro napolnil v šolo. Tedaj je kot 16-leten obiskoval srednjo šolo (našo višjo) v Bosanski Krupi, ki se nahaja na severozahodu, blizu Hrvaške. V to šolo so hodili mladeniči različnih narodnosti in prav tistega dne so manjkali pri pouku vsi dijaki srbske narodnosti. Zakaj? Zato, ker so bili obveščeni, da bodo tistega dne padle granate. In res, začela se je vojna. Že tistega dne je g. Edo videl prve žrtve okoli sebe, nekatere svoje sošolce. Pouk je bil prekinjen. Začeli so se zares hudi

časovi za ves bosanski narod. Naenkrat so se morali soočiti s popolnoma različno stvarnostjo in predvsem skrbeti za lastno preživetje. Njegova družina, tako kot večina družin, je osnovne stvari za preživetje dobila od humanitarne pomoči. Življenje je postalo temačno, mrko, kruto, tragično. Odmevi granat in bomb so postali del vsakdana. Avgusta leta 1994 je dopolnil 18 let, bil je torej zrel, da postane tudi on sam vojak. Za vojaka se je

izuril v pičlih 45 dneh. Za tem je šel na fronto, toda ostal je v bližini doma. Povedal je, da se je moral hitro prilagoditi novim razmeram, navaditi se na strljanje, na ranjence, na stalno nevarnost, tudi na smrt. Večkrat je tvegal življenje. Zelo ga je prizadelo, ko je videl, da bombardirajo civiliste, ki niso bili ničesar krivi, prav v trenutku, ko so odhajali po humanitarno pomoč, po hrano, brez katere ne bi mogli preživeti. Najhujše pa se je dogajalo v Srebrenici. To je mesto, ki je bilo pomembno že v času starih Rimljanov, saj so bili tam rudniki srebra. S srebrom pa so izdelovali že tedaj kovance zelo visoke vrednosti. Gospod Edo jim je obrazložil, kako so prebivalci Srebrenice januarja leta 1994 navdušeno sprejeli medse 600 nizozemskih vojakov, pripravnikov modrih čelad in prvič po dolgem času imeli občutek varnosti. Vendar ta ni trajal dolgo, kajti realnost se je izkazala drugačna od vseh njihovih pričakovanj. Kar se je dogajalo v Srebrenici od 6. do 16. julija 1995, pojmujejo kot najhujši vojni zločin v Evropi po 2. svetovni vojni. V enem samem tednu so z območja Srebrenice izbrsali tri generacije moških, več kot 8.000 muslimanskih dečkov in mož, saj so bili ti popolnoma neoborože-

ni. Predpisi namreč zahtevajo, da morajo biti prebivalci v "varnem območju" brez osebnega orožja, ker jih ščitijo enote Združenih narodov. Grozljivo! Zgodil se je genocid, ki bi se ga dalo preprečiti, je poudaril g. Edo. Kdo je glavni krivec za grozote, ki so se odvijale, ni vprašanje, toda krivda leži tudi na strani tistih, ki so to gorje omogočili. Pretresov v vojni ni nikoli konec. In zgodilo se je tudi najhujše, kar se človeku lahko pripeti. Izguba v družini. G. Edo je med bojevanjem na fronti umrl 21-letni brat Ismet, edini brat, na katerega je bil izredno navezan. Tistega dne, ko se je to zgodilo, sta bila na različnih bojiščih, oddaljenih nekaj desetnih kilometrov. Toda Edo je imel Ismeta stalno pred očmi, stalno se mu je pojavljala njegova podoba in prosil je Boga, naj ga brani, da bo ostal živ. Toda njegove prošnje niso bile uslišane in strel je odzvel Ismetu življenje. Edo nam je zatajil tudi to, da je vsak vojak točno vedel, kdo bo naslednja žrtev vojne. To se je dalo razbrati z obrazov, iz obnašanja ..., kot da bi v sebi, v svoji duši vsak zase vedel, da se bo moral posloviti in zapustiti zemljo, ki jo človek lahko spremeni v pekel. Dne 17.12.1995 se je vojna v Bosni in Hercegovini končala, podpisali so mirovni sporazum. Triletno vojno je bilo konec, a pustila je dolgotrajne posledice: uničene družine, uničena otroštva, nezacepljene rane, strahove in nezaupanja. "Kaj ste se naučili otroci od vsega tega, kar ste slišali?" jih je ob koncu vprašal g. Edo. "Najhujša stvar na svetu je vojna", je bil njihov zadeti odgovor. G. Edo jim je samo položil na srce še to, da je treba narediti vedno vse, kar je v naših močeh, da ne pride do vojne. Za tem pa jih je še povabil, naj kar brez strahu obiščejo Bosno, kjer si lahko ogledajo Mostar, Medugorje, nove arheološke najdbe: piramide... Vsi učitelji, sodelavci in učenci pevmske osnovne šole se iskreno zahvaljujejo g. Edu Burziću za njegovo življenjsko izpoved in za srčno sporočilo, ki bo ostalo prav gotovo živo v spominu v vsakem izmed poslušalcev. Čeprav je rojstni kraj najboljši za vsakogar izmed nas, mu želimo, da bi tudi v Gorici našel svoje mesto pod soncem skupaj s svojo družino, mamo, ženo, hčerko Dulistano in sinom Ismetom ter si zacelil rane vojnih grozot.

SG

Recenzija knjige "Guarire si puo' - Persone e disturbo mentale"

Ali je popolna ozdravitev sploh še potrebna? Duševno zdravje.

Ali je huda duševna bolezen ozdravljiva? Ali so težave osebkov, ki se znajdejo v hudi duševni stiski, obvladljive? Ali so vsesplošno duševne motnje v neki meri ali v celoti premostljive? Premostljive seveda bodisi s psihofarmakološkimi pripomočki, terapijami kot tudi preko psihoterapevtskih sestankov? Navedena vprašanja docela izčrpno in pomenljivo obravnavata socialna delavka Izabel Marin in zgodovinarica Silva Bon v pravkar izdani knjigi, ki ima naslov *Guarire si puo' - Persone e disturbo mentale* (Prebolevanje duševnih bolezni - možnost ali resničnost?). Knjiga je izšla pri založbi Edizioni Alpha beta Verlag iz Merana v minulem novembru leta 2012, stane 15 evrov. Zdravljenje duševnih bolezni na-

vadno poteka z raznoraznimi farmakološkimi terapijami. To pomeni z uživanjem določenih zdravil, ki jih imenujemo psihofarmaki; vzporedno pa se duševni bolnik zdravi tudi po psihoterapevtskih sestankih, ki so bolj ali manj ciklični oziroma potekajo v bolj ali manj določenih časovnih presledkih. Avtorici knjige Izabel Marin in Silva Bon v svojih prispevkih skrbno obravnavata pojem "recovery", ki naj bi bil, na področju psihiatričnih ved, nekako aktualni terapevtski širši smisel ali bolje rečeno pozitivna oblika doživljanja lastnega obolenja. Beseda "recovery" je povzeta iz angleškega jezika in nekako vsebuje smisel prebolevanja oziroma ozdravljenja. Beseda "recovery" naj bi pomenila "ozdravitev, prebolevanje".

Torej zastavili si bomo tale vprašanja: ali duševna bolezen izgine? Ali duševne bolezni nenedoma ni več? Ali je duševni bolnik popolnoma ozdravljiv? Avtorici ne bi tega izključili, seveda, v tej smeri pišeta. Vendar pomembnejše je skorajda postavljati si to vprašanje: ali je prebolevanje boleznih, ali je popolna ozdravitev sploh potrebna? Ali ni morda važnejše in, rekli bi, bistveno kljubovanje boleznim? V smislu, da je kljub boleznim osebek zmožen živeti normalno življenje, vključno s premostitvijo vseh težav, ki se osebkem porajajo. Ali ni morda bistveno dejstvo, da si osebkov kljub boleznim pridobijo sposobnost odigravanja določene vloge v sklopu socio-ekonomskega statusa? Ali ni bistveno, da ima osebek - bolnik trdno vero vase, da je kljub boleznim zmožen

Avtorici poudarjata, prav tako v uvodnih straneh psihiater Roberto Mezzina, in v tem lahko vidimo bistvo pojmovanja "recovery", da ozdravitev sestoji pravzaprav iz procesa samoemancipacije duševnega bolnika. Kaj to pomeni? Samoemancipacija naj bi pomenila, da je osebek, kljub duševni bolezni, družbeno aktiven ter reaktiven, da je socialno sodelovalen, predvsem pa popolnoma osvobojen negativnega pogojevanja, v katerem se včasih znajde zaradi same bolezni.

Lahko torej trdimo, da je osebek popolnoma ozdravel v trenutku, ko se svoje duševne stiske ali motnje popolnoma zaveda, kljub temu pa živi svoj vsakdan v polni meri, na tristošdeset stopinj, predvsem tudi s tem, da odigra družbeno vlo-

go aktivnega subjekta, nikoli ne poparjene vloge, vedno reaktivno, nikoli ne pasivno, vedno živahno v družbenoekonomskem mehanizmu. Ne nazadnje se osebek emancipira s pomočjo drugih, s pomočjo sočloveka, toda tudi po samem sebi v smislu, da si ponovno ali na sploh usvoji vse svoje vsakdanje državljske pravice, to je imeti prijatelje, družino, službo, stanovanje, udoben življenjski vsakdan. Samo tako, izhaja iz knjige, si oseba ponovno pridobi lastno identiteto, ne samo te, tudi socialno identiteto aktivnega subjekta. Pomen "recovery" moramo nekako razumeti v smislu prebolevanja lastne osredotočenosti bolnika na pojem, na identiteto, na stanje bolezni. To je nekaka odrešitev lastne osebnosti subjekta z mrtve, nereaktivne točke neaktivnega ter nereaktivne osebe. Osebek, ki doživlja v celoti svojo popolno vsakdanjo rutino, je, tako naj bi lahko trdili, ozdravel. Torej - Ergo: Ali je popolna ozdravitev sploh še potrebna?

Elena Cerkenič